

Yesugât den siŋgi âlipŋâ Lukaŋâ kulemgui.

Lukaŋâ Yesugât den siŋgi kulemgum Teopilo pindip.

1 ¹A doŋbep, zen kut ŋâi ŋâi bonŋâ osetniŋan âsageip, zorat den siŋgi kulemguwe. ²Yesugât arâpŋâ, zen zâk sot tapŋâ kut ŋâi ŋâi zo ek naŋgâmŋâ dâzâŋgone kulemguwe. ³Oi nâŋgoot yatik topŋan gâbik kut ŋâi ŋâi muyagem gâip, zo mulunâk sâm pitiŋkum nâŋgâm naŋgâm, Teopilo a patânâ, gâgât den siŋgi zo kulemgubâman. ⁴Oi zo sâlâpkum itâ nâŋgâm kwâtâtiban. Den siŋgi otgiwe, zo bonŋâ.

Anutugât sumbem a ŋâiŋâ Sakariagâren âsageip.

⁵Herodeŋâ Yuda hânân a kutâ ândeip, narâk zoren Anutugât tirik namâ galem a ŋâi ândeip, kutŋâ Sakaria. Zâk Abia zâkkât kâmurân gokŋâ. Ambinŋâ Elisabete zâk Aaronŋât kiurâpŋâ zeŋgâren gokŋâ. ⁶Zet Anutu mâteŋan târârak ândiwet. Anutugât gurumin den aksik lum târârakŋâ ândiwet. ⁷Elisabete zâk kâpin ândeipkât murarâ buŋ ândim a ambân sombâ urâwet.

⁸⁻⁹Oi hilâm dâp tirik namâ galem a ŋâi tirik namin bagimŋâ nalemb wârânŋoot kârâbân oi sei kâbak hitom âlipŋâ zâimâip. Oi Sakaria ândeip ko zâkkât a kâmut zo zen tirik namâ galem upigât narâkŋâ mâte oi tirik namin baginam wenzu pane muyageip dâp namin zâimarâwe. ¹⁰Sakaria zâk tirik namin zâi om tâi a ambân doŋbep zen âkŋan tap Kembangâren ninâu sâm tarâwe. ¹¹Kembangât sumbem a ŋâiŋâ zâkkâren âsageip. Sumbem a zo nalemb kâbak uunŋâ kândâtŋan bongen âsagem kirip. ¹²Âsagem kiri Sakaria ekŋâ pârâkŋam keŋgât oip. ¹³Yatâ oi ko sumbem a zorâŋâ itâ sâm dukui, “Sakaria, gâ mân keŋgât ot. Kambuŋâ ninâuŋâ nâŋgipkât ambingâ Elisabete kâmbonŋâ op nangâ mimbap. Zâkkât kutŋâ Yohane sâban. ¹⁴Umgâ sâtâre upan. Âsagei a ambân doŋbepŋâ umâlep nâŋgâbi. ¹⁵Zâk Anutu mâteŋan patâ opŋâ ândibap. Oi zâk mamŋaŋgât kâmbu kâligen zeip Tirik Kaapumŋâ topkwap umŋan piksâbap. Zâk waiŋ sot too kâtiŋŋâ mânâk nimbap. ¹⁶Zâkŋâ den dâzâŋgoi Isirae a doŋbep

zen umziŋ melâŋ Kembangât a upi. ¹⁷Zâkŋâ Propete Elia yatâ Kaapum sot imbanjâŋoot op Kambu kore okŋanŋâbap. A patâ zengât umziŋ melâŋi katep zengâren âi gâsubap. Oi a um kâtik zen umziŋ melâŋi târârak zengât holi yatâ op ândibi. Zo yatik Kembangât siŋgi a ambân kubikziŋgi ândibi.”

¹⁸Sumbem aŋâ yatâ sâi Sakaria itâ mâburem dukuip, “Nâ sot ambinâ, net a ambân sombâ, zorat dap op gâgât den nânŋa bonŋâ upap?”

¹⁹Sâi sumben aŋâ itâ sâm dukuip, “Nânŋâ. Nâ kutnâ Gabirie. Nâ Anutu mâteŋan kinman. Zâkŋâ sâŋgonnogi gem ga siŋgi den âlipŋâ zi dâgogan. ²⁰Zorat nânŋâ. Dinnâ nânŋâna mân bon uapkât zorat hâuŋâ kopa op dingâ buŋ op ândina den dâgogan, zo bonŋâ muyagibap.” ²¹Sakaria zâk tirik namin narâk kêrep tâi a ambân zen âkŋan mambât tapŋâ nânŋâm kwâkâm tarâwe. ²²Yatâ utne Sakaria zâk gemŋâ den dâzâŋgobam kwagip. Kwagi ekŋâ itâ nânŋâwe, “Zâk tirik namin sen mârât eksap.” Yatâ nânŋâne Sakariaŋâ bikŋandik dâp otziŋgip. Oi diŋâ buŋ op ândeip. ²³Yatâ op ândim gâi nep tuutuŋ narâkŋâ âki kamânân puriksâm arip.

²⁴Oi bet ambinŋâ kâmbonŋâ oip. Oi kâin bâtnâmbut tik ândeip. ²⁵Oi itâ sâip, “Kambu zâk sâi narâk ziren a ambân mâteziŋan aŋunnâ buŋ upap.”

Sumbem a ŋaiŋâ Maria muyagenŋgip.

²⁶Kâin bâtnâmbut âki Kambuŋâ sumbem a Gabirie sâŋgongoi Galilaia hânân, Nasarete kamânân arip. ²⁷Zoren ambân sigan ŋâi ândeip, kutŋâ Maria. Maria zâkkât a siŋgi zo Dawidigât kiunŋâ Yosepe. Zâkkât siŋgi sâne ândeip. ²⁸Oi sumbem a zo Mariagâren muyagem itâ sâm dukuip, “Kambuŋâ umâlip otgibap. Gâ zorat sâtâre ot. Kambuŋâ gâ sot ândiap.”

²⁹Sumbem aŋâ yatâ sâm dukui nânŋi kwakmak oip. Umŋan itâ nânŋip, “Den zo topŋâ dapkât sap?”

³⁰Yatâ nânŋi sumbem aŋâ itâ sâm dukuip, “Maria, gâ mân kengât ot. Anutuŋâ gegi âlip uat. ³¹Nânŋâ. Gâ kâmbogâ op nangâ mimban. Zâkkât kutŋâ Yesu sâban. ³²Zâkŋâ patâ oi sumbem mariŋanŋât nanŋâ sâbi. Kambu Anutuŋâ sâkunŋâ Dawidi, zâkkât gebâkŋan pâmbap. ³³Oi Isiraegât kiurâp, zengât a kutâ op ândibap. Op ko zâk narâk buŋâ ândim zâibap.”

³⁴Sâi Mariaŋâ itâ sâm dukuip, “Nâ a buŋâ ândianân den sat, zo dap op âsagibap?”

³⁵Yatâ sâi sumbem aŋâ den itâ mâburem pindip, “Tirik Kaapumŋâ gâ sot gei tâpap. Oi sumbem mariŋanŋât imbanandâ mamŋâ tatgibap. Zorat nangâ zo Anutugât nanŋâ sâbi.

³⁶Oi ŋâi dâgoga nânŋâ. Bukugâ Elisabete, zâk ambân sombânŋâ nanŋâ mimban. Elisabeteŋâ kâmbonŋâ tâi kâin nâmburân kânok âkip. Zâk kâpin ambânŋâ yatâ uap. ³⁷Anutu zâk kut ŋâi ŋâi tuubam mân kwakmap.”

³⁸Yatâ sâi ko Mariaŋâ itâ sâm dukuip, “Nâ Kembangât kore ambân. Zorat ko den sat, zo âlip otnibap.” Yatâ sâi sumbem aŋâ birânŋanŋâm arip.

Marianâ Elisabetegâren âi egip.

³⁹Maria zâk mâik nâi ândim zaatjâ Yuda zengât barin kamân nâi tâip, zoren arip. ⁴⁰Âi takâm Sakariagât mirin zâim Elisabete sâm sâtâre oknangip. ⁴¹Yatâ mângari nângi umņan katep seronkoip. Oi Tirik Kaapumņâ Elisabete umņan piksâi den kâtikņâ sâm itâ sâip, ⁴²“Bukunâ, Anutuņâ mäsop mingibap. Ambân nâmbut zengât mäsop yatâ buņâ. Walâm mingibap. Oi kâmbogâ kâligen muyagem ziap, zâk yatik mäsop miņangâbap. ⁴³Opoņ, Gâ kembunaņgât mamņandâ nâgâren gaat. ⁴⁴Gâ mângannina kâmbonan katep sâtâre op âim gâi nâņgan. ⁴⁵Gâ Kembangât den nâņgâna bon oip, zorat gâgât nâņga sâtâreņoot uap.”

Marianâ mâpâmâpâse den sâip.

⁴⁶Oi Marianâ itâ sâip, “Nâ umnandâ Kembu sâm âlip kwâkņangjan. ⁴⁷Um dâpnandâ Anutu kubikkubiknâ sâm sâtâre oknangjan. ⁴⁸Nâ zâkkât kore ambân gigiņâ ua ko nâ mem zâi kwatnigap. Zorat a ambân zen sâm bâbâlan kwatnibi. ⁴⁹Kembu zâk kâwaliņootņâ nâgâren kulem mârâtņoot kuap. Kutsiņgiņâ hâlâluyâk ziap. ⁵⁰Hurat kwâkņangâme, zen um lumbeņangât opņâ kisâņgoit, sâkurâpnij zengâren gâbâ on galem otziņgâm gâip. ⁵¹Imbaņâņangât opņâ a umziņangât zâizâiņâ op ândime, zo zâņgom kâbakņei siņsururuņ âime. ⁵²A kutâ zen ko kâbakņeziņgi ginetâ a gigiņâ minziņgâm zâi zâmbanmap. ⁵³A ambân kâbâ kanpitâ, zo kâbâ kwatziņgâmap. Oi sikumziņ patâ, a zo kâbakņeziņgi bet bâsaņ âime. ⁵⁴Oi Isirae kore a ambân gakâņâ um lumbeņangât op tânzâņgoip. ⁵⁵Sâkuniņâ Abaram sot kiurâpņâ ândibi, zen um lumbeņangât den dâzâņgoip. Zorat yatâ otņingip.” ⁵⁶Oi Maria zâk kâin karâmbut Elisabete sot ândim kamânņan âburem arip.

Yohane âsageip.

⁵⁷Elisabete zâk katep mimiņ narâk oi nanņâ meip. ⁵⁸Katep âsagei ko kamârâpņâ sot torerâpņâ, zen Kembu umâlepņangât bonņâ zâkkâren muyageipkât umâlip nâņgâwe.

⁵⁹Katep âsagei sirâm nâmburân zagât tapņâ karâmbuņan a ambân zen mindumņâ katep kwabâ kwâkņangâwe. Oi ibâņâ Sakariagât kutņâ pindânam sâwe. ⁶⁰Sâne mamņandâ kwâkâziņgâm sâip, “Buņâ. Kutņâ Yohane sânat.” ⁶¹Sâi itâ dukuwe, “Torerâp zengâren kot yatâ zo mân ziap.” ⁶²Sâm kwâkâyâņgâm Sakaria zâk nanņangât kutņâ sâbapkat betņâ dâp okņangâwe. ⁶³Okņangâne ekap nibigât bikņandâ dâp tuugi pindâne zitâ kulemguip, “Kutņâ Yohane.” Yatâ kulemguip zen ekņâ pârâk parâwe. ⁶⁴Oi zorâņak nâmbâlamņâ puriksâi den sâm Anutu mâpâseip. ⁶⁵Oi ko kamân toren toren a ambân tap âiwe, zo den zo nâņgâne imbaņâ oip. Oi Yuda zengât barin ândiwe, zo zen siņgi âragum nanņgâwe. ⁶⁶Oi zen

den zo nângâm itâ sâwe, “Katep zo lâmbatjâ dap upap?” Sâne Kembuñâ katep zo galem oi ândeip.

Sakarianâ den sâm Kembu mâpâseip.

⁶⁷Ibâñâ Sakaria zâkkât umñan Tirik Kaapum piksâi mâpâmâpâse den itâ sâip, ⁶⁸“Isirae a ambân nen Kembuniñâ Anutu mâpâsinâ. Zâknâ arâpñâ nen ningitñâ tâbaniñ miap. ⁶⁹Oi kore anâ Dawidi, zâkkât kiurâpñâ nenğâren gâbâ a nâi bâlijan gâbâ mâkâningâbapkât sâi âsagiap. A zo zaat betniñan mimbap. ⁷⁰Mârumñan sâi Propete gakârâp den kânñan sâwe, zorat dâp yatâ âsagiap. ⁷¹Zâknâ kâsa otniñgâme, zengât bitziñan gâbâ betniñan mimbap. Um kâlak otniñgâme, zengât bitziñan gâbâ gâbâreningâbap. ⁷²Sâkurâpniñâ zen sot um lumbegât târotâro oip, zo nângâmñik otniñgâbapkât sâip. ⁷³Kâsarâpniñâ zengâren gâbâ mâkâningâbapkât sâkuniñâ Abaram sâm kâtigeñangip. ⁷⁴⁻⁷⁵Yatâ otniñgi sâkniñ sânduksâi um hâlâlu, um salek ândim ninâu sâm ândim munat.

⁷⁶Oi katep, gâ sumbem mariñangât Propete a op ândiban. Oi Kembu kândom okñangâm mâtâp kârâm kubikpan. ⁷⁷Oi Kembugât a ambân kâmut kubikkubik den dâzâñgona nângâm unziñ melâñne Kembu zâk tosaziñ gulipkubap. ⁷⁸Anutu zâk umñâ patâ nenğâren ziapkât sâi nâtâtigân gâbâ hañsâbap. ⁷⁹Mârum nâtâtigân ândim munam urâwen. Irak ko âsakñâ niñgâbap. Âsakñâ âsagei lumbeñangât mâtâp ekñâ lâñnat.”

⁸⁰Oi katep zâk um sâknâ lâmbarip. Oi mirâ kamân âtâñan ândei nep narâk mâte oi Isirae a ambân zengâren âsageip.

Yesu katep âsageip.

(Mt 1:18-25)

2 ¹Narâk zoren Roma zengât a kutâ Augusto zâkkât den itâ zeip, “A ambân hân dâp kutziñ kulemgum sâlâpkubi.” Nep zo mârumñan mân tuuwe. ²Kwirinio zâk Siria hânân a kutâ op ândei nep zo topkwarâwe. ³A ambân ândiwe aksik kutziñâ kulmegunam utne kamân topziñan âiwe. ⁴Yosepe zâk Dawidigât kiun, zorat Galilaia hânân Nasarete kamân birâm Yudaia hânân Dawidigât kamân Betelem, zoren zariip. ⁵Oi ambân siñgiñâ Maria, zâk zot kutzikñâ kulemgubâ sâi kâmbonoot diigi âiwet. ⁶Âi takitâ Maria katep mimiñ narâknâ oip. ⁷Narâk oi kândom nanñâ memñâ sângumñâ kâpimñâ bâu patâ makaugât wañgâyân pâi gei zeip. A ambân zen zâk lomba mirâ piksâwegât kiañ kârumñâ makaugât wañgâyân pâitâ gei zeip,

⁸Oi nâtik zoren kamân nanğâmñan a nâmbutñâ râma galem tarâwe. ⁹Galem tatnetâ Kembugât sumbem a nâiñâ zengâren âsagei Kembugât âsakñandâ âsageziñgi kenğât doñbep urâwe. ¹⁰Oi sumbem a zorân itâ sâm dâzâñgoip, “Zen mân kenğât utnek. Nângânek. Nâ zengât den

siŋgi âlip mem gaan. A ambân zen zo nâŋgâmŋâ sâtâre upi. ¹¹Itârân sirâm ziren kubikkubik mariŋâ, Kembu Kristo, Dawidigât kamânân âsageziŋgap. ¹²Oi sâm mânâŋgât ziŋga nâŋgânek. Zen katep mâik ŋâi sâŋgumŋâ kâpimŋâ makau zeŋgât nalem nininŋ waŋgâyân ziap, zo âi ikpi.” ¹³Den yatâ sâi zorenâk sumbem a kâmut patâ bukuziŋgâren gemŋâ Anutu itâ sâm mâtâsiwe, ¹⁴“Anutu u sumbemân sâm âlip kwâkŋaŋgânâ. Zâkŋâ hânân a buku otziŋgap, zeŋgâren um lumbe muyagibap.”

Râma galem a, zen Yesu âi igâwe.

¹⁵Sumbem a, zen âburem zâine galem a zen itâ sâm âraguwe, “Nen Betelem kamânân zâim Kembuŋâ den sap, zorat bonŋâ iknâ.” ¹⁶Yatâ sâm kek zâimŋâ Maria sot Yosepe muyagezikâm katep mâik makau waŋgâyân zeŋi igâwe. ¹⁷Oi âimŋâ a ambân sumbem aŋâ den sâip, zo dâzâŋgowe. ¹⁸Oi galem a zeŋgât den nâŋgâwe, zo nâŋgâne imbânâ oip. ¹⁹Mariaŋâ ko den zo nâŋgâm kwâtâtem ândeip. ²⁰Râma galem a, zen âburem âim sumbem agât den sot Yesu katep igâwe, zorat Anutugâren sâiwap sâm mâtâsiwe.

Simeonŋ sot Hana, zekât den.

²¹Yesu katep âsagem zeŋi sirâm nâmburân karâmbut oi kwabâ kom kutŋâ Yesu sâwe. Mârum Maria mân kâmbonŋ oi ko kot zo sumbem a ŋâinŋâ sapsun dukui. ²²Mosegât den zeip, zo luwe. Mariaŋâ kendon ândimŋâ Yosepe sot Yesu katep mem Yerusalem kamânân zâim mamŋâ sot nanŋâ, zet Mosegât den lum sâkzik salek upapkât Anutugâren lâmbaŋ uwet. ²³Zorat Kembangât ekabân gurumin den ŋâi itâ ziap,

²⁴“Kândom narâpziŋâ âsagine Kembangât siŋgi sâbi. Sâmŋâ kembâ patâ zagât mo mâik zagât, zo mem Kembangât siŋgi sâm kom umbi.”

Oi zet Kembangât gurumin den zo wâratkum urâwet.

²⁵Oi Yerusalem kamânân a ŋâi ândeip, kutŋâ Simeonŋ. Zâk a târârak ândim Isirae a zeŋgâren lumbeŋâ muyagibapkât mambât ândeip. Oi Tirik Kaapumŋâ umŋan gei piksâm den itâ sâm muyagem pindip, ²⁶“Gâ mân mona Kembu Kristo muyagei ikpan.” ²⁷Oi Tirik Kaapumŋâ okŋaŋgi tirik namin zari. Zari Maria sot Yosepe, zet Mosegât den lum Yesu katep mem zâiwet. ²⁸Mem zaritâ Simeonŋâ katep zo lumŋâ Anutu itâ sâm mâtâseip, ²⁹“O Kembu, den sâin, zorat bonŋâ âsagiap. Zorat umnâ âlip oi mumbat. ³⁰Sinnandâ kubikkubik a zi eksan. ³¹Kubikkubik a zi hân dâp aŋâ ambânŋâ ziŋâ ikpigât muyagiat. ³²Zâkŋâ kwakmak a ambân kamân ŋâin ŋâin ândie, zen âsakŋâ ziŋgâbap. Isirae a nenggât kutsiŋginiŋâ lum zaatpap.” ³³Yesu katepkât yatâ sâi ibâ mamŋâ zikŋâ nâŋgitâ imbaŋâ oip. ³⁴Oi Simeonŋâ Anutu âlip otziŋgâbapkât sâm Maria itâ sâm dukui, “Katep zirâŋâ Isirae a nâmbutŋâ zâmbari gine nâmbutŋâ ko lum

zaatziŋgâbap. Yatâ oi a nâmbutŋandâ sâmbâliŋ kwâkŋaŋgâbi. ³⁵ Zo yatâ âsagei a donbep nâŋgânâŋgâziŋaŋgât topŋâ muyagibap. Oi gâ ko sâknam kâlakŋâ nâŋgâban.” Simeonâ Maria den yatâ zo sâmbâ dukuiŋ.

³⁶ Oi ambân ŋâi ândeip, kutŋâ Hana, Panuegât bâratŋâ. Aseregât kiurâp zengâren gokŋâ. Katepŋan gâbâ a mem zâk sot ândei kendon nâmburân zagât âki moip. ³⁷ Malâ ândim zari kendonŋâ 84 oi sombâ oip. Ambân zo Propete ambân. Zâk tirik namin âsâbân ândimŋâ nalem birâm Anutugâren ninâu nep tuum ândimâip. ³⁸ Ambân zorâŋâ narâk zoren tirik namin zâim katep ekŋâ Anutu sâmbâlip kwâkŋaŋgip. Yerusalem kamânân Kristo muyagibapkât mambât ândiwe, zen Yesu katepkât siŋgi dâzâŋgoip.

³⁹ Maria sot Yosepe zet Kembugât gurumin den sâsâŋâ, zo op naŋgâm Galilaia hânân, Nasarete kamânân puriksâm âiwet. ⁴⁰ Zoren ândeitâ Anutuŋâ kâteŋ galem okŋanŋi lâmbatŋâ kâtigem nâŋgânâŋgâŋâ patâ oip.

Yesu katep kendongât Yerusalem kamânân zarip.

⁴¹ Maria sot Yosepe zet kendon patâ dap Yerusalem kamânân zâimarâwet. Yuda zengât kendon patâgât zâimarâwet. ⁴² Oi Yesu katep kendonŋâ kiin zagât oi kendongât zâizâiŋ narâk mâte oi diigitâ ârândân zâiwe. ⁴³ Zâi ândine kendon âki Maria Yosepe, zet Yesu katep mân nâŋgâm Yerusalem kamânân pâitâ ândei zikŋâ puriksâwet. ⁴⁴ Puriksâm a oserân mârumbâriap sâmbâ âi mâtâbân buku torerâpzik zengâren kârumbâ ândeitâ ŋâtiksâip. ⁴⁵ Zengâren mân muyagemŋâ âburem Yerusalem kamânân kârumbâ âiwet. Kârumbâ ândeitâ sirâm zagât âkip. ⁴⁶ Âki ko sirâm karâmbuŋan tirik namin tâi muyagiwet. Zâk zoren Kembugât gurumin den zorat galem a, zengât oserân tap dinziŋâ nâŋgâm topŋaŋgât mâsikâziŋgip. ⁴⁷ Oi a tarâwe, zen aksik nâŋgânâŋgâŋaŋgât sot diŋaŋgât nâŋgâmŋâ imbaŋâziŋ buŋ oip. ⁴⁸ Zengât oserân tâi ibâ mamŋâ zet ekŋâ pârâk parâwet. Oi mamŋandâ itâ sâmbâ dukuiŋ, “Katep, gâ wangât yatâ otnikat? Oi ibâgoot, net umbâlâ op kârugim ândiet.” ⁴⁹ Sâi Yesuŋâ itâ sâmbâ dâzâkoip, “Zet wangât kârumbâ ândiabot? Nâ Ibânaŋgât nebân ândibatkat sâmbâ nigip. Zet zo dap yatâ mân nâŋgabot?” ⁵⁰ Yatâ sâi den zo nâŋgâm kwagâwet.

⁵¹ Oi ibâ mamŋoot Nasarete kamânân âburem arip. Zoren sâtzik lum kore otzikâm ândeip. Mamŋâ mârumbâ zâkkât diŋâ nâŋgip, zorat nâŋgâmŋik ândeip. ⁵² Yesu zâk nâŋgânâŋgâ sot sâkŋâ ârândân lâmbat ândei Anutu sot a, zen ek nâŋgâne âlip oip.

Yohane nep topkwâip

(Mt 3:1-12 Mk 1:2-8 Yo 1:19-28)

3 ¹ Tiberia Sisa zâk kendonŋâ kiin bâtnâmbut Roma a kutâ op ândei Yohaneŋâ nepŋâ topkwâip. Narâk zoren Pontio Pilatoŋâ Yuda

hânân a kutâ ândeip. Herodejâ Galilaia hânân a kutâ op ândeip. Zâkkât munjâ Pilipo, zâk Ituraia sot Trakaniti hânân a kutâ op ândeip. Lisania zâk Abilene hânân a kutâ ândeip. ²Narâk zoren Hanasi sot Kaipa, zet tirik namâ galem a zengât patâziñâ op ândiwet. A zo a kutâ sot a sâtñâ ândiwe. Narâk zorenâk Sakariagât nanjâ Yohane mirâ kamân âtâñan ândei Anutuñâ nep diñ sâm pindip. ³Nep diñâ sâm pindi Yodañ too nâmbut nâmbut âim gam ândim a ambân umziñ melâjne too sanjonziñgi tozaziñâ buñ upapkât dâzângom ândeip. ⁴Propete Yesaiñâ mârur ekabân den ñai itâ sâm kulemguï ziap, zorat bonjâ muyageip. Den zo itâ,

“Mirâ kamân âtâñan a ñaiñâ âsagem den patâ itâ sâm muyagem ândiap, ‘Kembugât mâtâp kârâne târârak oik. ⁵Sin dâwe, zo kârâm kwârakune gânduñ oik. Bak patâ sot mâik kârâm kubikne kelâlun oik. Mâtâp gângonâ, zo târârak op nangâbap. Bakñâ sinjâ kâpunjâ kârâm kubiknek. ⁶Oi a ambân aksik Anutugât kubikkubikjâ, zo ikpi.’”

Yohaneñâ a den girem dâzângoip.

⁷Oi a ambân kâmut patâ Yohanegâren âi too sanjonziñgâbapkât sâne dâzângom sâip, “Mulumgât kiurâp zen. Bâliñâziñangât hâuñâ takâziñgâbam uap, zo ñaiñâ dâzângoi bâliñâziñâ birâbi?” ⁸Zen umziñ melâñ orot mâme âlipñâ utnek. Oi umziñan itâ mân nângâbi, “Nen Abaramgât kiurâp, zorat kârâpñoot mân otningâbap.” Nâ dâzângua nângânek. Anutu zâk sâbâ sâm sâi kât zirâñ âlip Abaramgât kiurâp upi. ⁹Zorat sa nângânek Nak ñai bonjâ âlipñâ mân upap, zo ko mariñandâ kârâm kârâbân umbamap. Nânga zo mârur nak topñan pâi taap.”

¹⁰Yatâ sâm dâzângoi a ziñ mâsikâm sâwe, “Nen dap utnat?” Sâne dâzângoip, ¹¹“A ñai hâmbâ zâgât mem ândim a ñai hâmbâ buñ ândei ñai pindâbap. A ñai nalemgât yatâ upap.” ¹²Oi kât mimiñâ a, zen yatik gamñâ too sanjonziñgâbapkât mâsikâm sâwe, “Patâ, nen dap utnat?” ¹³Sâne dâzângoip, “A kutâñâ sâip, yatik mimbi. Walâmñâ mân mimbi.” ¹⁴Oi kâwali a zen yatik gam sâwe, “Nen dap utnat?” Sâne dâzângoip, “Zen a laj mân zângom sâkziñanâk sâm kut ñai ñaiziñâ mân mimbi. Patâziñandâ kâtziñâ ziñgâbap, zorik nângâne âkâbap.”

Yohaneñâ Yesugât topñâ sâm muyageip.

¹⁵A ambân zen Yohanegât um zagât opñâ umziñan itâ sâwe, “Zâk Kristo mot ñai.” ¹⁶Sâne Yohaneñâ itâ sâm dâzângoip, “Nâ tooyâk sanjonziñgan. Ka kândâtnan ñai gam taap. Zâk kâwali ñai zemñangap. Zâk patâ. Nâ yatâ zorâñ irâ sikumñâ lañanga mân dap upap. Zâkñâ gamñâ Tirik Kaapum sot kârâp sanjonziñgâbap. ¹⁷Zâk sombem gâbâgâbâriñoot gamñâ nalemgâp gwapgwapñâ gâbârem mindubap. Oi nalemgâp

bonjâ kubikjâ mirâ umjan pâi tâpap. Iisâk ko gâbârem kârâbân pâi simbap. Oi kârâp zo mân bâpsâbap.”

¹⁸Yohanejâ girem den zo sot den nâmbutjâ dâzângom ândeip.

¹⁹Den yatâ dâzângom ândimjâ a kutâ Herode kwâkânjângâm dukuij. Wangât, zâk munjângât ambân Herodia bekjan meip sot bâliņâ nâmbutjâ oip, zorat op ko yatâ dukuij. ²⁰Zorat kwâkjan Herodejâ bâliņâ târokwap Yohane tâk namin pâip.

Yohanejâ Yesu too sanjorip.

(Mt 3:13-17 Mk 1:9-11)

²¹Yohane tâk namin mân tâip, narâk zoren a doņbep patâ Yohanejâren gane too sanjonziņgi ko Yesu zâk yatigâk ari sanjonjângip. Sanjori kin ninâu sâm tâi sumbem pâronjâi Tirik Kaapumjâ tobatjâ nii kembâ yatâ op zâkkâren gem gam kwâkjan pâip. ²²Oi sumbemân gâbâ den űai itâ âsagem gâip, “Nannâ, gâ umnandâ gâsugim biraņmap. Gekjâ umnâ âlip opmap.”

Yesugât sâkurâņjâ.

(Mt 1:1-17)

²³Yesu zâk kendon 30 upâ sâi nepjâ topkwâip. Oi a ziņâ zâkkât nâņgâne Yosepegât nanjâ oip. ²⁴Yesugât âsejâ Eli, zâk Matatagâren gâbâ âsageip. Matata zâk Lewigât kiun. Lewi zâk Melikigât kiun. Zâk Yanaigât kiun. Zâk Yosepegât kiun. ²⁵Zâk Matatiagât kiun. Zâk Amongât kiun. Zâk Nahumgât kiun. Zâk Esiligât kiun. Zâk Nagaigât kiun. ²⁶Zâk Maatagât kiun. Zâk Matatiagât kiun. Zâk Simeingât kiun. Zâk Yosegât kiun. Zâk Yudagât kiun. ²⁷Zâk Yoanaņgât kiun. Zâk Resagât kiun. Zâk Serubabegât kiun. Zâk Salatiegât kiun. Zâk Nerigât kiun. Zâk Melikigât kiun. ²⁸Zâk Adigât kiun. Zâk Kosamgât kiun. Zâk Elimadamgât kiun. Zâk Eregât kiun. ²⁹Zâk Yosuaņgât kiun. Zâk Eliesegât kiun. Zâk Yorimġât kiun. Zâk Matatagât kiun. Zâk Lewigât kiun. ³⁰Zâk Simeongât kiun. Zâk Yudagât kiun. Zâk Yosepegât kiun. Zâk Yonamġât kiun. Zâk Eliakimġât kiun. ³¹Zâk Meliagât kiun. Zâk Menagât kiun. Zâk Matatagât kiun. Zâk Natangât kiun. Zâk Dawidigât kiun. ³²Zâk Yesegât kiun. Zâk Obedegât kiun. Zâk Boasigât kiun. Zâk Salagât kiun. Zâk Nasoņgât kiun. ³³Zâk Aminadabagât kiun. Zâk Adamingât kiun. Zâk Aranigât kiun. Zâk Hezorongât kiun. Zâk Peresegât kiun. Zâk Yudagât kiun. ³⁴Zâk Yakobogât kiun. Zâk Isakagât kiun. Zâk Abaramġât kiun. Zâk Teragât kiun. Zâk Nahogât kiun. ³⁵Zâk Serukkât kiun. Zâk Reugât kiun. Zâk Pelekkât kiun. Zâk Ebergât kiun. Zâk Selagât kiun. ³⁶Zâk Kenangât kiun. Zâk Apaksatkât kiun. Zâk Semġât kiun. Zâk Noagât kiun. Zâk Lamekkât kiun. ³⁷Zâk Metuselagât kiun. Zâk Henokkât kiun. Zâk Yeretkât kiun. Zâk Malaleligât kiun. Zâk Kenangât kiun. ³⁸Zâk Enosigât kiun. Zâk Setkât kiun. Zâk Adamġât kiun. Adam, zâk Anutugâren gokjâ.

Sataŋâ Yesu mâsikip.

(Mt 4:1-11 Mk 1:12-13)

4 ¹Tirik Kaapumŋâ Yesu umŋan piksâm okŋaŋgi Yodaŋ too birâm barin mirâ kamân âtâŋan âi ândeip. ²Oi zoren ŋâtik sot sirâm 40 ândeip Sataŋâ mâsikâm ândeip. Oi narâk zoren nalem buŋ ândimŋâ tepŋaŋgât oip. ³Tepŋaŋgât oi Sataŋâ itâ sâm dukuip, “Gâ Anutugât nanŋâ ândiat oi ko kât zirâŋ sâna nalem oi ne.” ⁴Yatâ sâi ko Yesuŋâ itâ sâm dukuip, “Kembugât ekabân den ŋâi itâ ziap, ‘Aŋâ nalemak nem mân ândinat.”

⁵Sâi ko Sataŋâ bak kârep ŋâin diim zâim hân dâp a kâmut kâmutŋâ sot sikum kut ŋâi ŋâi âkŋâlêŋoot, zo tirâpkoip. ⁶Oi itâ sâm dukuip, “Imbaŋâ sot kutsiŋgiziy patâ zemziŋgâm ariap, zo gâ gibat. Zo nâgât bitnan pâipkât ŋâi mo ŋâi pindâbâ sâm âlip pindâbat. ⁷Zorat gâ umnâ topŋan ga pindiŋsâna gâgât op naŋgâbap.” ⁸Sâi Yesuŋâ itâ sâm dukuip, “Den kulem ŋâi itâ ziap, ‘Gâ Kembu Anutugâ kânok mâpâsiban. Zâk kânok kore okŋaŋgâban.”

⁹Sâi Sataŋâ Yerusalem kamânân tirik namâŋ pum kwâkŋan pâi kiri itâ sâm dukuip, “Gâ Anutugât nanŋâ ândiat oi ko zibâ pâtan gei. ¹⁰Den kulem ŋâi itâ zo ziap, zo naŋgâ, ‘Anutu zâkŋâ sumbem arâp zeŋgât bitziŋan gâbanbap. ¹¹Ziŋâ bitziŋandâ mingim geine kâtnâ mân gobap.” ¹²Sâi Yesuŋâ itâ sâm dukuip, “Den ŋâi itâ ziap, ‘Kembu Anutugâ zâizâiŋ mân okŋaŋgâban.”

¹³Sataŋâ den top topŋâ sâm mâsikamŋâ birâm narâk ŋâigât mambât ândeip.

Yesuŋâ Nasarete kamânân den dâzâŋgoip.

(Mt 4:12-17 Mk 1:14-15)

¹⁴Tirik Kaapumŋâ Yesu mam okŋaŋgi Galilaa hânân âbureip. Âburei den siŋiŋâ kamân dâp nâŋgâm naŋgâwe. ¹⁵Oi kamân dâp mâpâmâpâse namin zâimŋâ siŋi âlip dâzâŋgomâip. Dâzâŋgoi a ambân ziŋâ sâm bâbâlaŋ kwâkŋaŋgâwe.

¹⁶Ândim âimŋâ kamânŋâ Nasarete, zoren âi yatik kendon ŋâin mâpâmâpâse namin zariŋ. Zâk kendon dâp yatâ opmâip. Namâ kâligen zâim den sâlâpkum ziŋgâbam zaariŋ. ¹⁷Zaari ko Propete Yesaia, zâkkât ekap pindâwe. Pindâne mâbâlakŋem den itâ zeip, zo muyageip.

¹⁸“Kembugât Kaapumŋâ nâgâren ga tap nep itâ sâm nigip, ‘A gigiŋâ siŋi âlip dâzâŋgoban. Tâk namin zâambarâwe, zo olaŋziŋgâban. Sinziŋ bâpsâsâŋ sinziŋ mem kubikziŋgâban. A kâbakŋezeziŋgâwe, zo luziŋgâban. ¹⁹Kembu betniŋan mimbapkât narâkŋâ mâte uap, zorat dâzâŋgoban.”

²⁰Den yatâ sâlâpkumŋâ Yesuŋâ ekap namuŋ ekap galem a pindâm ge tâip. Tâi ko a mâpâmâpâse namin tarâwe, zen aksik patâ zâkkâren sen

kwap Yesu igâwe. ²¹Oi den itâ topkwap dâzângoip, “Kembugât den sâlâpkua nânge, zo itârâŋ bonjâ âsagiap.” ²²Sâi zen diŋâ nângeane kelâkŋoot oi imbanâziŋ buŋ oip. Oi ko itâ sâwe, “A zi Yosepegât nanŋâ, zo ka.”

²³Sâne itâ sâip, “Zen nâgât den sumbuŋâ kom itâ sâbi, ‘Gâ sisi mâsek kubikkubik a ândiat oi ko gikâ sâkkâ kubikpan. Kapenaum kâmânân a ambân kubikziŋgâna siŋgigâ nângeawen. Zo yatik kamâŋan tuuna iknâ.” ²⁴Yatâ sâmŋâ sâip, “Nâ perâkŋak dâzâŋgobâ. Propete ŋâi zik kamânŋan nep tuugi nângeane yenŋâ opmap. ²⁵Oi perâkŋak dâzâŋgobâ. Propete Elia ândei maa patâ kendon patâ karâmbut sot kâin nâmburân kânok yatik kiri pu patâ âsagem hân dâp op zeip. Oi narâk zoren Isirae hânân ambân malâ doŋbep ândiwe. ²⁶Ka Anutuŋâ Elia sâŋgongoi Sareta kamân Sidon hânân ambân malâ ŋâi ândeiŋ, zâkkâren arip. ²⁷Oi Propete Elisa ândeiŋ, narâk zoren Isirae hânân sâk bâlâ a doŋbep ândiwe. Oi zeŋgâren gâbâ ŋâiŋâ mân âlip oi Naemaŋ, Siria hânân gok, zâk kânok âlip oip.

²⁸⁻²⁹Yatâ sâm dâzâŋgoi a ambân mâpâmâpâse namin tarâwe, zen kuk opŋâ Yesu gâsum diim kamân kândâtŋan âim bakŋâ sim ŋâi kiribân pânam urâwe. ³⁰Pânam utnetâ zâkŋâ puriksâm osetziŋan gâbâ arip.

Yesuŋâ Kapenaum kamânân nep tuugip.

(Mk 1:21-28)

³¹Galilaia hânân kamân ŋâi tâip, kutŋâ Kapenaum. Yesu zâk zoren âi takâm kendonân den sâm dâzângoip. ³²Den dâzâŋgoi a ambân zen diŋâ nângeamŋâ itâ nângeawe, “Zâk siŋgi âlip mariŋâ yatâ den imbanâŋoot sâm dâtnânŋuap.” Yatâ nângeam imbanâziŋ buŋ oip. ³³Oi mâpâmâpâse namin a wâkeŋoot ŋâi tâip. Wâkeŋâ Yesu ekŋâ den yu kambâŋ sâm sâip, ³⁴“Yei, Yesu Nasarete gokŋâ, wan otŋiŋgâbam gaat? Gâ tâmbetnângeobam gaat? Nâ topkâ nângean. Gâ Anutugât tirik a.”

³⁵Yatâ sâi Yesuŋâ den okŋaŋgâm sâip, “Gâ hirisâmŋâ ayân gâbâ takâm âi.” Yatâ sâi wâkeŋâ a laŋ kâbakŋei a ambân mâteziŋan gei zeip. Oi a zo mân tâmbetkoip.

³⁶Oi a zen ekŋâ imbanâziŋ buŋ oi âragwârâgu op sâwe, “Den zi dap dap? Zâk imbanâ patâŋâ wâke den dâzâŋgoi takâm âime.” ³⁷Oi siŋgiŋâ kamân dâp laŋ kârâm arip.

Yesuŋâ Simoŋ sibunŋâ sot a nâmbutŋâ kubikziŋgip.

(Mt 8:14-17 Mk 1:29-34)

³⁸Yesu zâk zaat mâpâmâpâse namin gâbâ gemŋâ Simoŋgât mirin zariŋ. Zoren Simoŋ sibunŋâ mâsek okŋaŋgi sâkŋâ kârâp op zeip. Oi zâkkât opŋâ Yesu dukuwe. ³⁹Oi Yesuŋâ gootŋan âi kinŋâ mâsek den dukui birâŋaŋgip. Oi ambân zo zorenâk zaat naleŋ om ziŋgâziŋgâ oip.

⁴⁰Mirâsiŋ giari a ambân ziŋâ bukurâpziŋ sisi mâsek, zo Yesugâren diiziŋgâm gane bikŋâ kâukziŋan pam mâsek mem sândukŋan

kwatziŋgip. ⁴¹Oi a ambân doŋbep wâkeziŋâ moliziŋgip. Wâke zen a zengâren gâbâ gam den kambâŋâ sâm itâ sâwe, “Gâ Anutugât nanŋâ.” Yatâ sânam utne mân sâbigât dâzâŋgoip. Zen topŋâ nâŋgâne Kristo oip. Zo sapsubegât sâip.

⁴²Mirâ haŋsâi mirin gâbâ gemŋâ a mân ândiândiŋan, zoren arip. Oi a ambân zen kârûm âim muyagem zen sot ândibapkât aŋgân kârâne itâ sâm dâzâŋgoip, ⁴³“Kamân toren toren zie, zoren âi Anutugât um topŋan ândiândigât den siŋgi âlipŋâ dâzâŋgobat. Nâ nep zo tuubatkât saŋgonnogi gewan.” ⁴⁴Yatâ sâm Yuda zengât mâpâmâpâse namâ tap arip dâp den siŋgi âlip dâzâŋgom ândeip.

Yesugât sâtŋâ lum sarugât zuu doŋbep miwe.

(Mt 4:18-22 Mk 1:16-20)

5 ¹Narâk ŋâin Yesu Genesarete saru sâtŋan âi kiri a ambân Anutugât den nâŋgânam ga minduŋaŋgâwe. ²Minduŋaŋgâne kiri waŋgâ zagât saru sâtŋan taitâ egip. Waŋgâ mâirâp, zen waŋgâyân gâbâ gem irâ too saŋgon kirâwe. ³Yesuŋâ waŋgâ zo egip. Ŋâi Simoŋgât siŋgi, zorâŋ zâim dukui waŋgâ zo mâik ŋâi aline ari zoren kin siŋgi âlip sâm dâzâŋgoip. Oi a ambân zen sagân tapŋâ nâŋgâwe.

⁴Dâzâŋgomŋâ Simoŋ itâ sâm dukui, “Saruyân âimŋâ zuu sâmbubigât irâ pane giarik.” ⁵Sâi Simoŋâ itâ sâm dukui, “Patâ, nen nâtik nep tuum ândim zuu ŋâi mân mien. Laŋ gâgât sâtkâ lum âi irâ dum pâmbat.” ⁶Oi irâ pane giari zuu doŋbep piksâne sâmbum osine irâ ânâŋgâtpam oip. ⁷Sâmbum osimŋâ bukurâpziŋ waŋgâ ŋâin tarâwe, zengât kwâbâlap tuune gam betziŋan miwe. Zo sândune waŋgâ zagât piksâm saruyân geibam oip. ⁸Simoŋ Petero, zâk zo ekŋâ kengât op Yesugât um topŋan âi pindiŋsâm sâip, “Kembu, nâ bâliŋ mâme a, zorat gâ birânim âi.” ⁹Zuu imbaŋâ zo ekŋâ imbaŋâŋâ buŋ oi ko yatâ sâip. ¹⁰Oi bukuzatŋâ Zebedaiogât nanzatŋâ Yakobo sot Yohane sot a nambutŋâ, zen yatik imbaŋâziŋ buŋ oip. Oi Yesuŋâ Simoŋ itâ sâm dukui, “Gâ mân kengât ot. Gâ saru zuugât nep tuum ândein, yatigâk ayân nep tuum ândiban.” ¹¹Yatâ sâi zengât waŋgâ sagân sâmbune zari kut ŋâi ŋâi zo birâm Yesu molim âiwe.

Yesuŋâ sâk bâlâ a ŋâi kubigip.

(Mt 8:1-4 Mk 1:40-45)

¹²Yesu zâk kamân ŋâin âi ândei sâk bâlâ a ŋâinŋâ ekŋâ ga kiŋ topŋan pindiŋsâm zem itâ sâm mâpâseip, “Kembu, gâ imbaŋâgâ ziap, zorat gâ kubiknibâ sâm âlip kubikniban.” ¹³Sâi Yesuŋâ bikŋandâ sâkŋan weemŋâ sâip, “Nâ nâŋgâgigan. Bâi, sâkkâ âlip oik.” Sâi zorenâk sâkŋâ âlip op useŋâ sogeip. ¹⁴Oi Yesuŋâ den itâ sâm dukui, “Gâ âlip uat, zorat den siŋgi a ambân mân dâzâŋgom âim sâkkâ tirik namâ galem a tirâpkuna ikpap. Oi

âlip uat, zorat Mosegât den zo lum nii mo zuu n̄ai mem ko Kembangât siŋgi sâm tirik namâ galem a pindânan. Usegâ sogiap, zo a ambân ek n̄angâbigât yatâ otnan.” ¹⁵Oi a âlip oip, zorat den siŋgi kamân dâp ari a zen n̄angâm Yesugât diŋâ n̄angâbigât sot kubikziŋgâbapkât zâkkâren mindum gawe. ¹⁶Ka Yesu ko barâ katikŋâ mirâ kamân âtânjan âim ninâu sâm ândimâip.

Yesuŋâ a kiŋ bik mumuŋâ kubigip.

(Mt 9:1-8 Mk 2:1-12)

¹⁷Sirâm n̄ain Yesuŋâ a den siŋgi âlip dâzânjom tâi Galilaia hânân gâbâ, Yuda hânân gâbâ sot Yerusalem kamânân gâbâ Parisaio a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen ga a osetziŋjan tarâwe. Tatne Kembangât imbanandâ Yesu mam okŋangi a kubikziŋgip. ¹⁸A nâmbutŋandâ a kiŋ bik mumuŋâ helân aam pam mem gawe. Oi mirâ kâligen baginam utnetâ a doŋbep mindum tatne kwagâwe. ¹⁹Yatâ opŋâ mirâ kwâkŋan zâim ogep kwâsat pane a zo helânoot pane Yesugât sângânjan geip. ²⁰Yatâ utnetâ Yesuŋâ n̄angâm pâlâtânziŋangât topŋâ ekŋâ a zo itâ sâm dukuip, “Arâ to sagâ biran.”

²¹Sâi Kembangât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, zen den zo n̄angâm itâ n̄angâwe, “A zi dap yatâ? Zâk Anutu hutkum sap. Tosa birâbirân, zo Anutu zik kânok.” ²²Yatâ n̄angâne Yesuŋâ umziŋjan den zo n̄angâm itâ sâm dâzânjoip, “Umziŋjan wangât den yatâ zo n̄ange? ²³Zen dap n̄ange? Nep ikâ zorân bâbâlân? Tosa birâbirân mo sâk kubikkubik? ²⁴A bonŋâ nâ hânân ândim tosa birâbatkât imbanâ zemnigap, zorat topŋâ ikpigât den zo dukuan.” Yatâ sâmŋâ a kiŋ bik mumuŋâ itâ sâm dukuip, “Nâ dâgoga zaat isen koremgâ mem kamângan âi.” ²⁵Yatâ sâi zorenâk mâteziŋjan zaatŋâ isenŋâ mem âim Anutu mâpâseip. ²⁶Oi a zen zo ekŋâ n̄angâne imbanâ oi Anutu mâpâsem keŋgât op sâwe, “Itârân sen pup muyagei ikxen.”

Yesuŋâ Mataio gâsuiip.

(Mt 9:9-13 Mk 2:13-17)

²⁷Oi Yesu mirin gâbâ gemŋâ arip. Âimŋâ kât mimiŋ a n̄ai, kutŋâ Lewi, kât pâpan mirânjan tâi ekŋâ itâ sâm dukuip, “Gâ nâ sot pâlâtân op molini.” ²⁸Sâi Lewi zâk zaatŋâ kut n̄ai n̄aiŋâ birâm Yesu molim arip.

²⁹Lewiŋâ mirânjan Yesugât sii nalem om kât mimiŋ a doŋbep sot a nâmbutŋâ sâi ârândân ga niwe. ³⁰Parisaio a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen gamŋâ n̄angâne mân dâp oi Yesugât arâpŋâ itâ sâm mâsikâziŋgâwe, “Zen wangât kât mimiŋ a sot bâliŋ mâme a, zen sot nalem nie?” ³¹Sâne Yesuŋâ n̄angâm itâ sâm dâzânjoip, “Sisi mâsek kubikkubik a zen a sâk gwâlâ zengâren nep mân tuume. A mâsekziŋoot zengâren âimŋâ nep tuume. ³²A ziiŋangât sâme, ‘Nen âlipŋâ.’ Nâ zengât buŋâ. Bâliŋ mâme a diiziŋga umziŋâ melânbigât gem gâwan.”

Nalem birâm kendon ândiândiŋgât den.

(Mt 9:14-17 Mk 2:18-22)

³³ Yesuŋâ den yatâ sâi zen itâ sâm dukuwe, “Yohane arâpŋâ, zen nalem birâm ninâu sâm ândime. Parisaio zenŋoot yatik upme. Ka gâgât arâpkâ, zen ko nalem too laŋ nime.” ³⁴ Yatâ sânetâ itâ sâm dâzâŋgoip, “A kutâŋâ arâpŋoot ândei zen nalem mân birâm ândibi. ³⁵ Ândimŋâ a kutâ betziŋan mine kârubi, narâk zoren ko umbâlâ op nalem birâm ândibi.”

³⁶ Yatâ sâmŋâ den sumbuŋâ torenŋâ itâ sâm dâzâŋgoip, “Ŋâiŋâ hâmbâ uŋakŋan gâbâ mânâŋgât hâmbâ sâŋŋiŋan gârîbap? Ŋâi zo yatâ op sâi hâmbâ uŋakŋâ zo tâmbetkubap. Oi hâmbâ irakŋandâ sâŋŋiŋan ari tobat ŋâi opap. ³⁷ Oi waiŋ too uŋakŋâ hâkop sâŋŋiŋan mân gune geimap. Yatâ upi, zo ko waiŋ too uŋakŋâ zorâŋâ hâkop sâŋŋiŋâ kunziri waiŋ sot hâkop ârândâŋ buŋ upabot. ³⁸ Zorat waiŋ too uŋakŋâ hâkop uŋakŋan giari dâp upap. ³⁹ Oi ŋâi zâk waiŋ sâŋŋiŋâ nemŋâ umŋâ oip, zâk uŋakŋâ nem birâbap. Oi zâk itâ sâbap, ‘Sâŋŋiŋâ nia naam uap.’”

Kendongât den.

(Mt 12:1-8 Mk 2:23-28)

6 ¹ Kendon ŋâin Yesu sot arâpŋâ, zen kâlamân obândiwe. Âimŋâ arâp zen segoŋ bonŋâ kânok kânok kwâkâm niwe. ² Yatâ utne Parisaio a ziŋâ ziŋgitŋâ sâwe, “Zen wangât kendonân mân orotŋâ ue?” ³ Sâne Yesuŋâ itâ sâm dâzâŋgoip, “Dawidi sot arâpŋâ nalemgât mom urâwe, zo sâlâpkume mo buŋâ? ⁴ Dawidi zâk Kembugât namâ zoren zâimŋâ Anutugât nalem hâlâlû sâsâŋ, zo mem nemŋâ arâp ziŋgi niwe. Zo mân orotŋâ. Nalem zo tirik namâ galem a ziiŋik nimbigât sâsâŋ. A nâmbutŋâ mân nimbigât sâsâŋ. Dawidi sot arâpŋâ zen nalem zo laŋ niwe.” ⁵ Yatâ sâmŋâ sâip, “A bonŋâ nâ kendongât mariŋâ ândian.”

Yesuŋâ kendonân a ŋâi kubikŋaŋgip.

(Mt 12:9-14 Mk 3:1-6)

⁶ Oi kendon ŋâin Yesuŋâ mâpâmâpâse namin zâim den siŋgi âlip dâzâŋgoip. Oi zoren a ŋâi tâip, zâk bikŋâ bongen humutŋik. ⁷ Oi Kembugât gurumin den zorat galem a sot Parisaio, zen kendonân a ŋâi kubigi ekŋâ denân pânat sâm ek tarâwe. ⁸ Oi Yesuŋâ nâŋgâŋaŋgâziŋan ek a bik humutŋik itâ sâm dukuip, “Zaat mâteyâk kin.” Sâi zaat kirip. ⁹ Oi Yesuŋâ a itâ sâm dâzâŋgoip, “Nâ mâsikâziŋga sânek. Kendonân nep ikâ zorâŋ âlip tuutuŋ? A kubikziŋgâziŋgâŋ mo a tâmbetzâŋgozâŋgoŋ?” ¹⁰ Yatâ sâm purikgurik op kin ziŋgitŋâ a zo itâ sâm dukuip, “Bikâ târârak pa.” Sâi a zo yatâ oi bikŋâ âlip oip. ¹¹ Oi zen zo ek nâŋgâm kuk opŋâ dap mo dap okŋaŋgânâ sâm âraguwe.

Yesunâ a kiin zagât gâsuzingip.

(Mt 10:1-4 Mk 3:13-19)

¹²Narâk zoren Yesu ninâu sâbam bâkñan zarip. Ijâtik Anutu ninâu dukum tâi hañsâip. ¹³Hañsâi arâp minduzingâm zengât oserân gâbâ a kiin zagât gâsum sâlâpzançoip. Oi kutziñâ Aposolo sâip. ¹⁴Kutziñâ itâ, Simon, kutñâ ñâi Petero pindip. Zâk sot munñâ Andrea, Yakobo, Yohane, Pilipo, Batolomaio. ¹⁵Mataio, Toma, Yakobo Alipaiogât nanñâ sot Simon Zelote. ¹⁶Oi Yuda Yakobogât nanñâ sot Yuda Karioto kamânân gok. Yuda zâk ândim Yesu tirâpzançoi gâsuwe.

¹⁷Yesunâ a zo diizingâm gem hân gândujan ga kin Yesugât a ambârâpñâ doñbep sot Yuda hânân gâbâ sot Yerusalem kamânân gâbâ sot Tiro Sidon saru sâtñan zengâren gâbâ a ambân doñbep, zen takâm diñâ nânçâbigât sot mâsekziñ kubikzingâbapkat zâkkâren minduwe.

¹⁸Oi wâkeziñoot zo kubikzingip. ¹⁹Yesugât imbaññandâ zengâren ari kubikzingip, zorat a ambân aksik sâkñan gâsunam urâwe.

Hâunâ minatkât den.

(Mt 5:1-12)

²⁰Yesunâ arâpñâ ziñgit itâ sâip, “Kanpitâ ândime, zengât nânça sâtâreñoot uap. Zen Anutugât kiñ topñan ândibigât siñgi ue. ²¹Narâk itârâñ tepkât op ândime, zengât nânça sâtâreñoot uap. Zo zen gâtâm nalem nem âkon upi. Narâk ziren isem weñ ândime, zengât nânça sâtâreñoot uap. Zen gâtâm sâtâre op girâñ ândibi. ²²A ziñâ zen a bonñâ nâgât op um kâlak otzingâm kâbakñezingâm sâm bâliñan kwatzingâbi, zorat zengât nânça sâtâreñoot uap. ²³Yatâ otzingâne narâk zoren umâlep op sâtâreyân kep kumbi. Wangât, gâtâm sumbemân sângân patâ mimi, zorat. A mârumñan ândiwe, zen yatik Propete sâm bâliñ kwatzingâwe.

²⁴Ka narâk ziren sikumziñ patâ ândime, yei, zen wanñâ mem sândukñan kwatzingâbap? ²⁵Narâk itârâñ sii nalem gom sambe ândime, yei, zen gâtâm tepkât op ândibi. Narâk ziren umâlibân girâñ ândime, yei, zen gâtâm âgirâp muyagem ândibi. ²⁶A ambân zen aksik sâm âlipñan kwatzingâme, yei, zen dap upi? A mârum ândiwe, zen propete sarâñâ yatik sâm âlip kwatzingâm ândiwe.”

Zen kâsarâpziñ buku otzingâbi.

(Mt 5:38-48)

²⁷“Dinnâ nânçâm te, zen dâzângobâ. Zen kâsarâpziñ buku otzingâbi. Um kâlak otzingâme, zo ziñâ âlip otzingâbi. ²⁸Sâm bâliñan kwatzingâme, zo ziñâ sâm âlipñan kwatzingâbi. Bâliñ otgime, zengât op ninâu sâban. ²⁹A ñâi pâlomgâ kunziri toren pindâban. Ijâiñâ hâmbâgâ kwâkñan mei kâligen mân ançân kârâban. ³⁰Oi a ñâiñâ wan mo wangât sâi pindâban.

Ŋaiŋa kut ŋai zo bekan mei maburem nibangât mân sâban. ³¹A torenŋa ziŋ âlip otgibigât nânŋamat, yatigâk gâŋgoot a torenŋa otziŋgâban.

³²Zen a toren umziŋa gâsâzâŋgone zeŋgoot umziŋa gâsuziŋgâmap. Zen yatâ upi, zo ko Anutuŋa sâŋgânŋa mân ziŋgâbap. Bâliŋ mâme a, ziŋ yatâ upme, zo ka. ³³Zen buku otziŋgâme, zorik otziŋgâbi, zo ko Anutuŋa sâŋgânŋa mân ziŋgâbap. Bâliŋ mâme a zen yatâ upme, zo ka. ³⁴Kut ŋai ŋai a ziŋgâm zorat hâuŋa sâne ziŋgâbi, zorat Anutuŋa hâuŋa mân ziŋgâbap. Bâliŋ mâme a zen bukurâpziŋa itâ sâm otziŋgâme. ‘Gâtâm gâŋgoot hâuŋa maburem niban.’ ³⁵Zen ko walâm itâ upi. Zen kâsarâpziŋ umziŋandâ gâsâzâŋgom buku otziŋgâbi. Kut ŋai ŋai ziŋgâm zorat hâuŋa mân mimbi. Yatâ utnetâ Anutuŋa sâŋgânŋa patâ ziŋgâbap. Ziŋgi ko zen Kembugât nan bârat op ândibi. Kembuŋa a gulipŋa sot bâliŋ mâme a, zo âlip otziŋgâmap. ³⁶Sumbem Ibâziŋandâ um lâklâk ândiap, yatigâk zeŋgoot hânân um lâklâk ândibi.

³⁷A torenŋa zeŋgât top likuliku mân utne Anutugoot zeŋgât topziŋa mân likubap. Gâ a torenŋa mem ge kwâkwat mân otziŋgâna ko Anutugoot gâ mem ge kwâkkwat mân otgibap. Zen a zeŋgât tosa birânetâ Anutuŋa zeŋgât tosa yatik birâbap. ³⁸Zen a kut ŋai ŋai ziŋgâne Anutuŋa yatigâk kut ŋai ŋai donbep patâ ziŋgâbap. Oi zorat dâp buŋa, walâm ziŋgâbap. Zen a otziŋgâne Anutuŋa zo yatik zen otziŋgâbap.”

Den sumbuŋa dâzâŋgoip.

(Mt 7:1-5)

³⁹Den sumbuŋa ŋai itâ târokwap dâzâŋgoip, “A sen ŋâtâtik ŋaiŋa a bukuŋa sen ŋâtâtik mâtâp tirâpkubap? Buŋa. Zet mâtâbân âim ârândân simân geibabot. ⁴⁰Ekap namin katep ŋaiŋa kwâkâm pindâmap, zo mân walâbap. Ka katep zâk nânŋâm nânŋâm ândim kwâkâm pindâm ândibap, zâkkât holi yatâ upap.

⁴¹Gâ wangât bukuganŋât siŋan gwapgwap zo ek gikâ siŋan nak sâmbaŋa mân ek nânŋat? ⁴²Nak sâmbaŋa siŋan zeï dabângen bukugâ itâ dukuna dâp upap, ‘Buku, nânŋâna siŋan gwapgwap ziap, zo mem pambâ.’ Gâ sarâ a. Gikâ siŋan nak sâmbaŋa ziap, zo mem pam ko bukuganŋât siŋan gwapgwap mem pâna dâp upap.”

Nakkât topŋa.

(Mt 7:17-20; 12:33-35)

⁴³“Nak âlipŋan bonŋa bâliŋa mân muyagemap. Nak bâliŋan bonŋa âlipŋa mân muyagemap. ⁴⁴Nakkât bonŋandâ sapsuŋap. Sâŋgerân boleŋ bonŋa âsagei minat mo? Zâlâliyân sam bonŋa muyagei mimbi mo? ⁴⁵A âlipŋandâ umŋan gâbâ den âlipŋa sâmap. A bâliŋandâ umŋan gâbâ den bâliŋa sâmap. A umŋan kut ŋai ŋai ziap, zo yatik lâuŋan gâbâ kopgâmap.”

Mirâ tuutuugât den.

(Mt 7:24-27)

46 “Zen wangât lâuzinjandik Kembuniñâ, Kembuniñâ sâmñâ den dâzângoman, zo mân lume? 47 Nâgâren gam dinnâ nângâm lume, zen mirâ tuutuuj a ñâi, zâkkâren dâpkwap sa nângânek. 48 A zorâñ mirâ tuubam tandâ kârep esi giari kât muyagem kwânângâm sâratkui kirip. Oi mirâ tuum nanji kiri map narâk oi pibâ patâ koi mirâ zo kâtikñâ tuugipkât kom osei kirip. 49 Ka a dinnâ nângâm birâme, zen a ñâi mirâ lolot tuugip, zo yatâ. A zo mirâ tuubam tandâ sarâ sarâ esi giari ko mirâ tuugip. Oi map narâkñâ oi pibâ patâ gamñâ mem sânsân tuugi kom giligâlak meip.”

Yesuñâ kore a ñâi mâsekñoot kubigip.

(Mt 8:5-13)

7 1 Yesu zâk a ambân den dâzângomñâ Kapenaum kamânân bageip. 2 Zoren kâwali a patâziñâ zâkkât kore a mâsek op mumbam op zeip. Kâwali a patâ, zâk kore a zorat eluj okñangip. 3 Zorat Yesugât den sinji nângâm Yuda a patâ ziñâ Yesu diine ga mâsek a kubikñangâbapkât sâm dâzângoip. 4 Yuda a patâ Yesugâren gamñâ itâ sâm dukuwe, “Kâwali a patâ, zâk ândiândi târâarak ândimapkât diñâ nângâban. 5 Zâk umñâ Yuda neñgâren kinmap. Mâpâmâpâse namâniñâ muyagibapkât zâkñak kâtigem kât pâi muyageip.”

6 Yatâ sâne Yesuñâ zen sot arip. Âimñâ mirâ mâte upâ sâi kâwali a zo bukurâpñâ sâñgonzângoip Yesugâren gam itâ sâm dukuwe, “Kâwali añâ itâ sap, ‘Gâ nâgâren mân gâban. Nâ wandâ yatâ, zorat op mirânan mân gâban. 7 Ninangât nânga mân dâp oi gâgâren gâbam kwaksan, gât ko gâ zorenâk tap ko denâk sâna kore anâ âlip upap. 8 Nâ a kutâ zeñgât kore a ândim sâtziñ luman. Oi ombenan kore arâpnâ ândie. Oi zeñgâren gâbâ ñâi âi sa âibap. Iñâi ga sa gâbap. Oi kore anâ yatâ tuuban sa tuubap.”

9 Yesuñâ den zo nângi imbanñâ oi a ambân kâmut kirâwe, zeñgâren puriksâm itâ sâm dâzângoip, “Nâ dâzângua nângânek. Isirae a zeñgâren nângâm pâlâtân itâ ñâi mân muyageman.” 10 Yatâ sâi ko kâwali a bukurâpñâ zen âburem âim mirin zâim igâwe. Ikneta kore a zo âlip oip.

Yesuñâ katep ñâi mumuñan gâbâ mängeip.

11 Mâik ñâi ândim Yesuñâ kamân ñâi kutñâ Naiñ, zoren ari arâpñâ sot a ambân kâmut patâ molim âiwe. 12 Kamânân baginam utnetâ a mumuñâ ñâi lum gawe. Ambân malâ ñâigât nanñâ kânok, zâk moip. Zâk hangunam kamânân gâbâ a ambân donjebep gem gawe. 13 Oi Kembuñâ ambân malâ zo ekñâ umñâ nângâmñâ sâip, “Mân ise.” 14 Yatâ sâmñâ âi omboñan gâsui mem kine itâ sâip, “Katep, dâgoga zaat.” 15 Yatâ dukui

mumuḡandâ zaatḡâ den den oip. Oi Yesuḡâ mamḡâ pindip. ¹⁶Oi a ambân, ziḡâ zo ekḡâ kenḡât op Anutu mâpâsem itâ sâwe, “Propete patâ osetniḡan âsagem ândiap.” Oi nâmbutḡandâ itâ sâwe, “Anutu, zâk a ambân gakârâp galemniḡ opmap.” ¹⁷Oi zorat den siḡiḡâ Yuda hânân sot kamân toren toren dâp op arip.

Yesuḡâ Yohanegât den sâip.

(Mt 11:2-9)

¹⁸Yohane zâk tâk namin tâi arâḡḡâ zen Yesuḡât den siḡi zo âi dukuwe. ¹⁹Den zo nâḡḡâm azatḡâ zagât Kembu itâ sâm mâsikâbobotkât sâḡḡonzâkoip, “Mârumḡan Propete a ziḡâ a ḡâi ḡâbapkât sâwe, zo ḡâ mo ḡâi ḡâbapkât ek ândinat?” ²⁰Sâḡḡonzâkoi Yesuḡâren âim itâ sâwet, “Yohane too sâḡḡonziḡiḡip, zâk itâ sâm sâḡḡonnâkuap, ‘A ḡâbapkât sâsâḡâ, ḡâ mo ḡâiḡât mambât ândinat?’”

²¹Narâk zorenâk Yesu zâk a sisi mâsekziḡoot sot sinziḡ bâpsâsâḡ a doḡbep kubikziḡiḡip. A wâkeziḡoot zo wâke moliziḡiḡip. ²²Oi Yohanegât azatḡâ itâ sâm dâzâkoip, “Zet âimḡâ kut ḡâi ḡâi ek nâḡḡabot, zorat den siḡi Yohane dukuit. Sinziḡ bâpsâsâḡ, zen ikme. Kinziḡ bâliḡâ, zen obândime. Um sâk bâlâ, zen âlipziḡiḡ upme. Kindapziḡiḡ bâpsâsâḡ, zen den nâḡḡâme. Mumuḡâ, zen zaatme. A ambân kanpitâ, ziḡâ den siḡi âlipḡâ nâḡḡâme. ²³Ḳâi zâk nâḡât nâḡi mân âkon opmap, zâkkât nâḡa sâtâreḡoot upap.”

²⁴⁻²⁵Oi Yohanegât azatḡâ zet aritâ Yesuḡâ a amban ândiwe, zo Yohanegât topḡâ itâ sâm dazaḡoip, “Zen barâ kâtikḡâ mirâ kamân âtâḡan wan iknam âiwe? Zen gerâ ḡâi pibâḡâ kom kâbakḡei iknam âiwe? Mo a ḡâi hâmbâḡâ neuleḡoot iknam âiwe? Nâḡḡe. A hâmbâ neuleḡoot mem ândime, zen a kutâ namin tâtat mâme âlip tapme. ²⁶Mo Propete ḡâi iknam âiwe. Zorat nâ dâzâḡgua nâḡḡânek. A igâwe, zo Propete nâmbutḡâ zen yatâ buḡâ. Zâk Propete a nâmbutḡâ walâziḡḡap. ²⁷Zâkkât den kulem ḡâi itâ ziap,

‘Nâḡḡâ. Nâḡât kore a ḡâi sâḡḡongua kândom otḡibap. Zâkḡâ mâtâpkâ kârâm kubikpap.’

²⁸Nâ perâkḡak dâzâḡgua nâḡḡânek. Ambânân ḡâbâ âsagiwe, zeḡḡâren ḡâbâ a ḡâiḡâ Yohane mân walip. Ka Anutugât kiḡ topḡan a ândibi, narâk zoren a giḡiḡâ ândibi, ziḡâ ko walâbi.”

²⁹A ambân aksik sot kât mimiḡ a, zen ârândâḡ Yohanegât den nâḡḡâmḡâ Anutugât den nâḡḡâne bon oi Yohanegât too sâḡḡonziḡiḡip. ³⁰Parisaio a sot Kembuḡât gurumin den zorat galem a, zen ko Yohanegât too birâm Anutugât den kândâtkune zeḡḡâren bon buḡ oip.

³¹Yesuḡâ itâ sâip, “A narâk ziren ândie, zen ikâ zo zeḡḡâren dâpkwap sâbâ? Zen dap yatâ? ³²Zen katep yatâ ek birâ, nâḡḡâm birâ upme. Kâtep zen kamân sombemân tapḡâ bukurâpziḡâ itâ sâm dâzâḡgome, ‘Nen kep

meindâ zen wangât mân kue? Nen umbâlâ kep mem iseindâ wangât mân isie?’ ³³ Yohane too saŋgonziŋgip, zâk waiŋ sot nalem mân nem ândei ekŋâ sâwe, ‘Zâk wâkeŋoot ândiap.’ ³⁴ Ka a bonŋâ, nâŋâ gamŋâ nalem sot waiŋ nem ândia nekŋâ sâme, ‘Zâk kât mimiŋ a sot bâliŋ mâme a zengât buku. Nalem sot waiŋ nem mân birâmap.’ ³⁵ Ka sa nâŋgânek. Anutuŋât nâŋgânâŋgâ ko a ambârâpŋâ ziŋâ topŋâ nâŋgâm lum zaatne bonŋâ âsagemap.”

Ambân ŋaiŋâ Yesu kiŋâ saŋgorip.

³⁶ Parisaio a ŋaiŋâ Yesu diim mirâŋan zari nalem niniŋâ tâtarân tâip. ³⁷ Oi kamân zorat ambân laŋ mâman ambân ŋai, zâk Yesu Parisaioŋât mirin zari siŋgiŋâ nâŋgâmŋâ too hitom âlip ŋai beloŋoot mem zarip. ³⁸ Oi Yesugât kândâtŋan kin isei siŋâ tooŋandâ Yesugât kiŋan giari kâuk sâmotŋandâ saŋgori âron oip. Kiŋan mâŋganŋâ too wârânŋâ âlip, zo saŋgonŋaŋgip.

³⁹ Ambân zo yatâ oi Parisaio a Yesu diigip, zâkŋâ ekŋâ umŋandâ itâ sâip, “Ambân zirat orot mâme bâliŋâ. Yesu zâk Propete ândim sâi ko ambân zirat topŋâ ek nâŋgâbap.”

⁴⁰ Yatâ nâŋgi ko Yesuŋâ itâ sâm dukuip, “Simon, den ŋai dâgoga nâŋgâ.” Dukuî sâip, “Patâ, sâna nâŋgâbâ.” ⁴¹ Oi Yesuŋâ itâ sâm dukuip, “Sikum a ŋai a zagât kât tosa zikip. A ŋai kât 5 handeret pindip. A ŋai ko kât 50 pindip. ⁴² Oi hâuŋâ pindârat sâm kâtzikŋâ buŋâ, zorat ko tosaŋzik birip. Oi zekâren gâbâ ŋaiŋâ sikum patâ a zorat umŋandâ gâsum biraŋbap? Gâ ŋaiŋât sat?”

⁴³ Mâsiki Simonâ itâ sâip, “Kât doŋbep pindip zâkkât san.” Sâi Yesuŋâ itâ sâip, “Gâ âlip sat.” ⁴⁴ Yatâ sâm ambângâren puriksâm Simon itâ sâm dukuip, “Ambân zi eksat? Mirâŋan kopga ki saŋgon too ŋai mân gum paat. Ambân zâkŋâ ko kinnâ siŋ tooŋandâ giari saŋgonnim kâuk sâmotŋandâ saŋgori âron uap. ⁴⁵ Gâ mân mâŋgannigat. Ka ambân zâkŋâ ko kinnan narâk kârep mângannim taap. ⁴⁶ Gâ kâuknan kelâk mân saŋgonnigat. Ka ambân zorânŋâ ko kinnan too hitom âlip saŋgonsap. ⁴⁷ Zorat dâgobâ. Ambân zâk umŋâ gâsunim yatâ otnigapkât topŋâ itâ nâŋgâ. Zâk tosaŋâ patâ ândeip, zo biran. Ŋai zâk tosaŋâ mâik ŋai birâbirânŋâ, zâk âkŋâlem mâik ŋai tâkŋaŋgâbap.” ⁴⁸ Yatâ sâmŋâ ambân itâ sâm dukuip, “Tosaŋâ biran.” ⁴⁹ Yatâ sâi a nalem ârândâŋ nem tarâwe, ziŋ umziŋandâ itâ nâŋgâwe, “Zâk a dap dap yatâ, gât ko tosa birâbirânŋaŋgât sap?” ⁵⁰ Oi Yesuŋâ ambân zo itâ sâm dukuip, “Nâŋgâm pâlâtâŋ kwatnigat, zorat âlip uat. Umgâ diim gei âi ândi.”

Ambân nâmbutŋâ Yesu moliwe.

8 ¹ Narâk zorat kwâkŋan Yesuŋâ kamân patâ sot kamân mâik, zengâren obândim Anutu um topŋan ândiândigât den siŋgi

âlipnâ dâzângom ândeip. Arâp kiin zagât, zen molim âiwe. ²Oi ambân nâmbutnâ mârûm wâkeziŋoot sot mâsekziŋoot zo kubikziŋgip, zen molim âiwe. Zengâren gâbâ ambân nâi kutnâ Maria, Madala kamânân gok. Zâkkât wâke nâmburân zagât moliziŋgip. ³Oi ambân nâi kutnâ Yoana. Herodegât galem a Kusa, zâkkât ambinnâ. Zet sot nâi kutnâ Susana sot ambân nâmbutnâ donbep, zen kât sikumziŋâ zemziŋgip, zo zâk sot arâpnâ ziŋgâne nalem kwâlâm nem ândimarâwe.

Keet pâpangât den.

(Mt 13:1-23 Mk 4:1-20)

⁴Kamân kamânâ a ambân Yesugâren mindunetâ den sumbuŋâ nâi itâ sâm dâzângoip, ⁵“A nâi keet pâmbam nebân arip. Âimnâ keet maandenj nâmbutnâ mâtâbân gei ze i a ziŋ lân kunzirâwe. Oi nii ziŋ ga nem nanŋgâwe. ⁶Keet nâmbutnâ hân siŋitjan gei zeip. Oi hân toonâ buŋangât kâmnâ takâm moip. ⁷Keet nâmbutnâ hibuk osetjan gei zeip. Oi kâmnâ takâm kopgâi hibunâ takâm langi moip. ⁸Keetnâ nâmbutnâ hân kelâkjan gei kâmnâ takâm zâim bonnâ imbanâ âsageip. Topnâ nâigât keetnâ 1 handeret. Topnâ nâigât keetnâ 1 handeret. Bonziŋâ yatâ muyageip.” Den zo sâm kwâkâm den kâtiknâ sâip, “Ijâi zâk kindapŋootnâ den zi nanŋgâbap.”

⁹Arâpnâ den sumbuŋâ zorat topnâ mâsikâne itâ sâm dâzângoip, ¹⁰“Anutu um topjan bagibaginâ, zorat den sumbuŋâ zo ziŋâ nanŋgâm kwâtâtibigât sâsân. Ka a nâmbutnâ zen topnâ mân nanŋgâbigât den sumbuŋâ dâzângoman. Zorat ko,

‘Senŋâ igiknâ, zo ikpi, ka mân ek kwâtâtibi. Kindapziŋandâ den nanŋgâm mân nanŋgâm kwâtâtibi.’

¹¹Den sumbuŋâ san, zo topnâ itâ. Anutugât denŋâ keet yatâ uap.

¹²Keetnâ mâtâbân gei zeip, a nâmbutnâ zo yatâ ândime. Den siŋgi âlip, zo nanŋgâne Sataŋnâ ga nanŋgâm pâlatân kwâkŋangâm sumbemgât siŋgi upegât betziŋan memap. ¹³Keetnâ hân siŋitjan gei zeip, a nâmbutnâ zo yatik ândime. Zen den siŋgi âlip nanŋgâm âkŋâlem ândibi. Oi ko umziŋan ândânâ mân gâsuapkât narâk pânkânok mem ândine mâsimâsikâ gâbabân birâbi. ¹⁴Keetnâ nâmbutnâ hibukjan gei zeip, a nâmbutnâ zo yatik ândime. Den siŋgi âlipnâ, zo nanŋgâbi. Oi sâkkât kut nâi nâi zorat nanŋgâne zâizâinâ oi kât sot sikumgât sambe muyageziŋgi den siŋgi âlipnâ, zo bonnâ mân opmap. ¹⁵Keetnâ nâmbutnâ hân kelâkjan gei zeip, a nâmbutnâ zo yatik ândime. Zen den siŋgi âlipnâ nanŋgâm umziŋ kubik mem ândim kâtigem bonnâ muyagime.”

Kârâp âsakŋangât den.

(Mk 4:21-25)

¹⁶“Zen kârâp sâumŋâ âmaŋ umŋan pam kwârakume mo tâtatnâ gobetjan pâme? Zo buŋâ. Âsaknâ zo kian tâtatnâ kwâkjan pane mirâ

umŋan âsakŋâ âsagei a kopga mirâ umŋan âlip ikpi. ¹⁷Kut ŋâi ŋâi tik ziap, zo zem mân zimbap. Zo gâtâm âsagem nanŋâbap. Kut ŋâi ŋâi kwârakwâraŋŋ ziap, zo zem mân zimbap. Zo mâbâlakŋibap. Zo mâbâlakŋem kagibap.

¹⁸A ŋâi, zâk den nânŋâm kwâtâtibap, Anutuŋâ zâk nânŋânânŋâ âlip târokwap pindâbap. Ka a ŋâi mân nânŋâm kwâtâtei bekŋan mem nanŋâbap. Zorat den siŋgi zi kindap kwap nânŋâm biraŋbi.”

Yesugât mamŋâ murâpŋâ.

(Mt 12:46-50 Mk 3:31-35)

¹⁹Narâk ŋâin a ambân kâmut patâ Yesu haamgum kine Yesugât mamŋâ sot murâpŋâ, zen gam Yesugâren âinam a ambân zengâren kwakŋâ âkŋan kirâwe. ²⁰Yata utnetâ a ŋâinâ ziŋgitŋâ Yesu itâ sâm dukuiŋ, “Mamgâ murâpkâ giknam âmbi ga sombemân kinze.” ²¹Sâi Yesuŋâ a ambân itâ sâm dâzânŋoip, “Mamnâ murâpnâ, zorat sa nânŋânek. Anutuŋât den nânŋâm lume, zen nâgât mamnâ murâpnâ.”

Yesuŋâ sâi pibâ sot saru hiriŋsâwet.

(Mt 8:23-27 Mk 4:35-41)

²²Hilâm ŋâin Yesu sot arâpŋâ wanŋâyân zâiwe. Yesuŋâ wanŋâyân zâim itâ sâm dâzânŋoip, “Nen saru nâmbutken âinâ.” Sâi nânŋâne âiwe. ²³Âimŋâ Yesu umangât okŋanŋi ge zeip. Uman zem tâi pibâ patâ koi saru bâliŋ op toonâ wanŋâ kâligen giari saruyân geinam urâwe. ²⁴Oi Yesu mânŋim itâ sâm dukuwe, “Patâ, nen saruyân geinamen.” Sânetâ zaatŋâ saru sot pibâ den dâzâkoi hiriŋsâm ziwet. ²⁵Oi keŋgât op imbanâziŋ buŋ oi sâwe, “Opon, pibâ sot saru sot kut ŋâi ŋâi den dâzânŋoi diŋâ lume. Zâk a dap yatâ?”

Yesuŋâ wâke moliziŋgi bâu umziŋan geiwe.

(Mt 8:28-34 Mk 5:1-20)

²⁶Galilaia hân birâm saru nâmbutken âim Gerasene a zengâren takâwe. ²⁷Zoren âimŋâ kârâkŋan zari a ŋâi zâkkâren gâip. A zorat umŋan wâke doŋbep ândine narâk kârep sâk bârak ândeip. Oi mirin mân zemâip. A zengât kwak kât kiyân zânzeku op ândimâip. ²⁸A zo Yesu eŋnâ den kâtik sâm hânân gei Yesu kiŋ topŋan zem den itâ sâip, “Yesu, Anutu sumbem mariŋanŋât nanŋâ, gâ wan otnibam gaat? Narâk mân mâte uapkât sâknam patâ mân niban.” ²⁹Yesuŋâ wâke itâ sâm dukuiŋ, “Wâke, gâ ayân gâbâ takâm âi.” Zorat op ko sâip. Wâkeŋâ narâk dâp a zo mem âbabibi kwâkŋanŋi a ziŋ gâsum tâk kâtikŋâ kiŋ bikŋâ saam galem op ândiwe. Oi wâkeŋâ okŋanŋi tâk tiriktârुक mem barâ kâtikŋan âi ândimâip.

³⁰Oi Yesuŋâ mâsikâm sâip, “Gâ kutkâ ŋâi?” Mâsiki sâip, “Nâgât kutnâ kâmut patâ.” Wangât, wâke doŋbep zen a umŋan ândiwe, zorat. ³¹⁻³²Hân

zoren bâu kâmut patâ zen bâkņan gendâk nem ândiwe. Wâke zen molizingi simân geibegât wâke zen bâu umziņan geibigât Yesu dukuwe. Dukune nânġâziņgi wâke zen ayân gâbâ takâm âiwe. ³³Wâke zen a umņan gabâ takâm bâu umziņan geine bâu kâmut patâ zo sârârâk kârâm simân geim saru denġânân gei mom nanġâwe.

³⁴Bâu galem a zen zo ekņâ sârârâk kârâm kamânân sot nebân a ambân ândiwe, zorat den siņgi dâzânġowe. ³⁵Dâzânġone a ambân zen a wâkeņoot ândeip, zo iknam gawe. A wâkeņoot ândeipņâ hâmbâņoot sot nânġânânġâņoot Yesu kiņ topņan tâip. Oi ekņâ keņġât op kirâwe. ³⁶Kinetâ a ek nânġâweņâ a wâkeņoot ândeipņâ âlip oip, zorat den siņgi dâzânġowe. ³⁷Oi Gerasene hânân kamân dâp a ambân, zen keņġât op Yesu zâk kamânziņâ zo birâm âibapkât dukune wanġâyân âburem zarip. ³⁸A wâkeņoot ândeip, zâkņâ Yesu sot âibapkât sâi Yesuņâ itâ sâm kwâkâņanġip, ³⁹“Gâ kamâņan âimņâ torerâpkâ Anutuņâ kubikġigap, zorat siņgi dâzânġom ândiban.” Sâi a zo puriksâm Yesuņâ kubikġanġip, zorat siņgi kamânņan a ambân dâzânġom nanġip.

Ambân katep ñai moi Yesuņâ mânġeip.

(Mt 9:18-26 Mk 5:21-43)

⁴⁰A zen Yesuġât mambât ândine ġai ekņâ sâtâre urâwe. ⁴¹Oi mâpâmâpâse namâ galem a ñai kutņâ Yairo, zâk gamņâ Yesuġât kiņ topņan ge tap itâ sâm dukuip, “Gâ mirânan ġâban.” ⁴²Zâkkât bâratņâ kânok, kendonņâ kiin zagât, zâk mumbam op zeipkât Yesu dukuip. Oi Yesuņâ nânġâm ari a ambân doņbep mem oset kwâkâņanġane âiwe. ⁴³Osetziņan âmbân ñai ândeip. Ambân zâk ġilâm gem ândei kendon patâ kiin zagât oip. Oi kubikkubik a ziņâ kubik osiwe. ⁴⁴Ambân zorâņâ Yesu kândâtņan âim hâmbâ murukņan weegip. Weegi zorâņak ġilâmņâ kârâksâip. ⁴⁵Oi Yesuņâ mâsikâziņġâm sâip, “Ĵâiņâ weenigap?” Sâi a ambân kwâimbâne Peteroņâ itâ sâip, “Patâ, a ambân ziņâ mem oset kwatġim weegige, zo ka.” ⁴⁶Yesuņâ itâ sâip, “Ĵâiņâ weenigi imbanânâ ari nânġan.” ⁴⁷Ambân zorâņâ topnâ muyagiap sâm ken bet sânsân opņâ Yesuġât kiņ topņan gei pindiņsâm tap mâseġanġât den sot hâmbâ murukņan ġasum âlip oip, zorat den siņgi sâm muyagei nânġâwe. ⁴⁸Sâi Yesuņâ itâ sâm dukuip, “Bâratnâ, nânġâm pâlâtâņ kwatnigat, zorat op âlip uat. Umgâ diim gei âi.”

⁴⁹Yesu yatâ sâm kiri mâpâmâpâse namâ galem a, zâkkât mirin ġâbâ a ñai ga itâ sâip, “Bâratkâ muap, ġât ko sâna patâņâ mân ġâbap.” ⁵⁰Yesuņâ den zo nânġâm galem a itâ sâm dukuip, “Mân keņġât ot. Nânġâm pâlâtân kwâtņina bâratkâ âlip upap.” ⁵¹Yatâ sâmņâ mirin takâmņâ nâmbutņâ sâi kinetâ ko Petero sot Yohane sot Yakobo sot katep ibâ mamņâ, zeņak zâk sot zâiwe. ⁵²Oi a ambân âġirâp patâ doņbep isem zem tatne itâ sâm dâzânġoip, “Mân isenek. Ambân katep zâk yen uman zem taap.” ⁵³Sâi

zen moip zo nângâm kâtigem girânjângâwe. ⁵⁴Oi Yesuñâ ambân katep zo bikñan gâsum konsâm sâip, “Ambân, gâ zaat.” ⁵⁵Sâi zorânjak dâpñjâ puriksâi zaarip. Zaari nalem pindâne nimbapkât den dâzânngoip. ⁵⁶Ibâ mamñâ, zikñâ ek nângâm imbanjâzikñâ buñ oip. Yesuñâ zorat sinji a ambân mân dâzânngobigât dâzânngoip.

Yesuñâ arâpñâ nep diñ sâm zingip.

(Mt 10:5-15 Mk 6:7-13)

9 ¹Yesu zâk arâpñâ sâi gane wâke molizingâbigât sot mâsek kubikzingâbigât imbânñâ zingip. ²Oi a ambân Anutugât um topñangât den dâzânngom mâsekziñoot kubikzingâbigât sâñgonzânngoip. ³Den itâ sâm sâñgonzânngoip, “Zen mâtâpkât tân sot irâ, nalem, kât mân mem âibi. Hâmbâ umñan sâkñan buñâ. Kânogâk mem âibi. ⁴Kamân ñâin âimñâ mirâ tapi, zorenâk tâtat mâme op gem âibi. ⁵Kamân ñâin âine zingit mân nângâne kinziñan gwapgwap lâñ gâbârine gei topziñâ ek nângâbi. Zen yatâ opñâ kamân zo birâm âibi.” ⁶Yatâ sâm dâzânngoi zen âiwe. Kamân toren toren âim a ambân den sinji âlip dâzânngom a ambân sisi mâsekziñoot kubikzingâm ândiwe.

Herodenâ Yesugât sinji nângip.

(Mt 14:1-2 Mk 6:14-16)

⁷A kutâ Herode, zâk Yesuñâ kut ñâi ñâi oip, zorat den sinji nângâm kwagip. Wangât, a nâmbutñandâ itâ sâwe, zorat, “Yohane, zâk mumuñan gâbâ zaatñâ ândim kut ñâi ñâi zo uap.” ⁸Nâmbutñandâ Elia zaat ândiap sâwe. Ka nâmbutñandâ sâwe, “Zâk Propete sâñgiñâ ñâiñâ zaatñâ ândiap.” ⁹Sânetâ Herodenâ itâ sâip, “Nâññâ sandâ Yohane gânduñâ mânâñgârâwe, zo ko zi ñâiñâ oi sâñgiñâ nângâman?” Yatâ sâm Yesu ikpatkât nângâm ândeip.

Yesuñâ a 5 tausen nalem zingip.

(Mt 14:13-21 Mk 6:30-44 Yo 6:1-13)

¹⁰Aposolo zen âburem gam nep tuuwe, zorat Yesu dukum nanjâwe. Den sinji zo dukunetâ Yesuñâ diizingâm Besaida zengât hânân ziiñik ândibigât âiwe. ¹¹Âine a ambân zen sinji nângâm molizingâm âiwe. Oi Yesugâren takâne buku otziñgi ândiwe. Ândinetâ Anutu um topñangât den dâzânngom a sisi mâsekziñoot zo kubikzingip. ¹²Yatâ op ândinetâ mirâsiñ geibâ sâi arâpñâ kiin zagât, zen Yesugâren âim itâ sâm dukuwe, “Ziren mân ândiândiñan ândiengât a zâmbanna kamân toren toren âim mirâ sot nalem muyaginek.” ¹³Yatâ sânetâ ko itâ sâm dâzânngoip, “Wangât âibigât se? Ziiñak nalem zingânek.” Sâi itâ dukuwe, “Nalem bâtnâmbut sot saru zuuñâ zagât yatiktâ ziap, zorat dap utnâ. Nen kamânân âimñâ a kâmut zi zengât nalem sâñgân minat?” ¹⁴A donjebep, 5 tausen yatâ

ândiwegât den yatâ sâwe. Sânetâ itâ sâip, “A dâzângone tenġâ nâi 50, tenġâ nâi 50, yatâ ge tatnek.”¹⁵⁻¹⁶ Sâi zen yatâ sâne tatne nalem bâtnâmbut sot saru zuu zagât, zo memġâ sumbemân ekġâ sâiwap sâm sonpam namuġâ arâp ziġgi ziġâ kâsâpkum a ziġgâwe.¹⁷ Oi zen aksik patâ nem âkon urâwe. Oi buputġâ zeip, zo sândune irâ kiin zagât piksâip.

Peteroġâ Yesugât topġâ sâm muyageip.

(Mt 16:13-19 Mk 8:27-29)

¹⁸ Narâk nâin Yesu zâk ninâu nep tuum tâi arâpġâ zâkkâren âiwe. Oi Yesuġâ mâsikâziġgi, “A ambân ziġâ nâgât nâi sâme?”¹⁹ Mâsikâziġgi itâ sâm dukuwe, “Nâmbutġâ ziġâ Yohane too saġgonziġgi sâm. Nâmbutġâ ziġâ Elia sâme. Oi nâmbutġâ ziġâ Propete saġgiġâ nâi zaat ândiap sâme. Gâgât yatâ sâme.”²⁰ Sâne mâsikâziġgâm sâip, “Ka zen ko nâgât nâi sâme?” Sâi Peteroġâ sâip, “Gâ Anutugâren gokġâ. Bâliġan gâbâ mâkâniġgâban. Gâ Kristo.”²¹ Yatâ sâi a ambân zikġâ topġâ mân dâzângobigât sâm kâtigeip.

²² Oi itâ târokwap dâzângoip, “A bonġâ, nâ sâknam patâ nâġgâbat. Yuda zeġgât a patâ sot a sâtġâ sot Kembugât gurumin den zorat galem a zen kâbakġenine Roma a kutâgâren aria none momġâ sirâm karâmbut tap zaatpat.”

Yesu molim ândiândiġangât den.

(Mt 16:24-28 Mk 8:34-9:1)

²³ Yesu zâk a ambân aksik itâ dâzângoip, “Zen nâ molininâ sâm um sâkziġangât den kândâtikum sirâmġâ sirâmġâ poru nakziġâ lum nâgât mâtâp lânbi.²⁴ Zen ândiândiziġ angân kârâbi, zo ko gulipzângobap. Ka zen nâgât op ândiândiziġ birâbi, zo ko muyageziġgâbap.²⁵ Zen hângât kut nâi nâi aksik mem ândine ândiândiziġ koi moi wan wan bonġâ zemziġgâbap?²⁶ Zeġgâren gâbâ nâi zâk kwâimbânibap mo dinnangât nâġgi anjunġoot upap, zo ko a bonġâ, nâġâ gâtâm Ibânâ sot sumbem a zeġgât âsakġâ sot a bonġâ nâgât âsaknoot gamġâ a yatâ zo kwâimbâziġgâbat.²⁷ Nâ perâkġak sa nâġgânek. A zi kinze, zeġgât oserân gabâ nâmbutġâ mân mune Anutu um topġan ândiândiġangât narâk mâte oi ikpi.”

Yesuġâ sumbemgât holi tobatġâ meip.

(Mt 17:1-13 Mk 9:2-13)

²⁸ Yesu den zo sâm naġgi sirâm nâmburân kârâmbut âki ninâu sâbam Petero sot Yohane sot Yakobo diiziġgi bâkġan zâiwe.²⁹ Zâi ninâu sâm tâi holi tobatġâ nâi âsageip. Oi hâmbâġâ kâukom kwâtâteip.³⁰ A zâgât Yesu sot muyageitâ den sâm kirâwe, kutzikġâ Mose sot Elia.³¹ Zet sumbem âsakziġġoot gam Yesu Yerusalem kamânân zâim ândim sot sumbemân

zâibap, zorat den sâwe. ³²Oi Petero sot bukuzatnâ zen umangât otzingi zemnâ zaat igâwe. Yesu âsaknâñoot sot a zagât zâk sot kiritâ zingirâwe. ³³Oi a zagât zo âiram oitâ Peteronâ Yesu itâ sâm dukui, “Patâ, mat nâi ziren ândien. Silep karâmbut tuunâ. Gâgât nâi, Mosegât nâi, Eliagât nâi.” Zo mân nângâm laŋ yatâ sâip.

³⁴Sâi sasa nâi ge kwâtepzângoip. Kwâtepzângoi arâp zen keŋgât op kirâwe. ³⁵Oi sasa kâligen gâbâ den zitâ muyageip, “Zi nannâ mem sâlâpkuwan. Zen dinâ nângâm kwâtâtibi.” ³⁶Den zo nângâm nâ iknetâ Yesu ziknik kiri igâwe. Oi arâpnâ zen zo igâwe, narâk zoren a mân dâzângom ziiŋik nângâm ândiwe.

Arapnâ zinâ wâke molim osiwe.

(Mt 17:14-21 Mk 9:14-29)

³⁷Hansâi bâkŋan gâbâ gine a ambân kâmut patâ kândiangâwe. ³⁸Zengâren gâbâ a nâinâ Yesu konsâm den kâtik itâ sâm dukui, “Patâ, gâ dinnâ nângâm nannâ eknan. Nâ nannâ kânok. ³⁹Nângâ. Wâke nâinâ okŋangi den kambâŋ sâmap. Oi diim mem nâi nâi okŋangi lepâunâ gemap. Oi wâke zorâŋâ mân birâŋangâm kom mem nâi nâi okŋangâmap. ⁴⁰Oi arâpkâ molibigât dâzângua zen molinâ sâm kwaknâ bire.”

⁴¹Sâi Yesunâ itâ sâm dâzângoip, “O, a kâmut nângâm pâlâtânziŋ buŋ, narâk dabutâ zen sot ândim âkom diizîngâm ândibat?” ⁴²Sâm nâ a zo itâ sâm dukui, “Nângâ diim ga.” Sâi Yesugâren diim âim tatne wâkenâ okŋangi hânân gei um gulip op zeip. Oi Yesunâ wâke den dukui ari katep zo âlip oi ibânâ pindip. ⁴³Oi a ambân zen Anutugât imbanâ zo ekŋâ âiwap parâwe.

Mumbapkât den sapsum zinŋip.

(Mt 17:22-23 Mk 9:30-32)

Oi a zinâ Yesu kut nâi oip, zorat âiwap pam zine Yesu sot arâp ziiŋik tap itâ sâm dâzângoip, ⁴⁴“Den zi dâzângua nângânek. A bonnâ nâ a zengât bitzînan zâibat.” ⁴⁵Yatâ sâm dâzângoi arâp zen den zo nângâm topnâ mân nângâwe. Den zorat topnâ nângâbegât pâkekoip. Oi Yesu mâsikânam nângâm kwaknâ birâwe.

A sâtnâ ândiândigât den.

(Mt 18:1-5 Mk 9:33-40)

⁴⁶Yesugât arâpnâ zengât osetzînan a nâinâ a sâtnâ ândibap, zorat sâm âraguwe. ⁴⁷Âragune Yesunâ nângânângâzinâ ek nângâm katep mâik nâi diim ga gootŋan pâi tâi itâ sâm dâzângoip, ⁴⁸“Ŋâinâ katep mâik itâ zo galem okŋangâbap, zo ko nâ kore otnibap. Kore otnibap, zorâŋâ sâŋgonnogip, zo yatik kore okŋangâbap. Oi zengâren gâbâ a nâi gigiŋa op ândibap, zo ko Anutunâ zâkkât a patâ sâbap.”

⁴⁹Sâi Yohanejâ itâ dukuip, “Patâ, nen a nâinjâ gâgât kot sâm wâke molei iksen. Oi zâk nen sot mân ândeipkât kwâkânjanjen.” ⁵⁰Sâi Yesujâ sâip, “Mân kwâkânjanjâbi. Nepziñjâ mân kândañbapñjâ ko buku op betziñan mimbap.”

Samaria a ziñjâ Yesu mirâ anġân kârânjanġawe.

⁵¹Yesu sumbemân puriksâbam narâk mâte oi Yerusalem kamân âibam kâtigem arip. ⁵²Âibamñjâ arâpñjâ nâmbutñjâ sâñgonzânġoi kândom âiwe. Kândom âimñjâ Samaria a zeñġât kamân nâin takâmñjâ Yesugât mirâ nâin muyagibigât dâzânġowe. ⁵³Yesu zâk Yerusalem kamân âibap, yatâ nânġâm mirâ anġân kârâwe. ⁵⁴Mirâ anġân kârâne Yakobo sot Yohane, zet zo nânġâm Yesu mâsikâm sâwet, “Kembu gâ nânġâna sâitâ sumbemân gâbâ kârâp gei ziñgesibap.” ⁵⁵Yatâ sâitâ Yesujâ puriksâm kwâkâzikip. ⁵⁶Oi kamân zo birâm kamân nâin âiwe.

Yesu molim ândiândiñġât den.

(Mt 8:19-22)

⁵⁷Oi âine a nâinjâ muyageziñġâm Yesu itâ sâm dukuip, “Gâ zoren mo zoren âibâ sâna moligibat.” ⁵⁸Sâi Yesujâ itâ sâm dukuip, “Wâu ulin, zen deñziñan ândime. Nii zuu, zen hânġotziñan zime. Ka a bonñjâ, nâ ko isen korem zo buñ ândiman.” ⁵⁹Oi Yesujâ a nâi muyagem itâ sâm dukuip, “Gâ ga molini.” Sâi a zorân itâ sâm dukuip, “Kembu, nânġâna âi ibânâ hangum gâbat.” ⁶⁰Sâi Yesujâ itâ sâm dukuip, “Birânandâ mumuñandâ ziiñak hanagonek. Gâ ko âimñjâ Anutu um topñan ândiândiñ, zorat den sâna lañ kârâbap.”

⁶¹A nâinjâ ko Yesu itâ sâm dukuip, “Kembu, nâ moligibatkat otnigap. Gâ nânġâna puriksâm âim torerâpnâ kândâtziñ kelikñjâ gâbat.” ⁶²Sâi Yesujâ itâ dukuip, “A nâi kamân nâi âibamñjâ mâtâbân âim um zagât op puriksâm kândâtñan ikpap, a yatâ zorân Anutu um topñan bagibagij, zorat dâp buñjâ.”

Arâp doñbep siñġi âlip dâzânġobigât sâñgonzânġoip.

10 ¹Narâk zorat kwâkñan Yesujâ arâp 70 gâsum sâlâpziñgom nep diñ sâm ziñġip. Oi zikñjâ kamân zo âibat sâip, zoren a zagât zagât sâñgonzânġoip. ²Oi itâ sâm dâzânġoip, “Kâlamân kut nâi nâi bonñjâ doñbep, ka nep tuutuuj a bituk. Zorat zen nep mariñġât sâne nep a muyageziñġi nepñan âibi. Nebân âim bonñjâ kwâkâm mimbi. ³Zen âim itâ nânġâbi. Râma gwamñjâ zen wâu ulin zeñġât oserân mân sâñgonzânġua âibe. Yata zo lañ zen sâñgonzânġuan. ⁴Zen irâ kipâke sot kât mân mem âibi. Oi mâtâbân âim a muyageziñġâm zen sot kin den mân upi. ⁵Mirâ nâin zâinam mâirâp itâ sâm dâzânġobi, “Mirâ umñan lumbeñjâ zimbap.” ⁶Sânetâ mirâ zoren a nâi lumbeñġât siñġi ândei

lumberjâ dinziŋgât bonjâ zâkkâren muyagem zimzap. Buŋ oi ko lumberjâ dinziŋâ, zorat bonjâ ziŋjan âburibap. ⁷Mirâ zâibi, zoren tâtat mâme utne nalem ziŋgâne nimbi. Nep a zen nep sâŋgânjâ minetâ dâp upap. Mirâ laŋ mân zâibi.

⁸Kamân njan âinetâ buku otziŋgâm nalem ziŋgâne nimbi. ⁹Zoren a ambân sisi mâsekziŋoot kubikziŋgâm kamân mâirâp itâ sâm dâzânŋobi, ‘Anutu um topjan ândiândij mâte otziŋgap.’ ¹⁰Ka kamân njan takâne ziŋgit mân nânŋânânŋâ utne kamân sombemân kin itâ sâm dâzânŋobi. ¹¹‘Kinniŋan zengât gwapwap taap, zo laŋ gâbâreindâ zemziŋgâbap. Zorat topjâ itâ nânŋânek. Anutu um topjan tâtatjâ mâte otziŋgi bire.’ ¹²Zorat sa nânŋânek. Gâtâm den kubikkubik narâkjan Sodom kamân mâirâp, zen hâuŋâ mem gei kwap otziŋgâbap. Ka kamân zorat mâirâp, zen hâuŋâ mem zâi kwap otziŋgâbap.

¹³Yei, Koraziŋ kamân mâirâp, zen sâknam yâmbât nânŋâbi. Yei, Besaida kamân mâirap, nep patâ zengâren muyagewan, zo yatâ Tiro Sidoŋ zengâren muyagei sâi ko mârum âigirâp patâ op umziŋ melânbe. ¹⁴Zorat ko den kubikkubik narâkjan Tiro Sidoŋ a ambân, zen hâuŋâ mem gei kwap otziŋgâbap. Ka Koraziŋ sot Besaida kamân mâirâp, zen ko hâuŋâ mem zâi kwap otziŋgâbap. ¹⁵Oi Kapenaum kamân mâirâp, zen dap upi? Zen sumbemân zâibi? Buŋâ. Zen simân geibi.”

¹⁶Yâtâ sâmŋâ Yesuŋâ arâpŋâ itâ sâm dâzânŋoip, “Ŋâi zâk zengât den nânŋâbapŋâ nâgât den nânŋâbap. Ka njan zâk birâziŋgâbapŋâ yatik birânibap. Oi njan zâk nâ kândâtnom birânibapŋâ sâŋgonnogipŋâ yatik kândâtkom birânŋgâbap.”

Arâpŋâ puriksâne Yesuŋâ Ibânâ mâpâseip.

¹⁷Yesugât arâp 70, zen âburem gam sâtâre op Yesu den ŋiŋi okŋangâwe. Itâ sâm dukuwe, “Gâgât korân sâindâ wâke sot kut njan njan, ziŋâ dinniŋâ lume.” ¹⁸Yatâ sânetâ itâ sâm dâzânŋoip, “Sataŋ zâk sumbemân gâbâ hânpan yatâ gei koi egâwan. ¹⁹Nânŋe. Zen mulum sot yanŋi sot Sataŋgât kut njan njan gakârâpŋâ, zo laŋne mân tâmbetzânŋobapkât imbanjâ ziŋgâwan. ²⁰Oi wâkenjâ sâtziŋ lume, zorat zen mân sâtâre upi. Ka kutziŋâ sumbemân kulemŋui ziap, zorat sâtâre upi.”

²¹Narâk zoren Tirik Kaapumŋâ Yesu okŋanŋi sâtâre op den itâ sâip, “Ibânâ, sumbem sot hân mariŋâ, mâpâsegigan. Gâ a nânŋânânŋâziŋgât nânŋâne patâ opmap, a yatâ zo ko diŋgâ mem tik kwatziŋgâmat. Ka a umziŋgât nânŋânetâ katep opmap, zo ko diŋgâ sapsom ziŋgâmat. Oi nâ zorat mâpâsegigan. Gâ yatâ muyagem âibap sâm kâtigein.” ²²Yatâ sâmŋâ itâ sâm dâzânŋoip, “Ibânandâ kut njan njan zo aksik nâgât bitnan pâip. A zen nanŋâ topnâ mân nânŋâm kwâtâtime. Ibânâ, zâk zikŋik nek topnâ nânŋâmap. Oi yatik a zen Ibânangât topjâ mân nânŋâm kwâtâtime.

Nannâ ninak nângâm kwâtâtiman. Oi nanjâ nânjâ a nâmbutjâ Ibanâ tirâpzângua âlip nângâbi.”

²³Yatâ sâmnâ Yesujâ arâpnâ zengâren puriksâm itâ sâm dâzângoi, “Zen kut nâi nâi sen pup tuuga ikse, zorat umâlip nângâbi. ²⁴Nâ dâzângua nângânek. Propete a sânginjâ sot a kutâ donjebep, zen kut nâi nâi ikse, zo ek nângânam osiwe. Den sinji âlip zo nângânam urâwe. Oi mân nângâwe.”

A nâinjâ kâsanjâ buku oknjangip.

(Mt 22:35-40 Mk 12:28-31)

²⁵Kembugât gurumin den zorat galem a nâinjâ Yesu itâ mâsikip, “Patânâ, dap op ândiândi tâmbânjangât sinji upat?” ²⁶Sâi Yesujâ den hâuujâ itâ mâsikip, “Kembugât gurumin denân dap yatâ zeî sâlâpkum nângâmat?” ²⁷Mâsiki sâip, “Gâ um dâpkâ sot imbanjâgâ sot nângânângâgâ, zo Kembugâ Anutu hâlâluyâk pindâna zimbap. Oi gikanjâgât otgimap, yatigâk a torenjâ zengât otgibap. Den yatâ zo ziap.” ²⁸Sâi Yesujâ dukuip, “Den âlip sat. Zorik lum ândiândi tâmbânjangât sinji upan.”

²⁹A zo a ambân mâteziñan zâizâinj upam opnâ Yesu itâ mâsikip, “Oi nâigât yatâ buku oknjangâbat?” ³⁰Sâi Yesujâ den sinji nâi itâ oknjangip, “A nâinjâ Yerusalem kamânân gâbâ Yeriko kamânân geibam mâtâbân arip. Ari ko a kâtik, kâmbu a, zen muyagem komnâ hâmbânjâ sot kut nâi nâi gakânjâ beknan mem birânjangâne mâtâbân mumbam op zeip. ³¹Zeî tirik namâ galem a nâinjâ mâtâbân âi ekjâ walâm arip. ³²Zâk ari ko tirik namâ galem zengât kore a nâi, Lewigât kâmut zengâren gokjâ, zâknjâ yatik mâtâbân âim ek walâm arip.

³³Oi Samaria hânân gokjâ, a nâi mâtâbân âi ekjâ umjâ nângip. ³⁴Oi ekjâ zâkkâren âim useñâ kelâk sângon, waiñ too sanjon kâpeip. Oi donji kwâknjan pamjâ diim âi lomba namin pamjâ galem oip. ³⁵Hañsâi âibamjâ lomba namâ galem a kât pindâm itâ sâip, ‘Gâ a zi galem oknjangâban. Kât gigan, zorat nângâna mân dâp oi âburem gâbarân kât gibat.’”

³⁶Yesujâ den sinji yatâ sâm sâip, “A karâmbut zo zengâren gâbâ nâi nângâna a kuwe, zo buku oknjangip?” ³⁷Mâsiki sâip, “Galem oknjangip, a zorâñ.” Sâi Yesujâ itâ dukuip, “Gâ âim yatâ op ândiban.”

Maria sot Mata, zekât den sinji.

³⁸Yesu sot arâpnâ, zen âim kamân nâin takâne ambân nâi kutjâ Mata, zâknjâ sâi Yesu mirin zarip. ³⁹Oi Matagât gatjâ nâi ândeip, kutjâ Maria. Zâknjâ Kembugât kiñ topñan ge tâi den sinji âlip sâi nângip. ⁴⁰Matâ zâk nalem om kinjâ itâ nângip, “Nep patâ zeî gatnâ mân betnan miap.” Yatâ nângâm Yesugâren âimjâ sâip, “Kembu, gatnandâ birâniñi ninak kore

uan. Gâ dukuna ga betnan meik.” ⁴¹Sâi Yesuŋâ itâ dukuip, “Mata, Mata, gâ kut ŋâi ŋâigât nâŋgâm kwâkâm kinzat. Nâŋgâ. Kut ŋâi ŋâi bâbâlan upan, zorâŋâ dâpŋan. Maria zâk den siŋgi âlip nâŋgâm taap. Zâk mân sa birâbap.” ⁴²(-)

Ninâugât Den.

(Mt 6:9-15; 7:7-11)

11 ¹Yesu zâk hân ŋâin âim ninâu sâm tâi arâpŋâ zengâren gâbâ a ŋâiŋâ itâ sâip, “Kembu, Yohanenâ arâp ninâu kwâkâm ziŋgip, zo yatik kwâkâm ningâ.” ²Sâi Yesuŋâ itâ sâm dâzâŋgoip, “Zen ninau sânam itâ sâbi,

‘Tbâ, gâgât kutkâ hâlâlu zimbap. Gâ gamŋâ hân dâp um dap kembu otningâm ândimâmban. ³Sirâm dâp nalem dâpniŋan niŋgâban.

⁴Tosanij birâban. Nenŋoot yatik a zengât toszinj birâmen, zorat. Top mâsimâsikâyân mân nâmbanban.”

⁵Yatâ sâmpŋâ itâ târokwap dâzâŋgom sâip, “Zengâren gâbâ ŋâiŋâ ŋâtik tânâmpŋan a bukuŋâ konsâm dukubap, ‘Bukunâ, gâ nalem karâmbut ni.

⁶Bukunâ ŋâiŋâ nâgâren gâi nalem pindâbam kâruan.’ ⁷Yatâ sâi mirâ mariŋâ, zâk mirinâk tap sâbap, ‘Gâ wangât uman gwâlâ kwâtnigat? Mirâ mâtâp dooŋgudoŋguŋ sot katep uman zie. Zorat ko nâ mân zaat nalem gibat.” ⁸Yesu zâk yatâ sâmpŋâ sâip, “Nâ sa nâŋgânek. Mirâ mariŋâ, zâk bukuŋâ sâi mân nâŋgâm uman zimbap, zo ko sâi âim âim ko zaatŋâ kut ŋâi ŋâi sap, zo mem pindâbap. ⁹Zorat nâŋâ torenŋâ ŋâi dâzâŋgua nâŋgânek. Zen Kembugâren ninâu sâne ma ko kut ŋâi ŋâi ziŋgâbap.

Zen kut ŋâi ŋâi kârum ma ko muyagibi. Zen mirâ hâŋgiyân kom kine ko mariŋâ mirâ mâtâp mem pâmbap. ¹⁰Ŋâi zâk ninâu sâi ma ko bonŋâ pindâbap. Ŋâi zâk kârum manâ manâ ko bonŋâ muyagibap. Ŋâi zâk mirâ hâŋgiyân kom kiri ko mariŋâ mâtâp mem pâmbap.

¹¹Zengâren gâbâ a ŋâiŋâ nanŋâ saru zuugât sâi mulum pindâbap?

¹²Mo kuruk keetŋangât sâi yaŋgi pindâbap? Zo buŋâ. Zen a ambân bâliŋâziŋpoot yatâ zorâŋ murarâpziŋ kut ŋâi ŋâi âlipŋâ ziŋgâme.

¹³Ibâziŋâ sumbemân walâwalâŋandâ zen Tirik Kaapungât sânetâ walâm ziŋgâbap.”

A ziŋâ wâke molimoliŋangât Yesu mâsikâwe.

(Mt 12:22-30 Mk 3:20-27)

¹⁴A ŋâi wâkenâ okŋangi kopa oip. Oi Yesuŋâ wâke molei a zo den âlip sâip. Yatâ oi a ambân ziŋ ekŋâ nâŋgâne imbanâ oip. ¹⁵Ka a nâmbutŋâ, zen zâkkât itâ sâwe, “Wâke zengât a kutâ Bezebulu, zâkŋâ imbanâ pindi wâke moliziŋgâmap.” ¹⁶Sâne nâmbutŋâ ziŋâ Yesu top likuliku kulem ŋâi tuubapkât nâŋgâwe. ¹⁷Oi zâkŋâ umziŋan ekŋâ dâzâŋgoip, “Hân ŋâin zoren kâmbam muyagem kamân dâp kâsa utne kamân zo kwamen zimbap. Mirâ

ņain a âmbân ândie, zen kâsa op kâsâpagone mirâziņ kwamen zimbap. ¹⁸Sataņ sot arâpņâ agonetâ nepziņ dap op kâtigem zimbap? Zen nâgât itâ sâme, ‘Bezebuluņâ mam okņangi wâke moliziņgâmap.’ Zorat san. ¹⁹Zen nâgât itâ sâme, ‘Bezebuluņâ mam okņangi wâke moliziņgâmap.’ Zorat mäsikâziņga sânek. Narâpziņâ zen ko ñaiņâ imbaņâ ziņgi wâke moliziņgâme? Narâpziņâ zen sarâziņangât topņâ sâm muyagime. ²⁰Nâņâ ko Anutuġât imbaņandâ wâke moliziņgâman. Zorat ko Anutuġât um topņan ândiândigât narâk, zo mâte otziņgi mân nâņge.

²¹A kâwaliņootņâ timbâ kâmbamņâ mem mirâ kamânņâ galem op ândei hâlâluyâk zimbap. ²²Oi a kâwaliņâ patâņâ gamņâ zâkņak kâtigem kom sikum kut ñai ñai bekņan memņâ kâsâpkubap.

²³Ņâi zâk nâ buku mân otnibapņâ kâsa otnibap. Ņâi zâk nepnâ on galem mân upapņâ kândaņbap.

²⁴Wâkeņâ ayân gâbâ takâm hân a mân ândiândiņan âim tâtatņâ kârubap. Kârum mân muyagemņâ sâbap, ‘Mirânâ birâm gâwan, zorenâk âburem dum âibâ.’ ²⁵Yatâ sâm âburem âi ikpap. A umņâ saņgon kubikkubikņâ zimbap. ²⁶Zo zei ekņâ a bukurâpņâ nâmburân zagât, zikņâ dâp yâtâ buņâ, bâliņ kâtikņâ, zo diiziņgi ga a umņanâk zo tâtat mâme upi. Oi a zâk mârum bâliņâ ândeiņņâ bet bâliņ op kwâtâtibap.”

²⁷Den yatâ sâm kiri a oserân gâbâ ambân ñaiņâ den kâtikņâ den sâm sâip, “Ambân ñai mingimņâ nam gigip, zâkkât nâņga sâtâreņoot uap.” ²⁸Sâi Yesuņâ nâņgâm itâ sâip, “Ee. Ka nâņâ sa nâņgânek. A ambân Anutuġât den nâņgâm lume, zeņġât nâņga sâtâreņoot uap.”

Kulemgât kâuk birâņangâne dâzâņgoip.

(Mt 12:38-42 Mk 8:12)

²⁹A ambân doņbep, zen zâkkâren mindunetâ topkwap den itâ sâm dâzâņgoip, “A ambân narâk ziren ândie, zo nâņgânâņġaziņ bâliņâ oi top lâkulâkugât kulem iknam kâuk birâme. Oi zen kulem ñai buņâ. Propete Yona, zâk Niniwe zeņġâren kulem oip, zo yatâ âsagei ikpi. ³⁰Mârumņan Yona zâk Niniwe a zen bâliņâziņ kândâtkom Anutu mâte okņangâbigât girem den dâzâņgoip. A ambân narâk ziren ândie, zen yatâ upigât den dâzâņgoman. Nâ zeņġât kulem ñai op ândian. ³¹Hân torengen mârumņan ambân kutâ ñai ândei. Den kubikkubik narâkņan ambân kutâ zorâņ zaatņâ a kâmut narâk ziren ândie, zeņġât bâliņâziņâ sapsugi hâuņâ mimb. Zo yen buņâ. Ambân zo Salomogâren gâbâ nâņgânâņġâ âlipņâ mibat sâm hân torengen gâbâ ġaip. Oi narâk ziren a ñai nâ ândian. Nâ Salomo wâlan. Ziņ wangât op nâgât den birâme. ³²Niniwe kamân mâirâpņâ, zen zo yatigâk den kubikkubik narâkņan zen zaatņâ a kâmut zi zeņġât bâliņâziņâ sapsune hâuņâ mimb. Wangât, Niniwe kamân mâirâp, zen Yonagât den nâņgâm umziņ melâņawe, zorat. Oi narâk ziren a ñai nâ ândian, zirâņ Yona wâlan.

³³Zen kârâp sâum mân tik pame. Âmaņ kâligen mân pam kwâarakume. Zo buņâ. Âsakņâ zo tâtatņâ kwâkņan pane mirâ umņan âsakņâ âsagei a zen zâim ikpi. ³⁴Siņgâ zo sâkkaņgât âsakņâ. Siņgâ âlipņâ tâi ko sâkkâ zâk âsakņan tâpap. Ka siņgâ nâtâtik kâri ko sâkkâ ñâtâtik muyagibap. ³⁵Zorat ko zen galem oraņgâm ândibi. Umziņan ñâtâtik muyagebapkât yatâ op ândibi. ³⁶Zen um sâk ñâtâtik buņâ. Âsakņik op naņgâbabân hâlâluyâk âsagem naņgâbap. Kârâp âsakņandâ âsagemap yatâ.”

Siņgi âlip sâkņik mân lubi.

(Mt 23:1-36 Mk 12:38-40 Lu 20:45-47)

³⁷Den zo sâm naņgâm ândei Parisaio a ñâiņâ nalem nimbapkât sâi mirin zâim nalem niņiņan tâip. ³⁸Yesu zâk bikņâ mân saņgon zâi tâipkât Parisaio a zâk naņgi mân dâp oip. ³⁹Oi zorat Kembuņâ itâ dukuip, “Parisaio a zen hâkop sâkņik saņgonme. Umziņan ko on kâmbu sot bâliņâ piksâm ziap. ⁴⁰Zen a naņgânâņgâziņ buņ. Dap naņge? Anutu zâk kut ñâi ñâi zorat sâkņâ muyageipņâ umņâ mân muyageip? ⁴¹Zorat zen a kanpitâ zeņgât umziņ patâ zeï kut ñâi ñâi âlipņâ, zo mem ziņgâm umziņâ salekkubap.

⁴²Yeï, Parisaio, zen daņgât sot kâņgan, zomap, kut ñâi ñâi zo bâzagârân gâbâ kânok Kembugât siņgi sâm pame. Zorat torenņâ den târâarakņâ sot Anutugât umziņ patâ naņgânâņgâ, zo birâme. Ñâi lumņâ ñâi lubi. Zo yatâ upi.

⁴³Yeï, Parisaio, zen mâpâmâpâse namin a sâtņâ tapmeyân mâte tâtnat sâme. A ambân sombemân sâm âlip kwatningâbigât umziņ patâ kinmap.

⁴⁴Yeï, Parisaio, zen a hanzâņgowe kwak yatâ hibuk op zeï a zen mân ek kwâkņan âim game. Zen zo yatâ. Umziņan bâliņâ kârokņâ ziap. Oi a ambân ziņâ sâkziņâ ikne âlip opmap.”

Propete a zâņgowe, zeņgât den.

⁴⁵Yesu zâk den yatâ sâi Kembugât gurumin a ñâiņâ sâtņan mem itâ sâip, “Patâ, gâ den yatâ sânanđâ Kembugât gurumin a neņgât den sâm bâliņ kwatningat uap.” ⁴⁶Yatâ sâi. Yesuņâ hâuņâ itâ mâburem dukuip, “Yeï, Kembugât gurumin den zorat galem a, zen kut ñâi ñâi yâmbâtņâ a kwâkziņan pam ziņ bet bâsaņ ândime.

⁴⁷Yeï, Sâkurâpziņ zen Propete zâņgowe, zeņgât kwagân kât kâsaget mindune kiri neule mot tuume. ⁴⁸Yatâ op sâkurâpziņ zeņgât naņgâne âlip oi ziņâ zâņgowe, zo zeņgât kwagân neule mot tuume.

⁴⁹Zorat Anutugât naņgânâņgâyân den ñâi itâ muyageip, ‘Nâ zeņgâren Propete sot Aposolo sâņgonzâņgua gine nâmbutņâ zâņgom moliziņgâm a nâmbutņâ zâņgone mumbi.’ ⁵⁰Oi zorat mârumņan a muyamuyagiņ narâkņan topkwap Propete zâņgone gilâmziņ geip, zorat tosa zo narâk zi ândie, zeņgâren mâkâbap. ⁵¹Kâmbam zo mârumņan Abegâren gâbâ

târokoi gam Sakaria, zâk tirik namin Kembangât sîngi nalem uuñâ zo nanğâmñan kuwe. Nâ perâkñak sa nanğâne. Kâmbam zorat tosa a kâmut zi zengâren mâkâbap.

⁵²Kembangât gurumin a zen nanğânânğâ âlipkât mâtâp doonguwe. Mâtâp doongumñâ nanğo mem pâpan mem âiwe. Ziñak nanğoyân mân bagiwe. Oi a ambân baginam utne mâtâp pâke kwarâwe.”

⁵³Den yatâ sâm ari Kembangât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a, zen topkwap ândei ândim yatâ op den sâi kâitkum mâsikâm âiwe. ⁵⁴Oi lâunjan gâbâ den ñâi nanğâne bâliñâ oi denân pânatkât ek galem op ândiwe.

Yeusñâ Parisaio a sarâziñangât girem dâzânğoip.

(Mt 10:26-27)

12 ¹Oi a ambân doñbep patâ Yesugâren mindum pâlâtân kin kiyân lân lân urâwe. Yatâ op kine topkwap arâp den itâ sâm dâzânğoip, “Zen Parisaio zengât arik bâliñ zengâren âsagebapkât kârum ândibi. Sarâziñangât op san. ²Kut ñâi ñâi tik ziap, zo mân tik zimbap. Zo ñâran mâbâlakñibap. Oi kut ñâi ñâi tik pâpanñâ, zo ñâran kagibap. ³Ïâtigân den tik sâme, zo gâtâm maayân âsagibap. Mirâ umñan halop den sâme, zo gâtâm sombem kabâñan sâm muyagibi.”

Yesuñâ keñgât den dâzânğoip.

(Mt 10:28-31)

⁴“Bukurâpnâ, nâ itâ dâzânğobâ. A sâkziñik zânğobi, zengât mân keñgât upi. Zen um dâpziñ mân tâmbetkubi.

⁵Ïâigât keñgât upi, zorat dâzânğua nanğâne. Zâk gomñâ kâbakñei simân geibangât imbanâ zemñânğap, Anutu, zâkkât keñgât op ândibi.

⁶Nii sâmbâlâle, zo sângân patâ buñâ. Kât kuriñâ mâiktârâ zagât pam bâtnâmbut mimban. Oi Anutu zâk zen pisuk patâ ziñgit nanğâmap. ⁷Zâkñâ a zengât kâukziñ sâmotñâ aksik teñgâziñ ek nanğâm nanğâmap, zorat keñgât buñ ândibi. Zen sâmbâlâle yatâ buñâ. Zen a. Anutu zâk umñandâ gâsuziñgâmap.

⁸Oi ñâi dâzânğua nanğâne. Ïâi zâk a ambân mâteziñan sâm âlip kwatnimap, zo ko a bonñâ, nâ yatigâk Anutugât sumbem arâpnâ zengât mâteziñan sâm âlip kwâkñangâbat. ⁹Oi ñâi zâk a ambân mâteziñan kwâimbânibap, zo ko a bonñâ, nanğoot yatigâk sumbem a mâteziñan kwâimbânangâbat.”

Kaapumgât den.

(Mt 12:32; 10:19-20)

¹⁰“Ïâi zâk a bonñâ nâ sâm bâliñ kwatnibap, zakkât bâliñâ zo âlip birâbirâñâ. Ka ñâi zâk Tirik Kaapum sâm bâliñ kwâkñangâbat, zâkkât tosa zo Anutuñâ mân birâbap.

¹¹Gâtâm mâpâmâpâse namâziņan mo a kutâ zengâren diizingâm âine den toren dap sânat sâm nâņgâ kwâkâ mân upi. ¹²Narâk zoren den sâbi, zo Tirik Kaapumņâ sapsum ziņgâbap.”

Kât sikumgât âkņâle mân upi.

¹³A osetziņan gâbâ a nâiņâ Yesu itâ sâm dukuip, “Patâ, âtânâ zâk ibânaņgât bet boi zikņik mem ândiap, zorat gâ dukunandâ kâsâpkum torenņâ nâ nibap.” ¹⁴Sâi Yesuņâ itâ dukuip, “Ķâiņâ nâ a sâtnâ mo a kutâ nâbaripkât nâgâren ga sat?” ¹⁵Yatâ sâm den itâ târokwâip, “A nâmbutņâ kut nâi nâi patâ zemziņgap, zo ko ândiândi bonņâ mân ziņgâbap. Yatâ opņâ umziņ galem op ândibi. Zen kât sikumgât âkņâle mân op ândibi.”

¹⁶Yatâ sâmņâ den sumbuņâ nâi itâ dâzângoip, “Sikum a nâigât kâlamņan gom sambe patâ zemņangip. ¹⁷Oi umņandâ itâ nâņgip, ‘Nâ dap upat? Kut nâi nâi doņbep patâ zemņigap, zorat mirâņâ mân kinzap.’ ¹⁸Yatâ nâņgâm sâip, ‘Itâ upat. Nâ nalem silep kândaņ ņilip patâ tuumņâ zoren âi pa tâpap. ¹⁹Gomsambe zemņigapkât mulunâk tâi narâk kârep om nem zâibat. Zorat sâtâre kwâkņan ândibat.’ ²⁰Yata sâi Anutuņâ itâ sâm dukuip, ‘O, a nâņgânâņgâgâ buņâ, nâtik ziren ândiândigâ bekan mimbat. Kut nâi nâi minduin, zo nâigât upap?’ ²¹Zorat sa nâņgânek. Ķâi zâk yatik Anutugât mân nâņgânâņgâ op zikņâ siņgi sikum kut nâi nâi mindui tâkņangâbap, zo ko Anutuņâ zo yatik okņangâbap. Anutuņâ a yatâ zo egi kanpitâ upap.”

Sâkkât kut nâi nâi, zorat mân nâņgâm kwâkâm ândibi.

(Mt 6:25-34)

²²Yesuņâ arâpņâ itâ dâzângom sâip, “Zorat op dâzângobâ. Itâ mân sâbi, ‘Nen wan wan nem ândinat?’ Mo sâkziņangât itâ mân sâbi, ‘Nen wan wan mem ândinat?’ ²³Nalemņâ bon buņâ. Ândiândiņâ bonņâ. Sâk pâkeņâ bonņâ buņâ. Sâkziņandâ bonņâ. ²⁴Zen nii ziņgit nâņgâbi. Zen nep mân kârâm kâmitme. Zen nalem mân mindune tâpmap. Oi laņ Anutuņâ nalem muyagem ziņgâmap. Zen ko nii yatâ buņâ. Zen a. Anutu, zâk umņandâ gâsuziņgâmap. ²⁵Zen ândiândiziņangât nâņgâm kwâkâm ko âlip ândine âi topņan subap? ²⁶Zen kut nâi mâik, zo âlip mân galem upme, zorâņâ wâņgât kut nâi nâi torenņangât nâņgâm kwâkâ upme?

²⁷Zen pâliņpâliņgât neuleņâ âsagemap, zo ek nâņgânek. Zâk hâmbâ nep mân tuumap. Oi sa nâņgânek. A kutâ Salomo, zâk sikum patâ sot neule âlip zemņangip. Ka zâk hâmbâ neuleņoot zo yatâ mân mem ândeip. ²⁸Oi neule âlip, zo hibukņan itârâņ muyagei muka sâmbum pane kârâbân simbap. Anutuņâ sâi neule âlipņâ muyagemap. Oi zengât sâk pâke mot mân muyagem ziņgâbap sâme? Nâņgâm pâlâtâņziņ buņâ, zen. Kambuņâ ko âlip galem otziņgâbap. ²⁹Oi zen itâ mân nâņgâbi, ‘Nen wan wan nem ândinat?’ Nalemgât nâņgâ kwâkâ mân op ândibi. ³⁰Um kâtik a

ambân hân dâp, zen um nângânângâziy zoren pane zemap. Zen ko yatâ mân upi. Ibâziyandâ wan wangât kwakse, zo ek nângâm. ³¹Anutu um topņan ândibi, zorat umziy pane zimbap. Yatâ utneta sâkkât kut űai űai aksik ziņgâbap.

³²Râma gakânâ, zen keņgât mân op ândibi. Ibâziņâ zâk um topņangât siņgi kwaziņgip. ³³Zen kut űai űai zemziņgap, zo a ambân kanpitâ ziņgâbi. Yatâ opņâ sumbêmân sikum bonņâ, ziniņâ, zo mimbi. Zoren kâmbu a ziņ mân mimbi. Zoren wâsâsâņ ziņ mân tâmbetkubi. ³⁴Kut űai űaziņiņâ zemabân, zoren yatik umziy pane zemap.”

Um wâgân ândiândigât den.

³⁵“Zen petziy lapņâ kârâpziy sâune sei mambât ândibi. ³⁶Kore a zen a kutâziyandâ hân kârebân gâbâ âburem gam hângiyân koi mâtâp mem pambigât mambât ândibi. Zen yatâ op ândibi. ³⁷A kutâ, zâk âburem gâi kore arâpņâ um gwâlâ ândine muyageziņgâm zengât nângi sâtâreņoot upap. Nâ perâkņâk dâzâņgobâ. Zâk nepkât pet lapņâ nalem tap niniņan zâmbari nalem nimbigât kore otziņgâbap. ³⁸A kutâ, zâk űatik tânâmņan mo haņsâsâgât purikâsm gâi um wâgân ândine muyageziņgâbap, zo ko âlip upap.

³⁹Zen itâ nâņgânek. Kamân űaiġât a zen kâsa űatik ziren takâbi, narâk zo yatâ nâņgâm um wâgânâk ândim kamânziy galem upi. ⁴⁰Oi a bonņâ nâ puriksâbatkât narâkņâ mân nâņgâm ândie. Narâknâ mân nâņgâm tâtne gâbat, zorat mambâtņim um wâgân ândibi.”

Kore a bâliņangât den.

(Mt 24:45-51)

⁴¹Yesu zâk den yatâ sâi Peteroņâ itâ sâm mâsikip, “Kembu, gâ den alotņâ zi niinik mo ârândâņ niņangât sat?” ⁴²Mâsiki Kembuņâ den sumbuņâ űai itâ sâip, “A kutâ űai zâk kore a gakârâpņâ zengât galem a űai pam itâ dukubap, ‘Nâ âi ândia galem otziņgâm ândim narâkņan nalem dâpziyanâk ziņgâm ândiban.’ Oi zâk dap ândei galem a nâņgânâņgâņoot sot sât luluņoot sâsâņâ? ⁴³Galem a zâk nep sâm pindâpindâņ, zo dâņâk galem oi patâņandâ gâbap, galem a yatâ zorat nâņgi âlip upap. ⁴⁴Nâ bonņâ sa nâņgânek. A kutâ zâkņâ galem a zo patâ pam kut űai űai galem upapkât sâm pindâbap. ⁴⁵Oi galem aņâ umņan itâ nâņgâbap, ‘Patânâ, zâk kârebân âimņâ kek mân gâbap.’ Yatâ nâņgâm kore a ambân zâņgom mem űai űai otziņgâbap. Otziņgâmņâ nalem om nem too kâtik nem um gulip op ândibap. ⁴⁶A kutâņâ gâbapkât mân nâņgâm gulipmalip ândibap oi a kutâ zo gam kom kâbakņei bâliņ mâme osetziņan âi ândibap.

⁴⁷Kore a űai zâk patâņangât den nâņgâm diņâ kwâkâbap, patâņâ zâk tâkņâ lapitpap. Oi hauņâ mem zâi kwap pindâbap. ⁴⁸Oi űai zâk

patâņangât den mân nâņgâm den kwâkâbap, zo zâk tâkņâ lapitpap. Zo hâuņâ mem gei kwap pindâbâp. A ñai zâk kut ñai ñai yâmbâtņâ pindâpindân, zo boņâ yâmbâtņik muyagei dâp upap. Oi ñai zâk nep patâ sâm pindipņâ nep patâ zo tuugi dâp upap.”

Yesuņâ kârâp mem geip.

(Mt 10:34-36)

49“Nâ hânân kârâp ua sem kut ñai ñai bâliņâ sem pitinĳubapkât gem gâwan. 50Too sanĳon niibi, zorat nâņgâm ândim umnâ yâmbâriap. 51Zen nâgât itâ mân sâbi, ‘Zâk lumbeņ muyagibapkât geip,’ Yatâ buņâ. Nâ kâmbam âbâņgubapkât gewan. Nâ kâsâpzâņgobatkât gem gâwan. Zen dinnangât op kâsâpagom ândibi. 52Oi itârân topkwap itâ muyagibap. Mirâ ñaiĳât a ambân bâtnâmbut, zen âbâņgum toren zagât toren karâmbut upi. 53Nanņâ ibanņâ, zet kâsâpagobabot. Oi mam bârat, zet kâsâpagobabot. Iran sibun, zet kâsâpagobabot.”

Kembugât kulem ikpi.

(Mt 5:25-26; 16:1-4)

54Yatâ sâmņâ a ambân aksik itâ sâm dâzâņgoip, “Mirâ sumunkoi zen itâ sâme, ‘Map gâbamap.’ Sâne map gâmap. 55Mirâ pitâyangâm zeï ekņâ sâme, ‘Maa upâmap.’ Sâne yatâ opmap. 56Sarâ a ambân, zen sumbemĳât tobatņâ ekņâ nâņgâme. Ka zen nâgât topnâ mân nâņgâm kwâtâtime.

57Zen wangât mâtâp târârak sot ĳanĳoņâ, zo mân kâsâpkum ek nâņgâme? 58ĳâ buku ñai sot kâsâp op dinzikņâ zo kek kubikpabot. Yatâ mân otna kâsagandâ dîņĳâ top likuliku agâren sâi zâkņâ nâņgâm kâwali arâpņâ sâi ĳâsum diigim tâk namin ĳâbanbi. 59Nâ perâkņak dâĳobâ. ĳâ yen mân ĳâban. ĳâ zoren tap ko kâsagâ kât pindâna âkiyâk ĳâban.”

Umniņ mân melâņindâ Anutu kâbakņeningâbap.

13 1Narâk zoren a nâmbutņâ ziņâ Yesu den sinĳi itâ dukuwe, “Galilaia a nâmbutņâ, zen Anutugât sinĳi sâm makau kom unam utnetâ Pilatoņâ sâi kâwali arâpņâ ziņâ zâņgom naņĳawe. Zâņgone a ĳilâm sot makau ĳilâm, zo ârândân mâpotne ĳarip.” 2Den sinĳi yatâ dukune itâ mâsikâziņĳip, “Zen dap nâņĳe? Zengât tosanņâ Galilaia a nâmbutņâ zengât tosa walip, zorat tosaĳât op tâmbetzâņgoip? 3Yatâ buņâ. A nâmbutņâ zen tosaziņoorâk ândie. Zen umziņ mân melâņbiyân yatigâk tâmbetagoi. 4Yerusalem kamânân a kiin nâmburân karâmbut Siloam mirâ kârep patâņâ kwâratzâņgoip. A kiin nâmburân kârâmbut zo tosaziņandâ Yerusalem kamân mâirâp nâmbutņâ walâziņĳip? 5Yatâ buņâ. Nâmbutņâ zengât tosa ziap. Dâzâņgua nâņĳânek. Zen umziņ mân melâņbiyân yatigâk tâmbetagom kwâkâbi.”

6Den zo sâm naņĳâm Yesuņâ den sumbuņâ itâ sâip, “A ñaiņâ nepņan nak koset ñai kâmiri lâmbarip. Oi mariņâ zâk bonņangât âi kârumâip.

7Yatâ opnâ nep galem a itâ dukum sâip, ‘Nângâ. Nâ nak zirat bonjâ kârum ândia kendon patâ karâmbut âkap. Nak zo bonjâ mân opmap, zorat ko kârâban. Wangât hângât kelâknâ yen mimbap?’ 8Yatâ sâi ko galem anjâ itâ dukuip, ‘Patâ, gâ birâna kendon kânok zi kirik. Oi nânâ topnjan hân kârâm pa pambâ. 9Yatâ ua narâk nâin bonjâ âsagibap mo bujâ, zo iktat. Oi bon mân oi ek sâna kârâm pândat.’”

Yesujâ kendonân ambân nâi kubigip.

10Narâk nâin Yesujâ mâtâpâpâse namin zâim den sinji âlip dâzângoip. 11Oi mâtâpâpâse namin zo ambân nâi tâip. Kendon patâ kiin nâmburân karâmbut umjan wâkejâ oknangji ândeip. Wâkejâ oknangji kândâtjâ pindijsâm ândeip. Dap op winziksâm ândibap? 12Yesujâ ambân zo ekjâ itâ dukuip, “Ambân gâ winziksânangât san.” 13Yatâ sâmnâ biknandâ kâukjan pâi kândât winziksâi Anutu mâtâpâseip. 14Yesujâ kendonân ambân zo kubigipkât mâtâpâpâse namâ galem anjâ nângi bâlei kuk op sâip, “Nep mâme hilâm nâmburân kânok ziap. Zoren gane kubikzingâbap.” 15Yatâ sâi Yesujâ itâ mâtâpâse dukuip, “Sarâ a zen. Kendonân donji sot makâu gakârâpziy too nimbigât diizingâm âime. 16Ambân zi Abaramgât kiun. Satajâ saagi kendon kiin nâmburân karâmbut yatâ op ândeip. Oi nânâ kendonân kubiksan, zo nângâne mân dâp uap?” 17Yatâ sâi ko kâsa oknangâwejâ anjun urâwe. A ambân kâmut, zen ko kulem zorat umâlep patâ urâwe.

Kembugât den zo wakum keetjâ yatâ.

(Mt 13:31-33 Mk 4:30-32)

18Yesu zâk den itâ târokwap dâzângoip, “Antugât sinji âlip zorat mâtâp, zo wanân dâpkwap sâbâ? 19Zo wakum keetjâ yatâ. A nâinjâ nepjan âi kendi kâmnâ takâm nak oip. Oi nii zinjâ gamjâ bâranjan pam tapme.” 20Oi itâ târokwap sâip, “Sinji âlipkât mâtâp, zo wanân dâpkwapâ? 21Zâk sii dangât yatâ. Ambân nâinjâ sii dangât naleman pam oi sei naleman naam donjep op nângip.”

Sumbemân bagibaginangât den.

(Mt 7:13-14, 21-23)

22Yesu zâk Yerusalem kamânân âibam âim kamân patâ sot kamân mâik mâigân sinji âlip dâzângom arip. 23Ari a nâinjâ mâsikâm sâip, “Kembu, a bituktâ zinjâ sumbemân zâibi, mo dap?” 24Oi Yesujâ den nâi itâ dâzângoip, “Mâtâp gâbâknjan bagibigât kâtigibi. Nâ dâzângua nângânek. A ambân donjep patâ, zinjâ mâtâp gâbâknjan baginam osibi. 25Mirâ marijâ, nâ zaat hângi doongua hângiyân kom itâ sâbi, ‘Kembu, mâtâp mem pânan.’ Sâne itâ dâzângobat, ‘Nâ zen mân nângâzingan. Zen waniy gok?’ 26Mâsikâzinga zen hâunjâ itâ sâmnâ dâtnobi, ‘Nen gâ sot ândim too naleman niwen. Oi

kamâniņangât sombemân den sinġi âlip sâna nânġâwen.’ ²⁷Yatâ sâne itâ dâzânġobat, ‘Dâzânġuan zo, zen waniġ gok? Nâ mân nânġâziņġan. Bâliġ mâme a, zen birâninek.’ ²⁸Oi Abaram, Isaka, Yakobo sot Propete nâmbuġâ Anutugât um topġan ândinetâ ziņġitpi. Ka zen ko âkġan ândimġâ umbâlâ op isem ândibi. ²⁹Oi hân mirâsiġ takâtakâġan sot geiġeiġan sot hân toren toren, zobâ a ambân takâm Anutugât um topġan bagimġâ sii nalem patâ nem sâtâre op zimbi. ³⁰Nânġânek. A bet, zeġġâren ġâbâ nâmbuġandâ kândom upi. A kândom, zeġġâren ġâbâ nâmbuġandâ bet upi.”

Herodeġât den.

³¹Narâk zoren Parisaio a nâmbuġâ ziġ Yesuġâren gam itâ sâm dukuwe, “Herodeġâ ġobat sapkât hân zi birâm âi.” ³²Sânêtâ dâzânġoip, “Zen âburem âim wâu ulin zo nâġât itâ sâm dukubi, ‘Nânġâ. Nâ irâk sot muka wâke moliziņġâbat sot mâsek kubikziņġâbat. Haġsâi mâra nep tuuga âkâbap.’ ³³Itârân, muka sot mâra mâtâp âibatkât sâsânġâ. Yerusalem kamânânâk Propete zânġome. Nâ zoren zaria nobi. Mân zaria sâi ko dap yatâ nobe?”

Yerusalem kamânġât den ġirem dâzânġoip.

(Mt 23:37-39)

³⁴Yatâ sâm sâip, “O Yerusalem kamân marirâp, zen Propete zânġome. Anutuġâ kore a sânġonzânġoi zeġġâren ġâne kâtġâ mem zânġome. Kurukġâ gwamârâp ġâbâreziņġâm abâtġandâ lâmbamzânġomop, yatigâk nânġâ a ambân kâmut kinnâ topġan ġâbâreziņġâbâ sa birânime. ³⁵Nânġânek. Mirâ kamânziġâ nânġâ birâbat. Nâ sa nânġânek. Zen dum mân nek ândim itâ sâm nikpi, Kembuġât sâtġât gaap, zâk sâm âlip kwâkġanġânâ.”

Kendonân Yesuġâ mâsek a ġâi kubikġanġip.

14 ¹Yuda zeġġât kendon ġâin Parisaio a zeġġât a sâtġâ ġâiġâ Yesu nalemġât diigi mirânġan zariġ. Oi a nâmbuġâ zen zâk sot nalem ninam diġanġât dap sâbap sâm ek tarâwe. ²Oi a ġâi kiġ bik lâmbatlâmbat zoren zâi tâip. ³Oi Yesuġâ ekġâ Kembuġât gurumin den zorat galem a sot Parisaio a mâsikâziņġâm sâip. “Zen sânek. Kendonân a kubikkubikġâ, zo orotġâ mo mân orotġâ?” ⁴Yatâ sâi hiriġsâm kine Yesuġâ a zo bikġandâ ġâsum kubikġanġâm sânġongui ariġ. ⁵Ari ko itâ dâzânġoip, “Zeġġâren ġâbâ a ġâiġât nanġâ mo makau kendonân lamân ġiari birâne tâpap mo sâmbune kopġâbap?” ⁶Yatâ dâzânġoi den torenġâ dukunam kwakġâ birâwe.

Zen sâk mâme mân upi.

⁷A nalem ninam diiziņġi mirin zâiwe. Mirin zâim kiaġ mâteyâk âi tatne Yesuġâ ziņġitġâ itâ dâzânġoip, ⁸“ġâ a ġâiġâ sii nalem om sâi

gamnâ kian mâteyâk mân tâpan. Gâ kian mâteyâk âi tâtnandâ a pâtâ nâi gâbap. ⁹Gâi sii nalem mariñâ itâ dâgobap. ‘Zo zâkkât tâtat. Gâ âmbi âi.’ Dâgogi a yenñâ zengât kian kândâtñan âi tap anjun upan. ¹⁰Ŋâiñâ sâi gamnâ a giginâ zengât kian tâpan. Tâtna sii nalem mariñandâ gekñâ itâ dâgobap, ‘Buku, gâ zâi kian mâteyâk tâtnan.’ Yatâ dâgogi a mâteziñan umâlep patâ nângâban. ¹¹Ŋâi zâk umñâ mem ge kwap ândibap, zâk ko mem zaatzaatñâ. Ka nâi zâk sâk mâme op ândibap, zo ko mem ge kwâkwatñâ.”

¹²Yatâ sâmñâ a diigip, zo itâ târokwap dukuip, “Gâ si nalem umbam buku, âtâ mun, torerâpkâ, kamârâpkâ mân diizñgâban. Wangât, zengoot yatik narâk nâin diigim hâuñâ mâkâne âkâbap, zorat. ¹³Itâ upan. Sii nalem ona sei a giginâ sot kin bitziñ baliñ sot sen nâtâtik, a ambân yatâ zo diizñgâban. ¹⁴Yatâ otna zengoot hauñâ mân mâkâne tosâziñâ yen ze i a târârakñâ zaatpi, narâk zoren Anutuñâ hauñâ gibap.”

Sii nalem patâgât den sumbuñâ.

(Mt 22:1-14)

¹⁵Sâi nalem ârândân nem tarâwe, zengâren gâbâ a nâiñâ itâ sâip, “Ŋâi zâk Anutuñâ um topñan nalem nimbap, zâkkât nânga sâtâreñoot uap.” ¹⁶Sâi Yesuñâ den singi nâi itâ dukuip, “A patâ nâi sii nalem oip. ¹⁷Sii nalem uuñâ narâk mâte oi kore a nâi sângongoi âi a zen zop kânñan sâsânâ, zo itâ dâzângoip, ‘Nalem mârum om kâtân tuugen. Ganek.’ ¹⁸Sâm dâzângoi zen kut nâi nâiyân tâbi sâm birâm tarâwe. Oi nâi zâk sâip, ‘Nâ hân nâi kwâlâwan, zo ikpam âibâman. Zorat gâ patâgâ dukuna nângi mân baliñ upap.’ ¹⁹Ŋâi zâk sâip, ‘Nâ makau bâzagât sângân mewan, zo âi ziñgitpâman. Zorat patâgâ dukuna nângi mân baliñ upap.’ ²⁰Ŋâi zâk sâip, ‘Nâ ambân mewangât mân gâbat.’

²¹Yatâ sâne kore a âburem âi patâñâ dukui nângâm kuk op itâ dukum sângonguip, ‘Gâ kamânân mâtâp patin sot mâik mâigân âim a ambân zo yatâ zo diizñgâna ganek.’ ²²Sâi kore a zâk yatâ opñâ patâñâ dukum sâip, ‘Patâ, gâ den sat, zo lugan. Oi mirâ zo mân pikse.’ Dukui patâñâ itâ dukuip, ²³‘Gâ dum âi kamân âkñan mâtâbân hibukñan âi gâsum diizñgâna ga mirânan piksâbi. ²⁴Nâ itâ dâzângua nângânek. A kâdom zop dâzângowan, zen mânâk nimbi.”

Yesu molimoliñgât den.

(Mt 10:37-38)

²⁵A ambân kâmut patâ Yesu molim âine puriksâm itâ dâzângoip, ²⁶“Ŋâi zâk nâgâren ga ândibâ sâm ibâ mamñâ sot ambin murarâñâ sot âtâ munñâ ponâñâ sot ândiândiñâ, zen mân birâziñgâbam upap, zâk nâgât a mân op ândibap. ²⁷Ŋâi zâk zikñâ poru nakñâ mân lum nâgât mâtâp lânñap, zâk nâgât a mân op ândibap.”

²⁸Zengâren gâbâ a nâi mirâ tuubamnjâ sângânjâ sâlâpkum kubik tuubap mo mân tuubap, zorat topnjâ ek nângâbap. ²⁹Oi yatâ mân opnjâ kegâk mirânjâ tandâ pâi giari kâtnjâ kârum birâbap. Biri ko a ambân zinjâ eknjâ girânjângâbi. ³⁰Zen itâ sâbi, ‘A zi âsak op mirâ patâ tuubam op tandâ kwânângâm biri kinzap.’

³¹A kutâ nâinjâ a kutâ nâi kumbamnjâ kegâk mân âibap. Zâk itâ nângâm kwâkâbap, ‘Nen a bituk ândienjâ ândi a donjêp ândie. Zen âlip zângonat mo bujâ?’ ³²Zinjângât nângi giginjâ oi kâsa kârebân tatne kâwali a nâmbutnjâ sângonzângoi zen âi lumbejângât den sâne lumbejâ op ândibi.

³³Oi yatik zengâren gâbâ nâinjâ kut nâi nâinjâ zo mân birâmnjâ dabân nâgât a op ândibap? Zâk nâgât mân upap.”

³⁴Yatâ sâmnjâ den sumbuñjâ nâi itâ sâip, “Sii zo naamnjâ. Ka siigât naamnjâ bujâ oi ko dap oindâ naamnjâ dum upap? Zo bujâ. ³⁵Sii bâlijâ zo yatâ mo yatâ orotnjâ, zo mân ziap. Zo yen lum pâindâ âibap. A nâi zâk kindapootnjâ den zi nângâbap.”

Râma galem agât den sinji.

(Mt 18:12-14)

15 ¹Kât mimiñjâ a sot bâlijâ mâme a, zen Yesugâren den sinji âlip nângânam mindumarâwe. ²Oi Parisaio a sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen zorat nângâne bâlijâ oi Yesugât itâ sâwe, “A zâk bâlijâ mâme a zen sot tap nalem nemap. Man orotnjâ zo opmap.”

³Yatâ sâne Yesujâ den sumbuñjâ nâi itâ sâm dâzângoip, ⁴“Zengâren gâbâ a nâigât râma 1 handeret ândibi. Oi zengâren gâbâ kânoktâ âi bujâ oi birâbap? Zo yatâ bujâ. Kâmut patâ 99 zo birâzingâm bujâ upap, zo kârubap. ⁵Kârum ma muyagem umâlip op âkom âibap. ⁶Âim bukurâp sot kamârâp dâzângom sâbap, ‘Sâtâre utnâ. Râmanâ bujâ oip, zo muyagian.’ ⁷Nâ dâzângua nângânek. Zo yatigâk a 99 zen târâraknjâ ândine sumbemân sâtâre patâ muyagibap. Ka bâlijâ mâme a kânoknjâ umjâ melânjâ zâkkât op sumbemân sâtâre patâ walâm yâmbâtnjik muyagibap.”

⁸Yatâ sâmnjâ den nâi itâ târokwap sâip, “Dap nânge? Ambân nâinjâ kât bâzagât mem ândibap. Mem ândei kât kânok gei bujâ oi birâbap? Bujâ. Zâk kârâp sâumnjâ mirâ pitâm kârum ma muyagibap. ⁹Kârum muyagemnjâ ambân bukurâpnjâ, kamârâpnjâ zângonsâi gane itâ dâzângobap, ‘Kâtnâ bujâ oip, zo muyagian, gât ko sâtâre utnâ.’ ¹⁰Zorat sa nângânek. Zo yatik bâlijâ mâme a mo ambân kânok umjâ melânjâ Anutugât sumbem arâp zen sâtâre upme.”

A katep nâi tâmbetagobam oip.

¹¹Yesujâ den sinji nâi itâ sâm dâzângoip, “A nâi nanzatnjâ zagât ândiwet. ¹²Nan kwakjandâ ibânjâ itâ dukuip, ‘Ibâ, gâ kât sot sikum nâgât

siŋgi sâin, zo mem ni.' Yatâ sâi kât sot sikum kâsâpkumŋâ munŋâ pindâm âtânŋgât siŋgi pâi tâip. ¹³Oi bet katep zâk sirâm bituktâ ândim sikum sot kât zo aksik mem ba hân kârebân arip. Zoren âi laŋ ândim bâliŋj top top opŋâ kât sot sikum zo zoren ziŋgâm naŋgip. ¹⁴Kât sot sikum zo buŋ oi ândim hân zoren pu patâ muyageip. Oi a zo dap upâ sâm kwagip. ¹⁵Hân mariŋâ ŋâi zâkkâren ari sâi hibukŋan âi bâu galem ândeip. ¹⁶A zen nalem aŋgân kârânŋgâne yen tap tepŋgât opŋâ bâu zeŋgât nalem nimbam oip.

¹⁷Yatâ opŋâ nânŋânânŋânâ pâronŋsâi itâ nânŋip, 'Ibânŋgât nep a kâmut, zen nalem nem âkon op ândine nanŋâ nâ zi tepkât mumbâman. ¹⁸⁻¹⁹Zorat nâ kamânan âim ibânŋgâren takâm itâ sâm dukubat, Ibânâ nâ bâliŋj mâme a. Tosanandâ sumbemân sot gâgâren ziap, gât ko nâgât nangâ mân sâna ândibat. Yen sâna gâgât nep a op ândibat.'

²⁰Yatâ sâm ibânŋgâren arip. Ari ibânandâ kârebân gâbâ ekŋâ umŋâ nânŋâm sârârâk kârâm âi lum mângarip. ²¹Mângari itâ dukui, 'Ibânâ nâ bâliŋjâ mia tosanandâ sumbemân sot gâgâren ziap, gât ko nâgât nangâ dum mân sâna ândibat.' ²²Yatâ sâi ibânandâ kore a itâ dâzânŋom sâŋgonzânŋoip, 'Kek âi hâmbâ âlipŋâ sot donet sot kipâke mem ga pindânek. ²³Oi makau gwamŋâ patâ diim gam kom une nem sâtâre utnat. ²⁴Nannâ zâk moibân gâbâ zaatsap. Zâk buŋ oibân gâbâ muyagem gaap.' Yatâ sâi sâtâre topkwap urâwe.

²⁵Oi nan kunŋâ zâk nebân ândieŋâ puriksâmŋâ kamân naŋgâmŋan ga kin kep kwamit nânŋip. ²⁶Zâkŋâ sâi kore a ŋâi gâi mâsikâmŋâ sâip, 'Kep zo top dapkât?' ²⁷Oi zâkŋâ sâip, 'Mungâ gaap. Gaapkât ibâgandâ sâi makau gwam patâ kom uen.' ²⁸Yatâ dukui nan kunŋâ zâk kuk opŋâ kamânân man bageip. Ibânandâ nânŋâm kamân ginŋan geim um lumbeŋ den dukui. ²⁹Yatâ dukui mân nânŋânânŋâ op kin itâ dukui, 'Nânŋat. Nâ kendon patâ doŋbep kore otgim ândim sâtkâ luman. Yatâ ândia gâ noniŋ gwamŋâ mân nina nâ sot bukurâpnâ nen kom om nem sâtâre urâwen. ³⁰Ka bet katepkâ, zâk laŋ ambân zen sot ândim kât sikumgâ tâmbetkum gulipkum naŋgip. Zâk yatâ zorânŋ âburem gâi sânanandâ makau gwam patâ kom nie.'

³¹Sâi ibânandâ itâ dukui, 'Nannâ, gâ narâk dâp nâ sot ândim gâmatŋâ kut ŋâi ŋâi nâgâren ziap, zo gâgât siŋgi op naŋgap. ³²Ka mungâ ko moipŋâ zaatsap. Oi zâk buŋ oipŋâ dum muyagiap, zorat ko sâtâre oindâ dâp upap.'"

Kât galem a bâliŋŋgât den.

16 ¹Yesuŋâ arâpŋâ den siŋgi ŋâi itâ sâm dâzânŋoip, "Sikum a patâ ŋâigât kât sikum galem a ŋâi ândeip. A zorat itâ sâne patânŋâ nânŋip, 'Galem a, zâk mem gulipkuap.' ²Yatâ sâne sâi gâi dukui, 'Nâ gâgât den sâne nânŋan. Gâ yatâ zorânŋâ dum zagâtŋâ mân galem ândiban. Ekapkâ mem gâna kât sikumgât topŋâ ikpâ.'

³Sâi galem a zo umñan itâ sâip, ‘Galem a nep zo betnan mei dap upat? Nâ imbanjâ buñâ. Nep kârâm kâmitpatkât âkon uan. Nâ kanpitâ ândibatkât âkon uan. (Wangât, Yuda zengâren a kanpitâ zen ândim oletziñgâmarâwe, zorat op sâip.) ⁴Irabot nângan. Patânâ molinigi a patânanğât sikum tosa miwe, zengâren âi buku ua sâne zengât mirin ândibat.’ ⁵Yatâ sâm patânanğât tosa miwe, kânok kânok zângonsâi gawe. Oi zâkñâ a ñâi mâsikâm sâip, ‘Patânanğât tosa gâgâren dabutâ ziap?’ ⁶Mâsiki zâkñâ sâip, ‘Kelâk âmanân pâpanñâ 1 handeret.’ Sâi itâ sâm dukuip, ‘Ekap zi mem 50 kulemgu.’ ⁷A yatâ sâmñâ a ñâi mâsikip, ‘Patânanğât tosa gâgâren dabutâ ziap?’ Sâi itâ sâip, ‘Sibit keetñâ 1 handeret.’ Sâi itâ dukuip, ‘Ekap zi mem 80 kulemgu.’

⁸Yatâ oi patâñâ nângâmñâ galem a bâliñâ zorat nângânângâ, zo nângi imbanjâ oi sâm âlip kwâkñangip.” Yesuñâ yatâ sâmñâ târokwap itâ sâm dâzângoip, “Um kâtik a, zen kut ñâi ñâi utnam nângânângâziñ patâ zeï upme. Sumbemgât siñgi a, zen yatâ zo mân zemziñgap.

⁹Zorat dâzângua nângânek. Zen zo yatik hângât kât sikum bâliñâ zi a zen ziñgâne buku otziñgâbi. Yatâ utne gâtâm hângât sikum buñ oi narâk patin, zen âlip sumbem kamânân ândibigât sâsâñâ. Oi sumbem kamânân ândiândiñ âlip ândibi.”

Kut ñâi ñâi bonñâ sot yenñâ, zorat den.

¹⁰A ñâi zâk kut ñâi ñâi yenñâ dâñbâñ galem upap, zâkñâ kut ñâi ñâi bonñâ patâ zo âlip galem upap. Ñâi zâk kut ñâi ñâi yenñâ mem gulipkubap. Zâkñâ yatik bonñâ mem gulipkubap. ¹¹Zen hângât kât sikum dâñ mân galem upi, zo ko dap yatâ kut ñâi ñâi bonñâ ziñgâbap? ¹²A zengât kut ñâi ñâi giwe, zo dâñ mân galem otna gikâ siñgi zo dap yatâ gibap?

¹³Kore a ñâiñâ a patâ zagât zekât kore âlip mân upap. Zâk ñâigât umñâ kiri ñâi ekñâ âkon upap. Zen yatigâk Anutuğât nep sot sikumgât nep, zo dap yatâ mâtakâzikâm mem ândibi?”

Yesuñâ Parisaio a girem dâzângoip.

¹⁴Yesuñâ den zo sâi Parisaio a zen kât sikumgât âkñâle zeipkât diñâ kândâtkom girânâwe. ¹⁵Utne itâ dâzângoip, “Zen a zengât mâteziñan nen a târârakñâ sâme. Ka Anutuñâ ko umziñangât topñâ ekmap. A ziñâ kut ñâi ikne âlip opmap, zo ko Anutuñâ egi bâliñ opmap.

¹⁶Kembugât gurumin den sot Propete zengât den zem gam Yohanegâren gâip. Zorat kwâkñan Anutu um topñan ândiândiñ, zorat den siñgi âlip, zo âsagem lañ kârâm ariap. A ambân den siñgi zo nângâm baginam kâtigime.

¹⁷Hân sot sumbem, zet buñ utâ sâm buñ upabot. Ka Kembugât gurumin den zo mân buñ upap.

18 A n̄ai, zâk ambin birâm n̄ai mimbap, zâk târotârozik mânânġât tosa patâ mimbap. A n̄ai, zâk ambân birâbirân zo mimbap, zâk yatigâk tosa patâ mimbap.”

A patâgât den.

19 “Sikum a patâ n̄ai ândeip. Zâk hâmbânâ neule âlip sângân zâizâin zo mem ândeip. Oi sirâmġâ sirâmġâ sii nalem âlipġâ zo nem sâtâre op ândeip. 20 Oi a kanpitâ n̄ai ândeip, kutġâ Lasaro. Zâkkât sâkġâ zo useyâk. Zâkġâ patâgât mirâ mâtâp bagibaginjan zemâip. 21 Zâk a patâgât mirin gâbâ nalem buputġâ gâi nimbapkât nânġâm ândeip. Sâknam nânġâm zem tâi wâu ziġâ gam useġâ nâmbâlapkumarâwe.

22 A kanpitâ zo yatâ op ândimġâ moip. Oi Anutugât sumbem a, ziġâ ge diim zâi Abaramġât um topġan pane ândeip. Bet sikum a zo moi hanguwe. 23 Zâk simân gei sâknam patâ nânġâm ândim siġâ pâi zari Lasaro zâk Abaram um topġan tâi egip. 24 Ekġâ konsâm sâip, ‘O Abaram sâkunâ, nekġâ umġâ bâliġ oi Lasaro sângonguna sâlâpġandâ tooin pam sâmbum gem nâmbâlamnan pâi sânduksâik. Na ziren kârâbân sâknam patâ nânġâm ândian.’

25 Sâi Abaramġâ itâ dukuip, ‘Katepnâ, nânġâ. Gâ hânân âkġâle kwâkġan ândeip, zo mârum âkip. Oi Lazaro zâk umbâlâ ândeip, zo mârum âkip. Zâk zorat umâlebân ândiap. Ka gâ ko sâknam kwâkġan ândiat. 26 Osetniġan sim patâ kinzap, gât ko zibâ zeġġâren dap op gibi? Oi zeġġâren gâbâ zi dap op kopgabi?’

27 Sikum a patâ, zâk itâ sâip, ‘Ibânâ, n̄ai dâgoga nânġâni. 28 Ândi nâgât kamânân murâpnâ bâtnâmbut ândie. Zen sâknam kamân ziren gabegât Lasaro sângonguna âim girem den dâzânġobap.’

29 Sâi Abaramġâ sâip, ‘Buġâ. Mose sot Propete, zeġġât den girem ziap, zo nânġâbi.’ 30 Sâi ko sâip, ‘Ibânâ Abaram, yatâ buġâ. Zeġġât den nânġâm umziġ mân melânġbi. Ka a n̄aiġâ mumuġan gâbâ zaat sâi ko umziġ melânġbe.’

31 Sâi itâ sâm dukuip, ‘Zen Mose sot Propete zeġġât den birâmeyân mumuġan gâbâ n̄aiġâ zaat ai dâzânġoi yatik birâbi.’”

Bâliġanġât nep mân tuubi.

(Mt 18:6-7, 21-22 Mk 9:42)

17 1 Yesuġâ arâpġâ den itâ sâm dâzânġoip, “Bâliġanġât nep tuutuġ, zo muyagibap. Dap yen zimbap? Ka a n̄ai zâk bâliġanġât nepġâ tuubap, yei, zâk dap upap? 2 N̄ai zâk a gigiġâ n̄ai okġanġi bâliġâ upap, zo ko tosa yâmbât mimbap. Mârumġan kât sumun yâmbât patâ gânduġan saamġâ saruyâm giari sâi ko zo bâbâlaġ opap. Zen galem oraġġâm ândibi.

3 Bukuġâ n̄ai bâliġâ oi kubikġanġâban. Otna umġâ melânġi tosanġâ birâban. 4 Oi sirâm kânogân tosa nâmburân zagât muyagem sâp

nâmburân zagât gam sapsuubap, ‘Buku yatâ otgim umnâ bâlij uap,’ Zâk yatâ sâi tosanâ birâban.”

Nângâm pâlâtângât den.

⁵Aposolo zen Kembu itâ sâm dukuwe, “Gâ nângâm pâlâtânjinâ târokwap niŋgâban.” ⁶Sâne Kembuŋa itâ dâzânŋoip, “Nângâm pâlâtânjin bonŋa mâiktârâ, mundo keetŋa yatâ, zemziŋgi wakum nak ândi, zo sâmbuyangâm saruyân gei kinbapkât dukune sâtziŋ lubap.”

Aŋa Kembangât nep tuum tâpâkumen.

⁷Yatâ sâmnâ itâ sâip, “Zengâren gâbâ a nâi, zâkkât kore aŋa nep tuum ândim mo râma galem ândim nâtiksâisâi gâi itâ dukubap? ‘Gâ mirin zâi tâtna nalem om gibâ.’ ⁸Yatâ buŋa. Itâ dukubap, ‘Gâ sângum kâu lapŋa nalemnâ om pâna nia gikâ bet om nimban.’ ⁹Nep a zo nep sâm pindip, zo tuugi nânŋi âkip. Dabân sâm âlip kwâkŋangâbap? ¹⁰Zengât topziŋ yatâ ziap. Zen Anutuŋa nep sâm ziŋgip, zo op nanŋâm itâ sâbi. ‘Nen kore a kwakmak. Nep sâm niŋgip, zorigâk tuumen.’”

Yesuŋa a kubikziŋgi âi mân nângâwe.

¹¹Yesuŋa Yerusalem kamânân âibam Galilaia sot Samaria osetzikŋan arip. ¹²Kamân nâin zari sâk bâlâ a bâzagât ziŋa ekŋa âkŋanâk kin den sâm itâ sâwe, ¹³“O patâ Yesu, nengât umgâ bâlij oik.” ¹⁴Sâne ziŋgitŋa itâ dâzânŋoip, “Zen âim sâkziŋa tirik namâ galem a tirâpzânŋone ikpi.” Sâi zen âim tatne useziŋ soŋei sâkziŋ âlip oip. ¹⁵Oi zengâren gâbâ a kânokŋa useŋa soŋei ekŋa puriksâm gâip. Puriksâm den kâtik sâm Anutu mâpâseip. ¹⁶Zâkŋa Yesu kiŋ topŋan gei zem tap sâiwap sâip. A zo Samaria hânân gokŋa. ¹⁷Yesuŋa itâ sâip, “A bâzagât kubikziŋgan. Nâmbutŋa a nâmburân kimembut âlip ue, zo ikâ? ¹⁸Zengâren gâbâ a nâi âburem gam Anutugâren sâiwap mân se? Birâm âine gâ kamân nâin gokŋandâ gikik gaat?” ¹⁹Yatâ sâm Samaria a zo itâ dukuip, “Gâ nângâm pâlâtânŋangât âlip uat, gât ko zaat âi.”

Yesu takâbapkât den.

(Mt 24:23-28, 37-41)

²⁰⁻²¹Parisaio a, zen Yesu mâsikâm sâwe, “Anutu um topŋan tâtatŋa, narâk ikâ zoren muyagibap?” Sâne itâ sâm dâzânŋoip, “Anutugât um topŋan tâtatŋa, zo senŋa mân igikŋa, gât ko itâ mân sâbi, ‘Ziren âsagiap mo ândiren âsagiap.’ Nângânek. Anutu um topŋan tâtatŋa, zo osetziŋan âsagem ziap.” ²²Yesuŋa arâpŋa itâ dâzânŋoip, “Gâtâm narâk nâin, zoren a bonŋa âsagibatkât narâkŋa iknam upi. Zo mân ikpi. ²³Narâk zoren a nâmbutŋandâ sâbi, ‘O, ziren nengâren âsagiap. Hân ândiren zengâren âsagiap.’ Yatâ sânetâ mân âibi. Oi nângâne mân bon upap. ²⁴Hânpân

zâk hân muruk toren toren âsagem nanğâmap, zo yatik a bonğâ nâğât narâknan âsagei a aksik nikpi. ²⁵Kândom ko a narâk ziren ândie, zen a bonğâ nâ kândâtnone sâknam patâ nânğâbat.

²⁶Noa ândeip, narâk zoren kut nâi nâi urâwe, zo yatik a bonğâ nâğât narâk zo mâte oi yatâ upi. ²⁷Noa ândeip, narâk zoren a zen sii nalem sot too kâtik nem seroğ kwap ândiwe. Ambân anğâğwanğâ urâwe. Yatâ op mân nânğâm ândine Noa sot narâpnâ zen wanğâyân zâine too uuru takâm gwâkâziğip. ²⁸Loti ândeip, narâk zoren yatik urâwe. Nalem sot too kâtik nem seroğ kwap ândiwe. Kut nâi nâi anğâğwanğâ urâwe. Nep kârâm kâmit mirâ nep tuuwe. ²⁹Yatâ op ândine Lotinâ Sodom kamân birâm ari narâk zoren sumbemân gâbâ kârâp sot kât kârâpnâ sot sumbem tipnâ gem gâi kamân zoren a ambân buğ op nânğâwe. ³⁰A bonğâ nânğâ âsagibat, narâk zoren a yatik upi.

³¹Narâk zoren a nâi sombemân tâpapnâ sikum mimbapkât mirin mân zâibap. Nâi zâk nebân ândibapnâ zâk kamânân mân âburibap. ³²Zen Loti âmbinğânğât den siği nânğâbi. ³³Nâi zâk ândiândinâ anğân kâri gulipagobap. Nâi zâk ândiândinâ biri muyagenğânğâbat.

³⁴Nâ dâzânğua nânğâne. Nâtik zoren a zagât, zet mirâ nâin uman zeitâ nâi mem, nâi birâbat. ³⁵Ambân zagât, zet nalem sobem tâitâ nâi gâsum, nâi birâbat. ³⁶(A zagât nebân kiritâ nâi mem, nâi birâbat.)”

³⁷Yesu zâk den zo sâm nanği arâpnâ zinâ mâsikâm sâwe, “Kembu, ikâ zoren âsagibap?” Sâne itâ dâzânğoi, “Bâu mo zuu kârokğâ nâi zei zoren nii keğ zinâ ninam mindume.”

Top likuliku agât den siği.

18 ¹Yesugât a, zen umziğ mân âkon op narâk dâp ninâu sâm ândibigât Yesunâ den siği itâ sâm dâzânğoi, ²“Kamân nâin top likuliku a nâi ândeip. Zâk Anutu sot a mân hurat kwâtziğip. ³Oi kamân zorenâk ambân malâ nâi ândeip. Zâk narâk dâp a sâtņanğâren âim itâ dukumâip, ‘Gâ betnan mem kâsanâ nekât den kubikpan.’ ⁴A sâtņâ zâk malâ zâkkât den birâmâip. Ândimnâ umğandâ itâ sâip, ‘Nâ Anutu mo a hurat mân kwâtziğâman. ⁵Ka malâ zâk narâk dâp sâm gâmapkât bekņan mimbâ. Bekņan mân mia sâi ko âsâbân nâğâren gâi sâknâ âkon opap.’” ⁶Kembu zâk den zo sâm nangâm sâip, “A sâtņâ bâlįandâ den sâip, zo nânğâm kwâtîbi. ⁷Anutugât a ambân gakârâpnâ, zen nâtik sirâm dâp konsâm ninâu sâme, zo mâkâziğâbat. ⁸Zâk mân ândei kârep oi kegâk betziğan mimbap. A bonğâ nânğâ gâtâm âburem gam hânân a ambân nânğâm pâlâtânziğoot muyageziğâbat mo buğâ? Zorat umziğ galem op ândibi.”

Parisaio a sot kât mimiğâ ninâu sâwet.

⁹A nâmbutğâ, zen ândiândiziğânğât nânğâne târârak oi a toren zeğgât nânğâne mân dâp opmap. A yatâ zo, zeğgât den sumbuğâ nâi itâ sâip,

10 “A zagât, zet Anutu mâpâsiram tirik namin zâiwet. Îjâi zâk Parisaio, ñjâi ko kât mimiñ a ñjâi. 11 Parisaio a zâk kin zikñangât nânçi zari ninâu itâ sâip, ‘O Anutu, a nâmbutñâ zen kâmbam kume. Kâmbu upme. Bâliñâ top top upme. Nâ zen yatâ buñâ. Kât mimiñâ a ândiren zi itâ buñâ. Oi nâ zorat sâiwap dâgogan. 12 Sirâm nâmburân zagât zorat umñan sirâm zagât nalem birâm zorat kendon ândiman. Oi kut ñjâi ñjâi memñâ bâzagârân gâbâ kânok zo gâgât siñçi sâmbâman.’ Yatâ sâmbâman ninâu sâip. 13 Kât mimiñ añâ ko tutukuñan kin anjun op pindiñsâm kin itâ sâmbâman ninâu sâip, ‘O Anutu, nâ bâliñ mâme a. Nâ a bâliñâ zorat gâ mân birâmban.’ Zâk yatâ sâmbâman ninâu sâip.”

14 Yesuñâ yatâ sâmbâman itâ sâip, “Nânçânek. Kât mimiñ a zâk Anutuñâ tosanñâ biri mirâmban arip. Ka Parisaio zâk tosanñâ zemñangip. Îjâi zâk zikñangât ñjâiñçi zari Anutuñâ kâbakñeñangâbap. Îjâi zâk zikñangât nânçi gigin oi Anutuñâ mem zaatñangâbap.”

Yesuñâ katep mâsop minziñgip.

(Mt 19:13-15 Mk 10:13-16)

15 Ambân ziñ murarâpziñ diiziñgâm Yesugâren âmb bikñâ gâsuziñgâbapkât sâne arâmbandâ ziñgitñâ kengât minziñgâwe. 16 Yatâ utne Yesuñâ arâmbandâ zânçonsâi gane itâ dâzânçoi, “Zen birâne katep mâik zen nâgâren ganek. Mân pâke kwatnek. Zi yatâ zo, zen Anutu um topñangât siñçi kwatziñgâziñgân. 17 A ambân ziñ umziñ diim gei katep yatâ upi, zen Anutu um topñan ândiândigât siñçi upi. Ka ñjâi zâk katep yatâ mân upap, zâk mân bagibap.”

Sikum a ñjâiñâ Yesugâren gâip.

(Mt 19:16-30 Mk 10:17-31)

18 Oi sikum a ñjâiñâ Yesu mâsikâm sâip, “Patâ âlipñâ, nâ dap op ândiândi tâmbânangât siñçi upat?” 19 Sâi Yesuñâ sâip, “Nâgât âlipñâ wangât nonsat? Âlip mariñâ Anutu kânok. 20 Oi gâ Kembangât gurumin den nânçâmat. Zo itâ. Ap ambin, zet mân birâyangâbabot. Gâ kâmbam mân kumban. Gâ kâmbu mân upan. Gâ bukugangât sârân sâsân mân sâban. Ibâ mamgâ hurat kwatzikâm sâtzik luban.” 21 Sâi sikum a zâk itâ sâip, “Zo katepnan gâbik topkwap op gâwan. Îjâi mân bira ziap.” 22 Sâi Yesuñâ den zo nânçâm itâ sâmbâman dukuip, “Kânok birâna ziap, zo upan. Gâ kut ñjâi ñjâi tatgigap, zo aksik pam kât mem a kanpitâ ziñgâban. Yatâ op sumbemân sikumgoot upan. Oi ga nâ sot pâlâtân op moliniban.” 23 Yatâ dukui a zo sikum patâ zemñangipkât umñâ bâliñ oip.

24 Yatâ oi Yesuñâ ekrñâ itâ sâip, “A kât sikum patâñâ Anutu um topñan bâginam kwakpi. 25 Bâu patâ kamele, zâk kuup mâtâmban bagibap, zo yâmbâtñâ. Ka a sikumñootñâ Anutuñâ um topñan bagibagin, zo yâmbâtñâ walâwalân.” 26 Sâi nânçâm kirâwe, zen itâ sâmbâman mâsikâwe,

“Zo yatâ zorân dap yatâ sumbemân baginat?” ²⁷Sâne Yesuñâ itâ sâmbâ dâzânngoip, “Anâ kut nâi nâi utnam kwakme, zo Anutuñâ mâtâpnâ âlip muyagemap.”

²⁸Sâi Peteronâ itâ dukuip, “Nen kut nâi nâiniñâ aksik kândâtkom gâ moligiwen.” ²⁹⁻³⁰Sâi Yesuñâ itâ dâzânngoip, “Nâ perâkñak dâzânngobâ. Zengâren gâbâ nâi zâk Anutu um topñan ândiândinjangât opñâ kamânñâ mo ambâ murarâpnâ mo âtâ murâpnâ, mo ibâ mamzatñâ kândâtzanngobap, zo ko narâk ziren hâunâ donjbep mimbap. Oi narâk patin ândiândi tâmbânñâ mimbap.”

Yesu zâk mumbapkât sinji dâzânngoip.

(Mt 20:17-19 Mk 10:32-34)

³¹Yesu zâk arâpnâ sâi gane itâ sâmbâ dâzânngoip, “Nânge. Nen Yerusalem kamânân zâinamen. Oi Propete a, zen a bonñâ nâgât den kulemguwe, zorat bonñâ âsagibap. ³²Nâ um kâtik a zengât bitziñan zaria den sâmbâ sinnan gem sâmbâ bâliñ kwatnim sâknan tâpkubi. ³³Oi inzutñâ lapitnim none mumbat. Mom sirâm karâmbut tapñâ mumuñan gâbâ zaatpat.”

³⁴Yesuñâ yatâ sâmbâ dâzânngoi zen kwagâwe. Den zo topñâ mân nânngâm, nânngâne kwakmak oip.

Yesuñâ Yeriko kamânân a sen nâtâtik nâi kubigip.

(Mt 20:29-34 Mk 10:46-52)

³⁵Yesu zâk âim Yeriko kamân mâte oip. Oi matâp ginñan a sen nâtâtik nâi nalem sot kât, zorat oletziñgâm tâip. ³⁶A kâmut patâ zen mâtâp zoren âine kinziñ kwamit nânngâm mâsikâziñgi sâwe, ³⁷“Yesu, Nasarete gokñâ gaap.” ³⁸Sâne nânngâmñâ den kâtikñâ sâmbâ sâip, “Yesu, gâ Dawidigât kiun, nâgât umgâ bâliñ oik.” ³⁹Yatâ sâi a kândom âiwe, ziñâ den hiriñsâm tâpapkât dukuwe. Oi zâkñâ den zo nânngâm tâtâlim den kâtikñâ den sâip, “Gâ Dawidigât kuinñâ, nâgât umgâ bâliñ oik.” ⁴⁰Sâi Yesuñâ nânngâm mâtâbân kinñâ sâip, “Zen nâgâren diim ganek.” Sâi sâne sen nâtâtikñâ zâkkâren gâi mâsikâm sâip, ⁴¹“Nâ dap otgibatkat sat?” Sâi sen nâtâtikñâ sâip, “Nâ sinnâ âlip upapkât nânngan.” ⁴²Sâi Yesuñâ itâ dukuip, “Sinjâ mânânngârik. Nânngâm pâlâtân kwatnigat, zorat âlipkâ uat.” ⁴³Sâi zorenâk sinjâ egip. Oi Yesu molim âimñâ ekñâ Anutu mâpâseip. A ambân ziñâ zo ekñâ Anutu mâpâsiwe.

Sakaiogât den sinji.

19 ¹Yesu zâk Yeriko kamân bagim âim tâip. ²Kamân zoren a nâi ândeip, kutñâ Sakaio. Zâk kât mimiñ a zengât a sâtñâ. Oi sikum mot donjbep zemñangip. ³A zorân Yesu ikpamñâ okñangip. Oi zâk a pânkânok, gât ko a ambân mindune osetziñan kin Yesu ikpam kwagip. ⁴Yatâ op sârârâk kârâm âi a walâziñgâm Yesu ikpam wakum

nak kwâkñan zâi tâip. Yesu zâk mâtâp zorik gam âibam oip. ⁵Oi Yesu zâk nak zorat topñan âi siñâ pâi zari ekñâ itâ dukuip, “Sakaio, gâ kek gem ga. Nâ itârân gâgât mirin ga tâpat.” ⁶Sâi yatigâk gem gam umâlip opñâ Yesu diim mirânjan arip. ⁷Oi a zen zo ekñâ nânngâm bâliñ kwap sâwe, “Zâk wangât bâliñ mâme a zirat mirin zâi taap? Zâk mân orotñâ uap.” ⁸Oi Sakaioñâ kin Kembu itâ dukuip, “Kembu nânngâ. Kât sikumnâ kâsâpkum torenñâ a kanpitâ zingâbat. Oi a nâmbutñâ kât walâm betziñan mewan, zo yatik nânjâ hâuñâ mem zâi pam walâm zingâbat.” ⁹Sâi ko Yesuñâ arâpñâ itâ sâm dâzânngoip, “A zi Abaramgât kiunñâ. Zâk sot ambin murarânjâ, zen itârânj sumbemgât singi ue. ¹⁰A bonñâ nâ a tâmbetagoagonjan gâbâ kubikzingâbam gem gâwan. Kubikzinga sumbemgât singi upi.”

A kât zingâzingânjâgât den sumbuñâ.

(Mt 25:14-30)

¹¹Yesu sot arâpñâ, zen âim Yerusalem kamân goot goot utne a ambân Yesu moliwe, zinj itâ sâwe. “Anutu um topñan ândiândigât narâkñâ mâte uap.” ¹²Sâne zorat Yesuñâ den sumbuñâ itâ sâm dâzânngoip, “A patâ ñâiñâ hân kârebân âim kot patâ mem kamânân âburibat sâm ba arip. ¹³Âibam kore arâp bâzagât minduzingâm kât ekap kânok kânok zingip. Zingâm itâ dâzânngoip, ‘Zen kât ekap zi mem nep tuunetâ laj kâri gâbat.’ ¹⁴Dâzânngom ari kamân zorat mâirâpñâ, zen zâkkât âkonzingipkât kore a sânjongune âimñâ a kutâ patâgâren âim itâ dukuwe, ‘Mân kembu otningâbapkât nânngen.’ ¹⁵A patâ zo ari ko a kutâ zâk laj hân galem sâm pindi âbureip. Âburem gamñâ kore a kât zingip, zo gabi sâi mindum gawe. Ganetâ itâ mâsikâzingip, ‘Kât zingâwan, zo mem nepñâ tune dabutâ âsagiap?’ ¹⁶Sâi a ñâiñâ gamñâ sâip, ‘Patâ, kât ekap kânok nigin, zorânj târokwap bâzagât âsagiap.’ ¹⁷Sâi patânjâ itâ dukuip, ‘Gâ âlip uat. Gâ kore a âlipñâ, gât ko kamân bâzagât zengât galem a op ândiban.’ ¹⁸Yatâ sâi kore a ñâiñâ gam sâip, ‘Patâ, kât ekap nigin, zo mem nepñâ tuuga bâtnâmbut âsagiap.’ ¹⁹Sâi itâ dukuip, ‘Âlipñâ. Gâ kamân bâtnâmbut zengât galem a op ândiban.’ ²⁰Sâi kore a ñâiñâ gamñâ sâip. ‘Kât ekap nigin, zo hâmbânjâ kâpim pa ziap. ²¹Nâ gâgât topkâ itâ nânjan. Gâ a bâliñjâ. Gâ kut ñâi ñâi mân tuum a nâmbutñâ zinj tuune muyagei mimbatkât sâmat. Gâ gikak nep mân kârâm kâmitmat. Nâmbutñandâ tuune bon mimbatkât sâmat. Zorat gâgât kenjât op kâtkâ dânjâk pa taap.’ ²²Sâi patânjâ itâ sâm dukuip, ‘Kore a bâliñjâ gâ. Gikak den sat, zo mâburem dâgobâ. Gâ nâgât itâ nânngâmat. Nâ a bâliñjâ. Ninak kut ñâi ñâi mân muyagem meman. Oi ninak nep mân kârâm kâmitñâ nâmbutñandâ kârâm kâmitne bon oi nimbatkât sâman. ²³Gâ topnâ yatâ nânngâm kât giwan, zo kât a zingâna nepñâ tuune âburem ga târokwap membam.’ ²⁴Sâmñâ a kirâwe, zo itâ dâzânngoip, ‘Zen kât ekap pindâwan,

zo bekŋan mem bâzagât mem ândiap, zâk pindânek.’ 25 Oi ziŋâ sâwe, ‘Zâk bâzagât mem ândiap, zo ka.’ 26 Sâne sâip, ‘Nâ dâzâŋgua nâŋgânek. Ŋâi zâk kut ŋâi pinda mem ândei târokwâkŋaŋgâbat. Oi ŋâi zâk kut ŋâi pinda mân mem ândei, zo bekŋan mia yen ândibap. 27 Kâ kâsarâpnâ zi mân galemnâŋgobap sâwe, zo minziŋgâm gamŋâ mâtenanâk zâŋgom naŋgânek.”

Yesu zâk doŋgi kwâkŋan Yerusalem kamânân zarip.

(Mt 21:1-11 Mk 11:1-11 Yo 12:12-19)

28 Yesu zâk den sâm kwâkâm Yerusalem kamân zâibam zarip. Oi kândom otziŋgâm zarip. 29 Âimŋâ Oliwa bâkŋan âim Betepage sot Betania kamân mâte otziŋgip. Oi arâp zengâren gâbâ a zagât sâŋgonzâkom itâ sâip, 30 “Kamân nâmbutken, zoren arit. Âimŋâ doŋgi sigan tâgân saane kinzap, zo muyagibabot. Zo aŋâ kwâkŋan mân tâtatŋâ, zo uŋakŋâ. Oi zo olaŋ diim gâit. 31 Olaŋitâ a ŋâiŋâ wangât miabot sâi itâ dukubabot, ‘Kembuniŋaŋgâren nep muyagei zirat sap.” 32 Sâi azatŋâ zet sâip dâp âi muyâgiwet. 33 Doŋgi olaŋ kiritâ mâirâpŋandâ mâsikâzikâwe, “Wangât olaŋsâbot?” 34 Sâne zikŋâ sâwet, “Kembuŋâ nep muyagei zirat sap.” 35 Yatâ sâm Yesugâren diim aritâ hâmbâziŋ doŋgi kwâkan pamŋâ Yesu aline doŋgi kwâkŋan zâi tâip. 36 Zâim ari hâmbâziŋ mâtâbân lãngat âiwe. 37 Oliwa bâkŋan gâbâ giari a ambân kâmut gakâŋâ, zen kulem top top tuugi igâwe, zorat sâtâre op kep mem Anutu sâm âlip kwâkŋaŋgâwe. 38 Oi itâ sâwe, “Oe, a kutâniŋâ zâk Kembugât sâtkât gaap. Zâk sâm âlip kwâkŋaŋgâm sânâ. Oe, u sumbemân Anutu sâm âlip kwâkŋaŋgânat. Sumbemân lumbenâ zimbap.” 39 Sâm âine Parisaio a nâmbutŋandâ a osetziŋan kin itâ dukuwe, “Patâ, arâpkâ sâna birânek.” 40 Sâne sâip, “Nâ dâzâŋgua nâŋgânek. Zen hiriŋsâne sâi ko kât ziŋ den sâm mâpâsenibe.”

Yesuŋâ Yerusalem kamângât iseip.

41 Yesu zâk âimŋâ Yerusalem kamân mâteyâk ek kin umbâla op iseip. 42 Isemŋâ Yerusalem mâirâp zengât itâ sâip, “Lumbenâ ândim sâi ek nâŋgâbe? Sinziŋ bâpsâsâŋ, gât ko mân ek nâŋge. 43 Gâtâm narâk ŋâin kâsaziŋâ gamŋâ kamânziŋ dooŋgum ândine kwakpi. 44 Mirâ kamânziŋ kom kindiŋkândaŋ tuum ziŋâ sot murarâpziŋâ zâŋgom mem ŋâi ŋâi otziŋgâne mirâ kamân kwamen zimbap. Wangât, Kembuziŋâ nâ zengâren ga mân nek nâŋgâwe, zorat kut ŋâi ŋâi zo muyageziŋgâbat.”

Yesuŋâ tirik namâ hâlâlû sâip.

(Mt 21:12-17 Mk 11:15-19 Yo 2:13-22)

45 Den zo sâm naŋgâm tirik namin zarip. Zari kut ŋâi ŋâi aŋgâgwaŋgâ op kine itâ sâm moliziŋgip, 46 “Namâ zirat Kembugât den kulem ŋâi ziap, ‘Namânâ zi ninau namâ upap.’

Ka zen ko utnetâ kâmbu a zengât kât ki yatâ uap.” ⁴⁷Sirâmñâ sirâmñâ Yesuñâ tirik namin zâim den singi âlip dâzângom ândeip. Oi tirik namâ gâlem a sot patârâpziñâ, zen kune buñ upapkât den sâm kâtâñ urâwe. ⁴⁸Yatâ sâne a ambân yenñâ, zen aksik Yesugât diñâ nângâne imbanñâ opmâip, zorat patârâpziñâ zengâren kwagâwe.

Yesu sot a sâtñâ, zen den âraguwe.

(Mt 21:23-27 Mk 11:27-33)

20 ¹Narâk nâin Yesuñâ tirik namin a den singi âlip dâzângom kiri tirik namâ galem a patâ sot Kembugât gurumin a sot galem a, zen itâ dukuwe, ²“Gâ dâtnângo. Njâigât sâtâkât kut nâi nâi zo opmat? Njâiñâ yatâ upan sâm gigipkât opmat?” ³Sâne Yesuñâ dâzângoip, “Nângoot den nâi mâsikâziñga dâtnonek. ⁴Yohane too sangon nep tuugip, zo nâigât sâtâkât tuugip? Anutugât sâtâkât mo agât sâtâkât?” ⁵Yatâ sâi zen ziiñak itâ âraguwe, “Nen Anutugât sâtâkât tuugip sâindâ sâbap, ‘Zen wangât diñâ mân luwe?’ ⁶Mo agât sâtâkât tuugip sâindâ a ziñâ kâtñâ nângobi. Zen Yohanegât nângâne propete bonñâ opmâip, zorat.” ⁷Zorat opñâ Yesu itâ dukuwe, “Nen Yohanegât topñâ mân nângen.” ⁸Sâne itâ dâzângoip, “Zo sâne sâi ko nângoot nâigât sâtâkât opman, zo dâzângobam. Ka zen mân se, zorat mân dâzângobat.”

Waiñ nep galem a bâliñâ.

(Mt 21:33-46 Mk 12:1-12)

⁹Yesuñâ a ambân den sumbuñâ nâi itâ sâm dâzângoip, “A nâiñâ waiñ tâk nep kârâm kâmirip. Kâmitñâ galem a zâmban hân kârebân âi ândeip. ¹⁰Oi bonñâ mimiñ narâkñâ mâte oi kore a nâi bonñâ nâmbut mimbapkât sângongui arip. Âi taki galem a ziñâ kom molinetâ bet bâsañ gâip. ¹¹Âburei mariñandâ dum kore a nâi sângongui arip. Sângongui ari yatigâk kom moline bet bâsañ âbureip. ¹²Oi mariñandâ dum kore a nâi sângongui arip. Ari yatigâk kom eksâne âbureip. ¹³Yatâ utnetâ waiñ kâlam mariñandâ sâip, ‘Zi dap upat?’ Mariñangât nannâ nâi ândeip, zo zikñâ nannâ kânok. Oi umñâ zâkkâren kinmâip. Mariñandâ itâ sâip, ‘Nâ itâ upat. Nâ nannâ zi sângongua ari ek âlip hurat kwâkñangâbi.’ ¹⁴Oi galem a zen nannâ ekñâ âragwârâgu op sâwe, ‘Zâkñâ zi gâtâm kâlam mariñâ upap, zorat ko koindâ kâlam zi nengât singi upap.’ ¹⁵Yatâ sâmñâ mem kâbakñem âi kune moip. Yatâ utne kâlam mariñâ zâk dap yatâ otziñgâbap? ¹⁶Nânge. Zâkñâ ga galem a zângoi mune kâlamñan galem a uñakñâ zâmbanbap.” Yesuñâ yatâ sâi a ambân zen nângâm itâ sâwe, “Opoñ, zo nengâren zo yatâ mân âsagibap.”

¹⁷Sâne Yesuñâ ziñgitñâ sâip, “Kembugât ekabân den kulem nâi itâ ziap, zo topñâ dapkât?

‘Mirâ tuutuun a, zen kunkun nâi ekñâ âkon op birâwe. Kambuñâ kunkun zorânâ mem namin kwânângip. ¹⁸A nâi zâk kunkun zorânâ

komņâ sâkņâ tâmbetkubap. Oi kunkun zorâņ a ņâi kwâkņan kumbap, zo ko kom kwândâlibap.”

¹⁹Yatâ sâi Kembangât gurumin den zorat galem a sot tirik namâ galem a patâ, zen sirâm zorenâk gâsunam urâwe. Oi a ambân zengât kengât op birâwe. Zen itâ nâņgâwe, “Yesuņâ den sumbuņâ sâip, zo nengât op sâip.”

²⁰A patâ, zen Yesu gâsum kumbigât a sâņgonzâņgone tik ek molim ândiwe. A zo ziņâ târârak holi yatâ ândim Yesu denņâ sâkņanâk sâm diim a kutâgâren âi pânam urâwe. ²¹Den sâm mâsikâ okņangâm sâwe, “Patâ, nen gâgât topkâ nâņgâmen. Gâ den târârak dâtnâņgomat. Oi patâ walâziņgâm den mân sâmat. Oi Anutugât mâtâp ziap, zo bonņanâk sâm kusikņan pâmat. ²²Zorat sâna nâņgânâ. Roma a kutâ patâ Sisa kât pindânat, zo orotņâ mo mân orotņâ?” ²³Sâne Yesuņâ sarâziņangât topņâ nâņgâm sâip, ²⁴“Zen kât ņâi mem tirâpnone ikpâ. Zoren ņâigât holi tobat ziap?” Sâi ziņâ sâwe, “Roma a kutâ Sisagât holi tobat.” ²⁵Yatâ sâne dâzâņgom sâip, “Sisagât siņgi, zo Sisa pindâbi. Anutugât siņgi, zo Anutu pindâbi.” ²⁶Yatâ sâi zen diņâ zo saanam a ambân mâteziņan kwagâwe. Zorat den hâuņâ mân sâm diņâ mâpâsiwe.

Mom zaatzaatņangât Yesu mâsikâwe.

(Mt 22:23-33 Mk 12:18-27)

²⁷Zen âine Sadukaio a nâmbutņâ zen Yesugâren gawe. A zo ziņâ momņâ zaatzaat, zo mân ziap sâmarâwe. ²⁸A zo ziņ gam Yesu itâ sâm mâsikâwe, “Patâ, Mose zâk den itâ sâm kulemgui, ‘A ņâiņâ ambân memņâ katepņâ mân âsagei ândim moi munņandâ malâ zo mei âtâņangât siņgi katep muyagibap.’ ²⁹Oi zorat sâindâ nâņgâ. Âtâ mun nâmburân zagât ândiwe. Oi âtâziņ ambân mem kiun buņ ândim moip. ³⁰Moi munņandâ malâ zo mem yatik kiun buņ ândim moip. ³¹Moi munņâ ņâiņâ yatik malâ zo meip. Yatik yatik âtâ mun nâmburân zagât, zen ambân kânok zo mem kiurâpziņ buņ mom nâņgâwe. ³²Munetâ bet ambân malâziņ zo moip. ³³Oi a nâmburân zagât zen ambân kânok zo miwegât mumuņan gâbâ zaatzaat narâkņan ambân zo ņâigât ambân upap?”

³⁴Sâne Yesuņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Hanân zi a ambân miyangâme. ³⁵Narâk patin ko Anutuņâ nâņgâziņgi dâp oi ândiândi kâtikkât zaatpi, a ambân zen dum mân miangâbi. ³⁶Zen mumuņan gâbâ zaatņâ dum mân mumbi. Zen Anutugât nan bârarâp op Anutugât sumbem arâp yatâ op ândibi. ³⁷Mumuņan gâbâ zaatpi, zo Moseņâ kârâp nak topņan âsagei egibân den zo sâm muyageip. Zâk Kembangât den itâ sâm kulemgui, ‘Zâk Abaram sot Isaka sot Yakobo zengât Anutu.’ Nâ zorat sa nâņgânek. ³⁸Anutu zâk mom buņ urâwe, zengât Anutu buņâ. Zâk wâgân ândie, zengât Anutu. Anutuņâ zengât nâņgi aksik patâ wâgân ândie.”

³⁹Yesu zâk yatâ sâm dâzâņgoi Kembangât gurumin den zorat galem a nâmbutņandâ sâwe, “Patâ gâ den sâna âlip uap.” ⁴⁰Yatâ sâi ko narâk zoren gâbâ zen dum mâsikânam kengât op birâwe.

Yesu zikņak Kristogât māsikâziņgip.

(Mt 22:41-46 Mk 12:35-37)

⁴¹Yesuņâ itâ sâam māsikâziņgip, “Kristo, zâk Dawidigât kiun sâame, zo dapkât? ⁴²Dawidi zikņak Psalm ekabân den ņai itâ sâam kulemgui, ‘Kembu zâk nâgât kembu itâ sâam dukui. ⁴³“Nâgât âsannâ bongen tâtna kâsarâpkâ minduziņga kiņgaņgât kombâņ upi.”’ ⁴⁴Dawidiņâ Kristogât kembunâ sâip, zorâņ dap op kiunņâ uap?”

Kembugât gurumin a, zeņgât den girem sâip.

⁴⁵Oi a ambân mâteziņan arâņņâ itâ sâam dâzâņgoip, “Kembugât gurumin a yatâ mân ândibi. ⁴⁶Zen hâmbâ kârep mem ândine a ziņ sombemân muyageziņgâm sâam âlip kwatziņgâbigât umziņ kinmap. Oi mâpâmâpâse namin sot nalem niniņ namin a sâtņâ tâtarân tâtnat sâame. ⁴⁷A yatâ zorâņ ambân malâ zeņgât mirâ kut ņai ņai laņ mime. Oi a ambân mâteziņan ninâu kârep sâam tosaziņ kwârakume. A zo zen gâtâm tosaziņgât hâuņâ yambâtņâ mimbî.”

Ambân malâ ņaiņâ kâtņâ tirik namin pâip.

(Mk 12:41-44)

21 ¹Yesuņâ siņâ pâi ari egi sikum a ziņâ Kembugât siņgi kât pane giari egip. ²Oi ambân malâ kanpitâ ņai, zorâņ gam kât kuriņâ zagât pai giari egip. ³Yatâ oi Yesuņâ ekņâ sâip, “Nâ perâkņak dâzâņgobâ. Ambân malâ kanpitâ, zâk kât paap, zorâņâ walâziņgap. ⁴Sikum a zen mamņâ âmbi zei ko nâmbutņik pe. Oi ambân kanpitâ, zâk kâtņâ pam naņgâm yenâk ândiap.”

Wesâk muyagibap.

(Mt 24:1-14 Mk 13:1-13)

⁵A nâmbutņâ zen tirik namâgât den itâ sâawe, “Kât neuleņoot âlipņâ tuune hikpârâkņoot kirip.” Zo ek sâam kine Yesuņâ dâzâņgoip. ⁶“Narâk ņain kâsaziņâ gam namâ neuleņoot zi kândaņne giligâlâksâm buņ op naņgâbap.”

⁷Oi ziņâ sâawe, “Patâ, sat, zo narâk ikâ zoren muyagibap? Narâk zo mâte oi wesâk dap dap yatâ muyagibap?” ⁸Sâne Yesuņâ itâ sâip, “Um gulip kwatziņgâbegât gasâziņ kârâm ândibi. A doņbepņâ gam itâ sâbi, ‘Nâ Kristo. Bâliņan gâbâ mâkâziņgâbapkât sâsâņ, zo nâ.’ Nâmbutņâ itâ sâbi, ‘Narâkņâ mârurum mâte uap.’ Yatâ sâne a yatâ zo zeņgât den nâņgâne bonņâ buņ upap. ⁹Oi kâmbamgât den siņgi nâņgâm mân keņgât upi. Kut ņai ņai yatâ zo âsagibapkât sâsâņ. Oi yatâ muyagem zei narâk kek mân âkâbap.”

¹⁰Yatâ sâam sâip, “Hânņâ hânņâ, kâmutņâ kâmutņâ, zen kâsa op zimbi. ¹¹Wâriņ patâ mimbap. Pu sot mâsek patâ muyageziņgâbap. Oi sumbemân wesâk imbâņâ muyagibap.”

Den siŋgi âlipkât kâmbam muyagibap.

¹²“Yatâ mân âsagei zen gâsuziŋgâm zâŋgom moliziŋgâbi. Oi gâsâzâŋgom mâpâmâpâse namin sot tâk namin zâmbânbi. Oi a kutâ sot a galem, zeŋgâren diiziŋgâm âibi. Zo nâgât kot mem ândiegât yatâ otziŋgâbi. ¹³Oi narâk zoren nâgât topnâ, zo sapsun ziŋgâbi. ¹⁴A zeŋgât mâteziŋan kin den dap sânat sâm mân nâŋgâm kwâkâ upi. ¹⁵Ninak den nâŋgânâŋgâ âlipŋâ ziŋga kâsarâpziŋâ zen dinziŋâ nâŋgâmŋâ mân kumbi.

¹⁶Oi zorik buŋâ. Ibâ mam, âtâ mun, torerâp sot bukurâpziŋâ, ziŋâ sâne gâsuziŋgâm zâŋgobi. Oi zeŋgâren gâbâ a nâmbutŋâ mumbi. ¹⁷A doŋbep zen kutsiŋginaŋgât opŋâ um kâlak otziŋgâbi. ¹⁸Yatâ otziŋgâne nâŋâ galem otziŋga kâukziŋ sâmot ŋâi mân buŋ upap. ¹⁹Zen kâtigem âim ândiândiziŋ muyagibi.”

Yerusalemgât den.

(Mt 24:15-21 Mk 13:14-19)

²⁰Kâsarâpziŋ zen gam Yerusalem kamân haamgune sâbi, ‘Kamâniŋ patâ kândaŋne kwamen zimbapkât narâkŋâ mâte uap.’ ²¹Oi Yudaia hânân ândibiŋâ zen sârârâk kârâm ba barâ kâtikŋan âibi. A ambân Yerusalem kamânân ândibiŋâ yatigâk sârârâk kârâm âibi. A ambân kamân âkŋan ândibiŋâ Yerusalem kamânân mân zâibi. ²²Narâk zoren tosaziŋâ hâuŋâ mâkâbapkât narâk muyagibap. Oi Kembugât den ekabân ziap, zo bonŋâ muyagibap.

²³Yei, ambân kâmborâ sot katep namân gokŋâ, zen dap upi? A kâmut zi zeŋgâren tosagât hâuŋâ Kembuŋâ sâknam patâ ziŋgâbap. ²⁴Oi kâsa ziŋâ a ambân nâmbutŋâ kâmbamŋâ zâŋgom nâmbutŋâ diiziŋgâm hân toren toren âine zeŋgât kore a ambân op ândibi. Oi hân ŋâin gâbâ um kâtik, ziŋ gam Yerusalem kamân kiom patâ tuum ândine narâkziŋ âkâbap.”

Narâk patâgât den.

(Mt 24:29-35 Mk 13:24-32)

²⁵“Bet mirâsiŋ sot kâin sâŋgelak sen pupŋâ muyagibap. Muyagei a ambân kâmutŋâ kâmutŋâ, zen kwakmak upi. Oi saru âbâŋgum kwatmit patâ muyagei nâŋgâne kwakmak oi keŋgât upi. ²⁶Oi Anutuŋâ sumbem mâŋgei olayaŋgâm imbaŋâ buŋ upap. Oi a ambân, ziŋ kut ŋâi ŋâi muyagibap, zorat nâŋgâm kwâkâmŋâ keŋgât opŋâ munam op kinbi. ²⁷Oi a bonŋâ nâ unumunum kwâkŋan imbaŋâ âsakŋânoot ga nikpi. ²⁸Kut ŋâi ŋâi zo âsagei kâkpam ekŋâ itâ sâbi, ‘Gâsuniŋgâbapkât narâk mâte uap.’”

²⁹Yesuŋâ yatâ sâm den sumbuŋâ ŋâi itâ târokwap dâzâŋgoip, ³⁰“Zen dâgap nak ekŋâ topŋâ itâ sâme, ‘Illum burutuksâi maa narâk upâmap.’ ³¹Yatik kut ŋâi ŋâi san, zo muyagei ekŋâ sâbi, ‘Anutu um topŋan ândiândiŋ, zorat narâk mâte uap.’

³²Nâ perâkŋjak dâzâŋgobâ. A kâmut zi ândie, zen mân mune kut ŋâi ŋâi san, zo muyagibap. ³³Hân sot sumbem buŋ upabot. Nâgât den zo ko mân buŋ upap.”

Um wâgân ândibi.

(Mt 23:42-44 Mk 13:33-37)

³⁴“Sii nalem nem kut ŋâi ŋâi yenŋaŋgât nâŋgâm ândine um nâŋgânâŋgâziŋ buŋ oi narâk patâgât mân naŋgâm ândine muyagei pârâkpam lâu taktak upegât gasâziŋ kârâm ândibi. ³⁵Narâk patâ zo hân dâp a aksik dâpziŋ oi muyagibap. ³⁶Zorat zen um wâgân ândim ninâu sâm ândine Kembuŋâ imbâŋâ ziŋgi kut ŋâi ŋâi âsagibapkât sâsâŋâ, zo âsagei ândine a bonŋâ nâ takâm ga mâtenan kâtigem kinbi.” Yatâ sâm dâzâŋgoip.

³⁷Yesu zâk sirâmân tirik namin den siŋgi âlip dâzâŋgom ândeip. Oi mirâ ŋâtiksâi birâziŋgâm Oliwa bâkŋan zâi zemâip. ³⁸Mirâ haŋsâi a ambân aksik zâkkât den nâŋgânâm tirik namin zâiwe.

Yudaŋâ Yesu tirâpzâŋgobapkât sâip.

(Mt 26:1-5, 14-16 Mk 14:1-2, 10-11 Yo 11:45-53)

22 ¹Yuda zengât kendon patâ kutŋâ Pasowa, narâkŋâ mâte oip. ²Tirik nama galem a patâ sot Kembangât gurumin den zorat galem a, zen a ambân zengât keŋgât op, dap op Yesu koindâ mumbap sâm mâtâp kâruwe.

³Yatâ op ândine Sataŋŋâ Yesugât a ŋâi kutŋâ Yuda, Karioto kamânân gokŋâ, zâkkât umŋan giarip. ⁴Giari tirik namâ galem a patâ sot kâwâli a zengât galem a patâ zengâren âim tirâpzâŋgoi gâsubigât dâzâŋgoip. ⁵Oi zen nâŋgâm umziŋ âlip oi sâŋgânŋâ kât pindâbigât sâwe. ⁶Sâne dinziŋâ lum sâm kâtigem Yesu tigâk tirâpzâŋgobam ek kârum ândeip.

Yesu sot arâpŋâ, zen kendon patâgât nalem niwe.

(Mt 26:17-25 Mk 14:12-21 Yo 13:21-30)

⁷Kendonân nalem niniŋâ narâk oip. Narâk zoren râma gwamŋâ kom gaam omarâwe. ⁸Oi Yesuŋâ Petero sot Yohane itâ sâm sâŋgonzâkoip, “Zet âim Pasowa kendongât nalem om kâtâŋ tuubabot.” ⁹Sâi zikŋâ itâ sâm mâsikâwet, “Mirâ ikâ zoren undat?” ¹⁰Sâitâ itâ sâm dâzâkoip, “Nâŋgit. Zet kamânân zâim a ŋâi egitâ too âmaŋoot muyagem mem mirin zari molim zâibabot. ¹¹Zâim mirâ mariŋâ itâ dukubabot, ‘Patâŋâ gâgât itâ sap, “Mirâ umŋâ ikâ zoren nâ sot arâpŋâ Pasowa nalem ninat?”’ ¹²Sâitâ zâkŋâ mirâ umŋâ patâ ŋâi kian tâtatŋâ kubikkubikŋâ, zo tirâpzâkoi zoren nalem om kâtâŋ tuubabot.” ¹³Zet âim Yesuŋâ sâip dâp muyagiwet. Oi zoren Pasowa nalem om kâtâŋ tuuwet.

Pasowa nalem nem waiŋ too ziŋgi niwe.

(Mt 26:26-30 Mk 14:22-26 Yo 13:21-26 1 Kor 11:23-26)

¹⁴Nalem niniŋ narâkŋâ oi ko Yesu sot arâpŋâ zen nalem ninam zâiwe. ¹⁵Zâine Yesuŋâ itâ sâip, “Sâknâm narâk mâte oi nalem zi zen

sot nimbatkât otnigap. ¹⁶Nâ sa nângânek. Pasowa nalem dum mân nem ândia Anutu um topņan zorat bonņâ, zo âsagibap.”

¹⁷Yatâ sâmņâ waiņ hâkop mem sâiwap sâm itâ sâip, “Zi mem nem aņgânek. ¹⁸Nâ dâzâņgobâ. Waiņ too dum mân nem ândia Anutugât um topņan ândiândiņ, zo muyagibap.” ¹⁹Den yatâ sâmņâ nalem ŋâi memņâ sâiwap sâm mamuņ itâ sâm ziņgip, “Zi sunumnâ. Zo zeņgât siņgi san. Nâgât nâņgâm itâ nem ândibi.” ²⁰Nalem nine waiņ too hâkop mem ziņgâm sâip, “Hâkop ziren târotâroniņ irakņaņgât gilâmnâ taap. Gilâmnâ zo, zeņgât op hânân gibap.

²¹Oi nângânek. A kâsarâpnâ zeņgât berân nâbanbap, zâkņâ nâ sot tâtarân nalem ârândân mem nem tet. ²²A bonņâ, nâ mâtâp sâm niniņ, zorik âibat. Ka a ŋâi tirâpżâņgoi gâsunibi, yei, zâk hâuņâ yâmbâtņâ mimbap.” ²³Yatâ sâi arâņņâ zen kâmutziņan gâbâ ŋâiņâ yatâ upap sâm mâsikâyaņgâwe.

Arâp zen den sârek âraguwe.

(Mt 20:25-28 Mk 10:42-45)

²⁴Yesu arâņņâ, zen osetniņan gâbâ ŋâiņâ patâniņâ upap sâm den sârek âraguwe. ²⁵Utne Yesuņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Hân a kutâ, zen kore a gâsâzâņgome. A zâizâiņ, zen a yenņandâ sâm âlip kwatziņgâme. ²⁶Ka zeņgâren yatâ mân âsagibap. Zeņgâren a patâņâ mâikkât holi yatâ upap. Oi a sâtņandâ kore a yatâ op ândibap.

²⁷Zen sânek. Ikâ zorâņ zâizâiņâ? Nalem yen tap niniņâ, zorâņ zâizâiņ mo nalem uuņâ, zorâņ zâizâiņ? Yen tap nimbap, zo zâizâiņâ nâņgâme. Nâņâ ko zeņgât oserân kore a yatâ op ândian. ²⁸Nâ hânân sâknam nâņgâm ândia nâ sot tap ek ândie. ²⁹Oi Ibânandâ imbaņâ nigî a ambân zeņgât patâziņ op ândibat. Zen zo yatik a ambân zeņgât a sâtņâ op ândibigât sâm ziņgan. ³⁰Zorat nâņâ sa zen nâ sot nalem nem sâtâre op a kembu tâtarân tap Isirae a kâmut kiin zâgât, zeņgât den sâm kwâkâbi.”

Yesuņâ Petero girem den dukuip.

(Mt 26:31-35 Mk 14:27-31 Yo 13:36-38)

³¹Yesuņâ itâ sâip, “Simon, Simon, a zen kopi mândâlem kubikņâ sâkņâ birâme, zo yatik gâ Satâņgât bikņan zâibangât sap. ³²Oi nâņâ ko nâņgâm pâlâtâņgâ lorem buņ opapkât ninâu san, gât ko âburemņâ bukurâpkâ tânzâņgoban.”

³³Sâi Peteroņâ itâ dukuip, “Kembu gâ tâk namin mo gone mumban, zo âlip nâ yatik otnibi.” ³⁴Oi Yesuņâ sâip, “Petero, nâ dâgoga nâņgâ. Kurukņâ diņ mân sâi sâp karâmbut kwâimbâniban.”

³⁵Yatâ sâm sâip, “Nâņâ sâņgonzâņgua kât sot irâ, ki pâke buņ âim zorat kâruwe?” Oi ziņâ sâwe, “Yatâ buņâ.” ³⁶Sâne itâ târokwap dâzâņgoip, “Narâk ziren ko a ŋâi zâk kât zemņaņgap oi mem âibat.

Ŋâi zâk irâ kat zemŋaŋgap oi gorem âibap. Ŋâi zâk kâmbamgât sâu patâ buŋ oi hâmbâŋâ kwâkâm ziŋgi sâu ŋâi pindâne mem âibap. ³⁷Nâ sa nâŋgânek. Propete ziŋ nâgât den kânŋan itâ kulemguwe, ‘Zâk bâliŋ mâme a zeŋgât oserân pam itâ sâwe, ‘A zi, zen bâliŋ mâme a.’ Den zo bon upap. Oi nâgât den sâsâŋ, zo aksik patâ bon op naŋgâbapkât narâk mâte uap.” ³⁸Sâi arâŋŋâ ziŋâ dukuwe, “Kembu eknan. Kâmbamgât sâu patâ zagât mien.” Sâne sâip, “Âlipŋâ.”

Gezemane kâlamân âiwe.

(Mt 26:36-46 Mk 14:32-42)

³⁹Yesu zâk ŋâtik dâp opmâip, yatâ op Oliwa bâkŋan zari arâŋŋâ zen molim âiwe. ⁴⁰Zoren takâm Yesuŋâ arâŋŋâ itâ dâzâŋgoip, “Zen mâsimâsikâyân loribegât ninâu sânek.” ⁴¹Yatâ sâm kât lum pâindâ âimap, yatâ âim simin liim kwap itâ sâm ninâu sâip, ⁴²“Ibânâ, nâŋgânim sâknam kâmut zi betnan mena buŋ oik. Oi nâgât den buŋâ, gâgât den, zo kâtigibap.”

⁴³Yatâ sâi sumbemân gâbâ sumbem a ŋâiŋâ gem gam imbanâ pindâm mem kâtikŋan kwâkŋaŋgip. ⁴⁴Umŋan sâknam doŋbep patâ oi kâtigem ninâu sâip. Oi obakoi, obak zorâŋ hânân gei gilâm yatâ oip.

⁴⁵Ninâu sâmŋâ zaatŋâ arâŋŋâ zeŋgâren âim ziŋgrip. Zen umbâlâŋâ mem lotŋan kwatziŋgi uman ziwe. ⁴⁶Zine Yesuŋâ ziŋgit sâip, “Zen wangât uman zie? Zen mâsimâsikâyân loribegât zaatŋâ ninâu sânek.”

Yesu gâsuwe.

(Mt 26:47-56 Mk 14:43-50 Yo 18:3-12)

⁴⁷Yatâ sâm kiri a kâmut patâ gawe. Oi arâŋŋâ zeŋgât bukuziŋâ, kutŋâ Yuda, zâkŋâ kâdom otziŋgi Yesugâren gawe. Yuda zâk lum mâŋganbapkât Yesugâren gâip. ⁴⁸Gâi Yesuŋâ itâ sâm dukui, “Yuda, Gâ wangât a bonŋâ nâ lum mâŋganim sâna gâsuninam ue?”

⁴⁹Oi Yesugât a gakâŋâ, zen kut ŋâi ŋâi muyagibâ sâi ekŋâ sâwe, “Kembu sâna nâŋgâm nen zâŋgonâ?” ⁵⁰Yatâ sâmŋâ zeŋgâren gâbâ ŋâiŋâ tirik namâ galem a patâgât kore a ŋâi kindapŋâ kârâm kwâkip. ⁵¹Oi Yesu zo ekŋâ sâip, “Zen birânek.” Yatâ sâm a zo kindapŋâ mem târokwaip.

⁵²Tirik nama galem a sot kâwâli a sot a kâukŋâ, zen gâsunam gane itâ sâm mâsikâziŋgip, “Zen nâgât dap nâŋge? Nâgât nâŋgâne kâmbam ku a oi liŋgip kâlâuziŋpoot mem ga gâsânoge?” ⁵³Nâ zorat sa nâŋgânek. Nâ sirâmŋâ sirâmŋâ tirik namin zen sot ândiman. Oi zoren mân gâsânowe. Ka zi zeŋgât narâk uap sot ŋâtâtik mariŋaŋgât narâk uap.”

Peteroŋâ Yesu kwâimbip.

(Mt 26:57-58, 69-75 Mk 14:53-54, 66-72 Yo 18:12-18, 25-27)

⁵⁴A ziŋ Yesu gâsum diim âim tirik namâ galem a patâgâren diim zâiwe. Oi zâkkât mirin Peteroŋâ bet moliziŋgâm arip. ⁵⁵Oi kâwali a zen

dâmân kâligen âim kêrâp om nângâm tatne Petero zâk bagim osetzijan tâip. ⁵⁶Tâi ko kore ambân nâinâ ga eknâ sâip, “A zi zâk sot ândimap.” ⁵⁷Sâi Peteronâ kwâimbâm sâip, “Ambân, nâ zâk mân ekman.” ⁵⁸Yatâ sâm mâik nâi tâi a nâinâ eknâ sâip, “Gâ zâkkât kâmurân goknâ.” Sâi Peteronâ sâip, “Gâ sat, zo nâ bujâ.”

⁵⁹Mâik nâi tâi a nâinâ ga eknâ sâm kâtigem sâip, “Perâkjak, a zi zâk sot ândimap. Zâk Galilaia goknâ.” ⁶⁰Sâi Peteronâ sâip, “A, gâ den sâna kwaksan.” Yatâ sâi narâk zorenâk kuruknâ diñ sâip. ⁶¹Oi Kembuñâ puriksâm Petero egi Petero zâk Kembuñâ den mârûm sâip zo nângip, “Kuruk diñ mân sâi sâp karâmbut kwâimbâniban.” ⁶²Den zo nângâm umñâ bâliñ oi âkjan âi girâp patâ iseip.

Yesu a patâgât mirin kut nâi nâi okngâgawe.

(Mt 26:59-68 Mk 14:53-65 Yo 18:19-24)

⁶³Yesu galem op kirâwe, zen Yesu den sâm siñan gem dukum kuwe. ⁶⁴Si sângân kwâtepkum komñâ itâ sâwe, “Gâ Propete ândiat oi ko a nâinâ gogap, zo kutnâ sâna nângânâ.” ⁶⁵Oi den bâliñâ nâmbutnâ dukuwe.

⁶⁶Yatâ op kine mirâ hañsâi a patâ sot tirik namâ galem a patâ sot Kembugât gurumin den zorat galem a, zen aksik mindum sâne Yesu diim zâine den itâ dukum sâwe, ⁶⁷“Dâtñango. Gâ Kristo ândiat oi ko sapsûm niñgâ.” Sâne itâ dâzângoip, “Nâ topnâ sâm muyagia sâi ko mân nângâbe. ⁶⁸Nâ mâsikâziñga sâi ko den torenñâ mân dâtñobe. ⁶⁹Lañ sa nângânek. Narâk zi a bonñâ nâ Anutu imbanñâ mariñâ, zâkkât âsan bongen tâpatkât narâk mâte uap.” ⁷⁰Sâi nângâm a aksik patâ itâ mâsikâm sâwe, “Gâ Anutugât nanñâ?” Sâne zâknâ sâip, “Zo se, zo.” ⁷¹Sâi itâ sâwe, “Wangât dum den nep tuunat? Zikñâ lâuñan gâbâ gâi nângen.”

Yesu Pilato sot Herode, zekâren diim âiwe.

(Mt 27:1-2, 11-14 Mk 15:1-5 Yo 18:28-38)

23 ¹Oi a zen aksik patâ zaat Yesu diim Pilatogâren âiwe. ²Zâkkât mâteñan kin itâ sâm siñan giwe, “A zirat topñâ itâ ziap. Zâk a doñbep um gulip kwatziñgâmap. Oi Roma a kutâ Sisagât kât mân pindâbigât dâzângoip. Oi zikngâgât itâ sâmap, ‘Nâ Kristo, a kembu.’”

³Sâne Pilatonâ Yesu mâsikâm sâip, “Topkangât dâtño. Gâ Yuda zeñgât a kutâ?” Sâi Yesuñâ sâip, “Sat, zo.” ⁴Sâi Pilatonâ tirik namâ galem a sot a gam kirâwe, zen itâ dâzângom sâip, “Nâ a zirat tosanñâ kêruan.” ⁵Oi zen kâtigem sâwe, “Zâk perâkak a ambân den mân orotñâ dâzângoï hânñiñâ dâp op lañ kêrip. Zâk Galilaia hânân topkwap op gam Yudaia hânân gam ziren yatik opmap.”

⁶Yatâ sânetâ Pilatonâ mâsikâziñgâm sâip, “Zo Galilaia goknâ?” ⁷Zâk ziñ yatâ sâne Pilatonâ nângâm Yesu zâk Herodegât nebân goknâ sâm sângongui Herodegâren diim âiwe. Herode zâk Yerusalem kamânân ândeip.

⁸Herode zâk Yesu ekŋâ umŋâ âlip oip. Herode zâk Yesugât siŋgi nâŋgâm ikpam op ândeip. Oi kut ŋâi tuugi ikpatkât nâŋgâm ândeip. ⁹Oi zâkŋâ Yesu den topŋâ topŋâ sâŋ mäsikip. Mäsiki ma hâuŋâ mân mâburem dukui. ¹⁰Oi tirik namâ galem a sot Kembugât gurumin den zorat galem a, zen kâtigem den sâŋ siŋan gem kirâwe. ¹¹Herode sot kâwali arâpŋâ, zen Yesu siŋan gem den gân okŋaŋgâwe. Oi Herodeŋâ sâi Yesu a kembugât hâmbâ ŋâi giŋaŋgâne giari âburem diim Pilatogâren âiwe. ¹²Oi sirâm zoren Herode sot Pilato, zet buku urâwet. Mârum ko kâsa kâsa op ândiwet.

¹³Pilatoŋâ tirik namâ galem a patâ sot a kâukŋâ sot a yenŋâ sâi gawe. ¹⁴Gane itâ sâŋ dâzâŋgoip, “Zen itâ sâŋ a zi nâgâren diim ge, ‘Zâk a umziŋan gemap.’ Oi nâŋâ zeŋgât mâtezian topŋaŋgât kârua buŋ uap. ¹⁵Herode zâk yatik mäsiki buŋ oi sâŋgongoi diim ge. Nâŋge. Tosaŋandâ mumbapkât siŋgi mân uap. ¹⁶Zorat sa kâwali a ziŋâ tâkŋâ lapitne olaŋbat.” ¹⁷Pilato zâk Yuda zeŋgât kendon dâp tâk namin tatne zeŋgâren gâbâ kânok kânok olaŋ ziŋgâmâip.

¹⁸Sâi a kâmut ziŋ den kâtik sâŋ sâwe, “Zâk buŋ oik. Baraba ko olaŋ niŋgâ.” ¹⁹Baraba zâk sot a nâmbutŋâ, zen a kutâgât âkonziŋgi kamân pâtin kâmbam kom a nâmbutŋâ zâŋgone mune tâk namin zâmbarâwe. ²⁰Oi Pilatoŋâ Yesu olaŋbamŋâ dâzâŋgoip. ²¹Dâzâŋgoi zen den yu kambâŋ sâŋ sâwe, “Poru nagân moik. Poru nagân moik.” ²²Sâne Pilatoŋâ kwâkâziŋgi sâp karâmbut oi sâip. “Wan tosaŋgât? Nâŋâ nâŋga tosaŋandâ mumbapkât siŋgi mân uapkât sandâ tâkŋak lapitŋâ birâne âibap.” ²³Sâi zen kâtigem den kâtik sâŋ ziwe, “Poru nagân moik.” Sâŋ gulipmalip utne Pilatoŋâ dinziŋâ lugip. ²⁴Den sâwe, zo bon upapkât Pilatoŋâ sâŋ kwâkip. ²⁵Oi dinziŋâ lum kâmbam ku a tâk namin tâip, a zo olaŋ ziŋgip. Ka Yesu ko mumbapkât sâŋ kwâkâm kâwali a zeŋgât bitziŋan pâip.

Yesu poru nagân kune moip.

(Mt 27:32-56 Mk 15:21-41 Yo 19:17-37)

²⁶Yesu diim mâtâbân âim a ŋâi muyagiwe, kutŋâ Simoŋ, Kirene hânân gokŋâ. Zâk nebân gâbâ gâi gâsumŋâ Yesugât poru nak kwambenjan pane lum Yesugât kândâtjan arip.

²⁷A ambân doŋbep patâ molim âiwe. Ambân nâmbutŋâ, zen umbâlâ op isem weŋâ molim âiwe. ²⁸Yatâ utne Yesuŋâ puriksâm itâ sâŋ dâzâŋgoip, “Yerusalem ambân, zen nâgât mân isenek. Ziiŋâ sot murarâpziŋâ, zeŋgât isenek.

²⁹Nâŋgânek. Gâtâm, narâk ŋâin itâ sâbi, ‘Ambân zen kâpin ândiwe sot ambân murarâpziŋ buŋ sot ambân sigan, zeŋgât nâŋgindâ âlip upap.’ ³⁰Narâk zoren bakŋâ zeŋgât itâ sâbi, ‘Zen âbâŋgum ge kwâratnâŋgonek.’ Oi bakŋâ mâik zo yatik, ‘Ge kwâratnâŋgonek.’ ³¹Kut ŋâi itâ zo nak wâgân okŋaŋge. Nak aronŋâ, zo dap okŋaŋgâbi?”

³²Oi bâliņ mâme a zagât diizikâm zâk sot zâkonam âiwe. ³³Oi âimņâ hân nâi kutņâ kâuk siņit, zoren takâm Yesu poru nagân kuwe. Kâmbam ku a zagât, zo ârândân zâkowe. Yesu zâk tânâmņan, bâliņ mâme a zet toren toren kwânânġâziņġâwe. ³⁴Utne Yesuņâ ninâu itâ sâip, “Ibânâ, a zi ziņâ kut nâi nâi ue, zi topņâ mân nânġegât tosâziņ birâ.” Sâi kâwali a zen hâmbânġâġât opņâ wenzu pâne âsageip dâp miwe. ³⁵A dorņep patâ, zen Yesu ek kirâwe. Oi patâziņâ ko mem ge kwâkwat den dukum siņan gem kirâwe. Itâ sâwe, “A nâmbutņâ tâmbetagonam utne tânzânġoip. Zikņâġât ko kwaksap. Zâk Anutugât Kristo sot Anutuņâ ġâsum sâlâpkuip oi ko gem ġâik.” ³⁶Kâwali a zen yatigâk dukuwe. Zen winiga too kâlakņâ pindâm sâwe, ³⁷“Ġâ Yuda zengât a kuta op ândiat oi ko poru nâġân ġâbâ âkâm ge.” ³⁸Yesugât poru nagân den nâi itâ kulemguwe, “Zi Yuda zengât a kutâ.”

³⁹Bâliņ mâme a nâi poru nagân kin betziņan mem Yesu dukum sâip, “Ġâ yatâ zo Kristo? Ġikâ sâkkâ mâkâna gei nekât sâknikņâ mâkâ.” ⁴⁰Yatâ sâi bâliņ mâme a nebutņandâ dukum sâip, “Net kâmbamġât siņi ârândân uenņâ Anutugât keņġât mân op sat? ⁴¹Net tosanikņâġât dâp otnike. Ka a zi ko bâliņâ mân oip.” ⁴²Yatâ sâmņâ Yesu dukui, “Yesu, ġâ kembu imbaņâġoot ândim, ġâ nâġât nânġâban.” ⁴³Sâi Yesuņâ itâ sâm dukui, “Nâ perâkņak sa nânġâ. Itârân ġâ nâ sot sumbem kamân âlipņan, Paradisi, zoren ândiban.”

⁴⁴Oi mirâ bâkņan oi mirâ sumunkom zei nâtâtik muyagem hân dâp oi mirâ oi âkip. ⁴⁵Oi tirik namin sâņgum patâ nâi kirip, zo tânâmņan oloņ ġei kwâkip.

⁴⁶Oi Yesu den kâtik den sâm sâip, “Ibânâ, bikan um dâpnâ paan.” Yatâ sâm moip.

⁴⁷Oi kâwali a galem, zo ek nânġâm Anutu sâm âlip kwâkņâġâm sâip, “A zi perâkņak tosaņâ buņâ. Hâlâlû a.”

⁴⁸A ambân zo mindum kirâwe, zen ekņâ umbâla opņâ âiwe.

⁴⁹Yesu zikņâ a ambârâp sot Galilaia hânân ġâbâ ambân molim ġâwe, zen âkņan kin igâwe.

Yesu hanguwe.

(Mt 27:57-61 Mk 15:42-47 Yo 19:38-42)

⁵⁰A nâi ândeip, kutņâ Yosepe. Kamânġâ Yudaia hânân tâip, kutņâ Arimataia. Zâk Yuda a sâtnâ zengât kâmurân gokņâ. Oi a zo a târârakņâ. ⁵¹A sâtnâ zen Yesu kunam sâne nânġi mân dâp oip. Zâkņâ Anutu um topņan ândiândiņ, zo âsagibapkât nânġâm ândeip. ⁵²A zorân Pilatogâren âimņâ Yesugât kâmbârânġât dukui. ⁵³Oi Pilatonâ nânġânġi Yesugât kâmbârân mâkâmņâ sâņgum kâuņâ kâpimņâ kât mâtâpņan pâi zeip. Kât mâtâp zo aņâ kendâm kubigâwe. Zo uņakņâ. Zoren mârûm a mân zâmbârâwe. ⁵⁴Yuda zengât kendongât kubikkubik narâkņâ oip.

55 Oi ambân nâmbutņâ Yesu sot Galilaia hânân gâbâ gawe, zen Yosepe molim ikne Yesu kâmbarâņņâ kwagân ga pâip. 56 Oi kut ñâi ñâi zo ek nânġâm kamânân âburem too sot kelâk wârân âlipņâ mem kubigâwe. Oi Yuda zeņġât kendonân Moseġât gurumin den lum kendon tarâwe.

Yesu mumuņan gâbâ zaarip.

(Mt 28:1-10 Mk 16:1-8 Yo 20:1-10)

24 1 Kendon âki ko mirâ haņsâbâ sâi ambân zen kelâk sot too hitom âlip, zo mem Yesuġât kwagân âiwe. 2 Âi takâm igâwe. Kât patâ zâk kâbakņine mâtâp pâroņsâm kirip. 3 Oi kâligen bagim Kembu Yesuġât kâmbarâņ kârum mân muyagiwe. 4 Kârumņâ imbaņâziņ buņ oi keņġât op kin a zagât, hâmbâzikņâ âsakņâ tobat ñâi yatâ, zet ambân âiwe, zeņġât umziņ topņan kirâwet. 5 Oi ambân zen keņġâtziņaņġât op pindiņsâm kine a zagât zorâņ itâ dâzâņġowet, “Zen wangât wâġân ândiap, zâkkât mumuņâ zeņġâren kârue? 6 Zâk ziren mân ziap. Zâk zaatsap. Mârum Galilaia hânân ândim den itâ dâzâņġoip, zo nânġâneġ, 7 ‘A bonņâ nâ bâliņ mâme zeņġât bitziņan zaria none momņâ sirâm karâmbut tap zaatpat.”

8 Yatâ sâitâ ambân zen den zo nânġâwe. 9 Zen kwâġân gâbâ âburem kamânân gam arâņņâ sot a ambân nâmbutņâ den siņġi zo dâzâņġowe. 10 Ambân kwagân âiwe, kutziņâ Maria, Madala kamânân gok sot Yoana sot Maria, Yakobogât mamņâ. Zen aksik Aposolo den siņġi zo dâzâņġowe. 11 Aposolo zen den so nânġâne bon buņ oi mân nânġâm kwâtâtiwe. 12 Ka Petero zâk zaatņâ sârârâk kârâm kwagân arip. Âimņâ pindiņsâm egip. Egi sâņġum kwamenâk zeġ egip. Oi kut ñâi ñâi âsageip, zorat nânġâ kwâkâ opņâ kamânân âbureip.

A zagât Emausi kamânân âiwet.

(Mk 16:12-13)

13 Sirâm zorenâk Yesuġât a ambârâp zeņġâren gâbâ a zagât, zet Emausi kamânân âiram âiwet. Kamân zo kârep buņâ, goot goot. 14 A zagât zet mâtâbân âim kut ñâi ñâi âsageip, zorat den sâm âiwet. 15 Sâm âim tâitâ Yesuņâ âim muyageziki ârândâņ âiwe. 16 Zet sinzik mân ânânġariņkât mân ek nânġâwet.

17 Yatâ oitâ mâsikâzikâm sâip, “Zet wan den âragum gam tabot?” Sâi zet si sâņġânziņkņâ umbâlâ tobat op kirâwet. 18 Oi zekâren gâbâ a ñâi kutņâ Keleopa, zâkņâ sâip, “Yerusalem kamân mâirâp, zen aksik den siņġi nânġe. Gâ kânokņâ kamân ñâin gok, ġât ko mân nânġâm ândiat?”

19 Sâitâ mâsikâzikâm sâip, “Wan wan âsageip?” Sâi zet sâwet, “Yesu Nasarete gokņâ, zâkkât siņġi. Zâk Anutu mâteņan Propete patâ ândimņâ nep patâ tuum den imbaņâņġoot dâtnânġomâip. Yatâ op ândei a ambân, nen zâkkât nânġindâ imbaņâ oip. 20 Ka tirik nama galem a patâ sot a patâ, zen mumbapkât sâm kwâkâm a kutâġâren pane sâi poruyân

kuwe. ²¹Nen ko zâkkât itâ nângâm ândiwen. Zâknâ Isirae a bâlijan gâbâ olaņņingâbap. Sâm nângâm ândeindâ kune moi sirâm karâmbut âkap. ²²Oi itârâņ nengâren gâbâ ambân nâmbutņâ den dâtnângone um kuņkuņ uen. Zen haņgât kwagân âim kâmbarâņâ mân muyagem gam itâ se, ²³‘Sumbemgât kâwali a zagât, zet muyageniņgâm Yesu zaatsap sâm dâtnânguabot.’ ²⁴Oi den zo nângâm nengâren gâbâ a nâmbutņâ, zen ambân ziņ se, yatik âim muyagie. Oi zikņâ ko mân ikse.”

²⁵Yatâ sâm dukuitâ Yesuņâ dâzâkoip, “Propete zen den sâm kulemguwe, zo zen wangât um kâtik ândim mân nângâm kwâtâtiwe? ²⁶Propete zen Kristo sâknam nângâmņâ sumbem âsakņan bâgibapkât sâm kulemguwe. Anutuņâ nâņgip, yatik âsageip.” ²⁷Yatâ sâmņâ Mose sot Propete, zen zâkkâren kwap kulemguwe, zorat topņâ sâm muyagem zikip.

²⁸Oi âim Emausi kamânân takâwe. Takâne Yesu zâk âibam oip. ²⁹A zagât zo aņgân kârâņaņgâwet. Oi itâ sâwet, “Mirâ mârum űâtiksap. Net sot tâpan.” Sâitâ zet sot ândibapkât nângâziki mirin zâiwe. ³⁰Nalem ninam ge tapņâ nalem mem sâiwap sâm mamuņ zikip. ³¹Yatâ oi sinzikņâ ânâņgâri ek nâņgâwet. Ek nâņgitâ zobâ buņ op arip. ³²Oi zet itâ âragum sâwet, “Mâtâbân den dâtnâkom siņgi âlipkât topņâ dâtnâkoi umnik âbâņguap.”

³³Yatâ sâmņâ zaat Yerusalem kamânân âburem âiwet. Âimņâ arâpņâ sot bukurâpziņâ mindum tatne muyageziņgâwet. ³⁴Muyageziņgitâ itâ sâm dâzâkowe, “Kembu zâk perâkņak zaatņâ Simoņ muyageņaņgip.” ³⁵Oi zet yatigâk mâtâbân Kembuņâ muyagezikâm mirin nalem ziki igâwet, zorat den siņgi dâzâņgowet.

Yesu zâk arâp muyageziņgip.

(Mt 28:16-20 Mk 16:14-18 Yo 20:19-23)

³⁶Arâp zen zorat den siņgi sâm tatne Yesu zâk osetziņan muyagem kinņâ itâ sâm dâzâņgoip, “Umziņ diim gei ândinek.” ³⁷Zen ekņâ pârâkpam keņgât op sâwe, “Wâkeņâ muyagem gaap.” ³⁸Sâne dâzâņgoip, “Zen wangât keņgât op um zagât ue? ³⁹Kin bitnâ iknek. zi ninak kinzan. Nâ sâknâ sunumnoot. Gâsunim iknek. Wâke zen yatâ zo buņâ.” ⁴⁰Den yatâ sâm gutņâ kiņ bikņan zo tirâpziņgoip. ⁴¹Oi sâtâre op diņâ mân nângâm pârâkpam tatne mâsikâziņgâm sâip, “Nalem űai zengâren taap?” ⁴²Sâi saru zuuņâ űai oot sisiņâ pindâwe. ⁴³Pindâne mem mâteziņan kin neip.

⁴⁴Oi itâ sâm dâzâņgoip, “Nâ zen sot ândim itâ dâzâņgom ândiwan. Mosegât den sot Propete zengât ekabân sot Psalm ekabân nâgât den kulemguwe, zo bonņâ op naņgâbap.” ⁴⁵Oi Kembugât ekabân den ziap, zo sapsum ziņgi nângâm umziņ pârõsâip. ⁴⁶Oi itâ sâm dâzâņgoip, “Kristo nâgât itâ kulemguwe. Nâ sâknam nângâm momņâ sirâm karâmbut tap

zaatpat. ⁴⁷Zorat ko kutsiŋginâ a hân dâp zeŋgâren ari umziŋ melârŋne Kembuŋâ tosaziŋ birâbap. Nep zo Yerusalem kamânân topkwap tuubi. ⁴⁸Zen kut ŋâi ŋâi âsageip, zorat siŋgi a ambân dâzâŋgom ândibi.

⁴⁹Oi nâŋgânek. Ibânandâ kut ŋâi zo zeŋgât siŋgi sâm kâtigeip, zo sâŋgongua gibap. Zorat zen kamân zi mân birâm mambât ândine ubâ imbanâ sâŋgongua zeŋgâren gibap.” (Zo Tirik Kaapum gibapkât sâip.)

Yesu zâk sumbemân zariŋ.

(Mt 16:19-20 Apo 1:9-12)

⁵⁰Oi kamânân gâbâ diiziŋgâm âi Betania kamân gootŋan âim bikŋâ pam mâsop minziŋgip. ⁵¹Mâsop minziŋgâm zâmbam sumbemân zariŋ. ⁵²Oi zen sâtâre op Yerusalem kamânân âburem âiwe. ⁵³Âburem sirâm dâp tirik namin zâim Anutu mâpâsem sâm âlip kwâkŋangâwe.

Zo yatik.